

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET LAPJA

ALAPÍTVÁ:
1862-BEN

Főszerkesztő:
PÁPAI GÁBOR

2001.
JÚLIUS-
AUGUSZTUS

CXXXVI. évfolyam

Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata
CXXXVI. évfolyam 7-8. szám
(július-augusztus)

Főszerkesztő
PÁPAI GÁBOR

A szerkesztőbizottság elnöke:
DR. SZIKRA DEZSŐ

A Szerkesztőbizottság tagjai: dr. Bartha Dénes, dr. Bondor Antal, Dévai Péter, Gencsi Zoltán, dr. Járasi Lőrinc, dr. Király Pál, Oláh Tibor, Pintér Ottó, Répászky Miklós, dr. Somogyi Zoltán, Szakács László, Tóth Miklós.

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő u. 68.
Telefon/fax: 201-7737
Mobil: 06-30-97-15-255
Internet: <http://larix.efe.hu/oe>

Kiadó:
Országos Erdészeti Egyesület
1027 Budapest, Fő u. 68.

Felelős kiadó:
KÁLDY JÓZSEF

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest
Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2001. július 13.

ISSN: 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta. A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosak a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. A szerkesztőség fenntartja magának a szerkesztés jogát. Honoráriumot – megegyezéssel – csak felkért íráso-kért, a fotóért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

Címképünk: Vízviszonyok a XIX. század elején (A Vízügyi Múzeum anyagából) *Fotó: Pápai Gábor*

Vándorgyűlés 2001.

Fotó: Detrich Miklós

Tartalom

A víz és az erdő

Vádorgyűlés 2001.,
Nyíregyháza
Terepi bemutatók 213

Múltunk és jövőnk a víz és az erdő

Közgyűlés 223

Az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottsága
állásfoglalása 244

Természet–Erdő–Gazdálkodás 246

MTA Erdészeti Fórum 2001 249

Az OEE Természetvédelmi Szakosztályának
állásfoglalása a jövő erdőtelepítéseiről 252

Dr. Varga Ferenc–dr. Szabó Ilona:
A mézgás éger pusztulásos
megbetegedése 253

Leipold Árpád: Ne kisebbítsük
szakmai múltunkat II. 255

A lapot
Magyarország legnagyobb médiafigyelője, az

» **OBSERVER** «

OBSERVER BUDAPEST MÉDIAFIGYELŐ KFT.
1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738

rendszeresen szemlézi

A VÍZ ÉS AZ ERDŐ

Vándorgyűlés 2001, Nyíregyháza

ahol *Kovács Gábor* vezérigazgató, *Káldy József* elnök és *Giba Tamás* polgármester-helyettes köszöntője után a Nyírség Néptáncgyűttes adott műsort, Nagy Csaba tárogatózott.

Esti sörözgetés után tértünk nyugovóra.

Egyöntetű volt a vélemény, hogy Nyíregyháza gyönyörű város. Tágas tereivel, tiszta virágos utcáival méltán váltotta ki az oda először látogatók elismerését. A jövő városa mondhatjuk, hiszen az EU régiókban gondolkodik, és Kelet-Magyarországra szép jövő vár. De a fellendülés jelei mutatkoznak a falvakban is. Tiszta, frissen meszelt porták, gondozott kertek és az idegenforgalom növekedésére utaló jelek.

Mint eddig az utóbbi Vándorgyűléseken, az érintett települések százötven éves múltját mutattuk be Fényes Elek Geográfiai Szótára segítségével. Most is ebből a remek könyvből idézünk.

Egy vándorgyűlés megrendezése mindig nagy kihívást – és kiadást – jelent a rendezőknek. Az ország erdészeti társadalmának legrangosabb összejevetelén minden rendező igyekszik a résztvevőknek maradandó emléket nyújtani.

A szándék megszületésétől egy egész éven át keresik azokat a pontokat, ahol újat, az addigiaktól eltérő élményeket adhatnak. Mert nem mindegy, hogy az adott térségben munkálkodó erdészekről készült „fénykép” hogyan sikeredik. Hamar elhalványul vagy évek múltán is jólesően vesszük elő emlékeink bugyrából. Az általában kétnapos rendezvény könnyebbik része a közgyűlés, hiszen itt évtizedek alatt kialakult forgatókönyv szerint zajlanak az események. Némi gondot talán csak a protokollvendégek személyének kiválasztása okoz, mert a túlságosan magas szférákból való meghívások többnyire csalódást okoznak az utóbbi időkben. A meghívások lemondása sokszor a véletleneken múlik. (Most például igen komoly „konkurenciát” jelentett a debreceni, időben egybeeső városi rendezvény, ami nemcsak a meghívottakat befolyásolta, hanem a helyszínválogatást is.)

A szakmai bemutatók látnivalóit érthető módon meghatározzák a helyi adottságok. A térségre jellemző erdészeti munkák sajátosságai. Ám a vándorgyűléseket szervezők felelőssége az is, hogy a térség lakóinak mindennapi gondjaiból, bajjaiból, a megélhetés mi-

kéntjéből és kultúrájából is ízelítőt adjanak. Mert – mint az utóbbi időben többször elhangzott – nyitnunk kell a társadalom felé szakmai bezártóságunkból.

Nos, nyírségi erdészszakembereink a sajátos vendéglátással járó feladatot ragyogóan látták el.

A regisztrációkhoz (nyilvántartáshoz) érkezőket az e célra készített egyenruhások – egytől-egyig csinos hölgyek – fogadták. Az alkalomra elmaradhatatlan csomagban (kosárkában) pálinkás butykos, két pohárkával – hogy koccintani tudjunk – és egy kis köcsög szilvalekvár (szatmári szilvából készült) már jelzésértékű volt honi tájainkból. Arra viszont, hogy a butykos miért volt üres és a szilvának folyékony, kortyolható állaga miért nem kerülhetett a butykosba, a Nyírerdő Rt. főkönyvelője *Gulyás Imre* eredeti szándéka ellenére, csak az adóhatóság adhatna választ. No, de ne firtassuk mindezt.

Akik csütörtökön délután érkeztek, a vacsora után tanúi lehetnek a Városháza előtti fogadásnak,

Fotó: László Zsolt

Nyiregyháza, szabad kiváltságolt város, fekszik Szabolcs vármegyében, Tokajtól 4, Nagy-Kállótól 1½, Debreczentől 6 mföldnyire, rónaságon, földje nagyobb részint bomokos, helyenkint sárgás, helyenkint fekete és; nyugot felől azonban kemény fekete, terem búzát is, nagyobb részt azonban rozsot, árpát, zabot, kukoriczát, burgonyát, babot, mákot stb. A mostani város helyén ennek előtte ugyan illy nevezetű helység állott, melly, mint hogy az 1635. 68, továbbá 1638. 67. t. cz. után bajdui kiváltságokat nem gyakorolhatott, ammyira pusztulásnak indult, hogy bár Rákóczy György és Ferencz megújítva kiadott szabadalom leveleiben szép kiváltságok engedésével újra igyekeztek megnépesíteni, – végre egészen elpusztult; míg gr. Károlyi Ferencz ns Petrikovics János kezébe 1753-ik évben kiadott u. n. pátenst mellett, mellyben a többek között azon kedvező ígéret tétetett, hogy az új lakosok soba ur dolgára bajtalmi nem fognak, s azt évenként egy arany fizetéssel megváltatják, leginkább Békés vmegyéből Szarvasról és Csabáról, de később a felföldi megyékből is összegyűlt ágostai vallást követőtől ajkú néppel újabban megtelepített, később az uraság által kiadott rendes telepítési szerződés által több jogokkal is, melyek között nevezetes, hogy az egész batár a lakosok birtokába bocsátatott, sem magának a föld. uraságnak, sem pedig tisztjeinek semmi gazdálkodást folytatni nem lehetett, az uri haszonvételeknek haszonbérben bírbatása megígértetett, körülbe görög vagy zsidó le nem települhetett stb., megajándékozott.

A város batárában van 16,000 hold számú és kaszállóföld, 1600 öölével mérve, 322¾ nyilas szőlős-, és 236 nyilas gyümölcsös kertek, 1006 hold erdő és 9000 hold legelő; ezen utóbbiak mind 1200 öölével véve, a belváros 1720 portákból, vagy is belső telkekből áll, és 53 utcákat s 18 utcaközöket számlál, a belső telkek külső földekkel semmi összeköttetésben nincsenek, valamint ezek se egymással, 5 holdnál kisebb, 60 holdnál nagyobb birtoka azonban egy lakosnak nem lehet.

Nevezetesebb intézetei:

1. Helybeli viszonos tűz kármentesítő intézet, melly még a megyeinek felállítására előtt létesült, minden kényszerítés nélkül kinek-kinek szabad tetszésére bízván a hozzáállás, egyedül a belvárosi épületekre s azoknak is csupán fedeleikre szorítkozik, és kivételek csak szerencsétlenségek esetei előállásával történnek, jelenleg mintegy fél millió forintig terjednek a biztosítások; rendszabályai szerint minden leégett lakos házát cseréppel köteles fedetni, de hogy ezt könnyebben teljesítse,

bitelbe kapja a szükséges cserép mennyiséget a várostól 6 évre kamattal fizetés mellett.

2. Kisdedovó, részint műkedvelők előadásai, részint egyesek szíves adományozásai, legnagyobb részben pedig a város közönsége nagylelkű ajánlása által 1847-dik évben felállítván és kellő évenkénti jövedelemmel ellátván, az ovoncok száma már első évben is százon felül volt.

3. Néptanítókat képző intézet a tiszamelléki evangélikusok által nagy részben a helybenti egyház segédelmével a múlt 1847-dik évben nyitott meg. – Ennek gyámlatására a város közönsége 50 hold földet ajánlott, olly feltétel alatt, ha az abbami oktató által a váltó gazdaság gyakorlatilag fog taníttatni, s ebez a helybentiek gyermekeiknek valláskülönbség nélkül szabad accessusok lesz.

4. Casinó 1831-ik évtől folyást fenáll, évenként körül belől 100 tagokat számlál, több rendbeli hírlapokat tart, és könyvtára is van.

5. Kórház, mellynek tőkéje eddig csak néhány ezer forintból áll ugyan, de a város által némelly jövedelmekkel dotálva és a 6 évre alakult helybeli nőegylet által évenkénti fizetések vállalásával gyámlatva olly állapotban van már is, hogy olykor 20 beteget is képes naponként befogadni.

6. Fördő, az erdő alatti Sóstó nyugoti partján, egy kies regényes vidéken elegendő vendég- és földözobákkal, táncz- és tekézőtermekkel is egész kényelemig ellátva, melly távol vidékről is sikerrel látogatottak beteg és egyéb mulató vendégek által. Ezen sóstóbami víz vegytanilag resolváltván a levegő +14°R = 1,0297 mellett, 16 obonyi vízben van 289, 12 szemer szilárdrés;

gyógy ereje: csúz-, kőszvény és bőrküülteésekben hasznos.

7. Takarékmagtár, alapított a város által ezen czélra ajánlott 250 köből gabonából, gyarapított a polgárok és többi lakosok szíves adományozásaibul s jelenleg alig pár év alatt 600 köbőlnél többre szaporodott.

8. Van benne egy magán nevelő intézet a Jármay nővéreké, melly nem csak a városra, de vidékére nézve is már majd 20 évek óta nagy meglegedéssel működik.

Gyárai vannak:

1. Cserép-gyár, mellyben évenként legalább 300,000 cserép égettetik, mint hogy azonban a batárban még eddig egészen alkalmas föld nem találtatott, egy barnad részben a Tisza aljából, 3 mföldnyire szállítatni szokott agyaggal egyelittetik, vékája az agyagnak beszállitva 12–15 ukr., a cserépnek ezre pedig helybelieknek 20, vidékieknek 26 vfrt, helybelieknek 3 évre kamattal hitelbe is adatik; eddig 2 templom, 3 paplak, a városbáza, és még legalább 100 nagyobb, kisebb épületek már csereppel fedték.

2. Szóda-gyár, az erdő észak-keleti oldalán lévő Sóstó északi partján, közel a földöz, ezelőtt sokkal több, most azonban miután a gyár részvényesei között folyó per miatt, zárlat alatt van, évenként csak mintegy 600 mázsa szódát készít, részint azon sóstónak, részint több a batárban lévő tavaknak alján víz lepadás után separtetni szokott szikszóból.

3. Egy gyufa és több szivar-gyárak.

Országos vásárja van 4, és minden szombaton heti-vására barom-vásárral, országos vásárai közül a Prünkösd előtti és Kisasszony napi igen népes, heti-vásárai is gyakran olly népesek, hogy országos-vásárokkal is felérnek, piacza van 7: belső, élet, barom, sertés, széna, fa és nád piacok, különösen életre nézve nagy emporium és még sokkal nevezetesebb leend, ha Tokaj kiköveztetik, s onnan Nyiregyházig egészen elkészül a munkában lévő kemény út.

A lakosok száma haladja a 18 ezret, nyelvökre nézve a többség tót, de czélszerű intézkedések tétetvén a magyar nyelvnek iskolában taníttatása tránt, a magyar szembetünöképen terjed, azt is széltiben beszélük, legalább alig találtatik már; ki azt nem értené, a tisztesebb rendűek közt társalgási nyelv a magyar, tőlük által megy már a középrendű polgárookra is, magyarul összeeskettetni, kereszteltetni és temelketetni, a bon tonhoz tartozván, ezzel is a magyarosodók száma napról napra szaporodik, vallásukra nézve evangélikusok, romai és görög katolikusok s reformátusok. Zsidók csak az 1840-ik törvény után szivarogtak be, eddig mintegy 30 vannak.

A szakmai program

A résztvevők az ajándékkosárka mellé egy útmutatókkal ellátott papírtáskát is kaptak, melyben igényes külsővel és még igényesebb belsővel két kiadványt találtunk. Az egyik „... és elküldöm neked ezt a vidéket...” címmel átfogó tájékoztatást adott a szakmai bemutatók helyszíneiről és az útközben érintett látóvilágokról. Egy kis leporelló „Ezer év fában elbeszélve” válogatást mutatott be a Nyírerdő Rt. millenniumi kiállításának anyagából. A hátsó borítón praktikus évs naptárt találunk.

Kányádi Sándort idézzük:

Tele a hombár
tele a raktár
tele a kaptár
tele a csűr.
Rászáll a nyár a
legelső sárga
levélre, s elrepül.

Az egyes bemutatók útvonalai

1. útvonal

Csaroda: műemlék templom megtekintése

Vámosatya (Bockerek)

- kocsányos tölgy növedékfokozó gyérités
- természetszerű erdőfelújítás Szatmár-Beregben
- erdőrezervátumi séta, a „lábaséger” bemutatása

Vaja: műemlék vár megtekintése

Ófehértó:

- a nyírségi homokhát szélsőséges viszonyai mellett folytatható ültetvény-szerű erdőgazdálkodás bemutatása
- vegetatív akác fajta-összehasonlító kísérletek bemutatása
- vegetatív akác és sarjakác összehasonlítása a kedvezőtlen adottságú homoki termőhelyen

Vaja, Szabolcs v. magyar mv., közel Szatbmár vmegyébe, N. Madáboz délre 1 mfdnyire: 90 romaí, 76 g. kath., 916 ref., 20 zsidó lak., ref. anyatemplommal, 8¹/₈ első oszt. egész telekkel. Van egy régi vára, melyet gr. Vay Ábrahám ujított meg. Határa részint homok-dombos, részint lapályos igen termékeny fekete homok. Lakosai felette szép és nagy ökröket tenyésztenek, s a város erről és lenyermesztéséről híres. F. u. a Vay nemzetség, melly eredetét veszi a magyarok Pannoniába lett utolsó bejövetelekkor már virágzó Voja nemzetségtől. Ez a Voja mint pogány 1021. esztendőben lett keresztény, s a keresztiségben Tamásnak nevezetett, a mint ezen jeles családnak a bárói méltóságról adott oklevélben, s a gyula-fejérvári káptalan bizonyág-levelében olvashatni. Fiai voltak: Mesk, Jólath, Medve, Gergely, Omyth, Ábrahám s ennek fia Benedek. – 1378-ban Vay László váradi püspök volt. 1418 Zsigmond király Vay Ábrahámmak különféle büszéges és vitéz tetteiért, mellyeket Isztriában, Foro-Juliumban és Alemanniában követett el, e jeles nemzetséget a Tanais vizén általszökő, szájában egy fűrt szőlőt tartó szarvas, s felette nap, hold és csillagokból álló czímerrel felékesítette. 1507-ben Vay László nikodemi püspök és egri nagyprépost volt, melly évben a Vayaknak és Ibrányiaknak egyforma czímerök kir. jellel által megújított. Az Ibrányi nemzetség Ibrányból, 1350. évben élt Ibrányi Lukács-tól származik, s másod előnevét Vajáról írja. Ez onnét van, hogy 1414. évben Vay István Ibrányi Margitot nőül vette, a ki még élt, vajai Vaynak, de az ő fia István, s ennek maradékai már Ibrányiaknak neveztek magokat.

2. útvonal

Tákos: műemlék templom megtekintése

Febérgyarmat (Birbó):

- 25 éves kocsányos tölgy állomány bemutatása

• kocsányos tölgy felújítás és fiatalos állomány ismeretése

• különböző technológiával létesített kocsányos tölgy állomány természetszerű felújítása

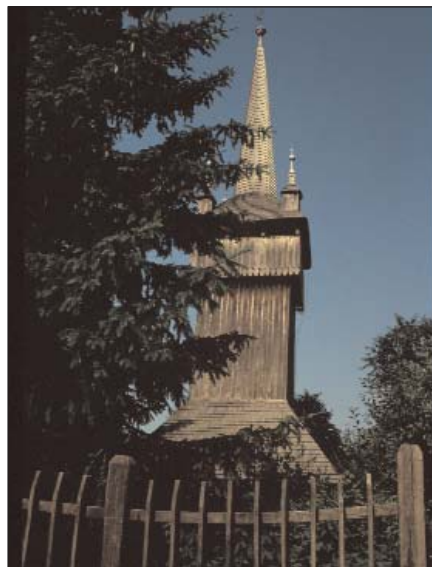
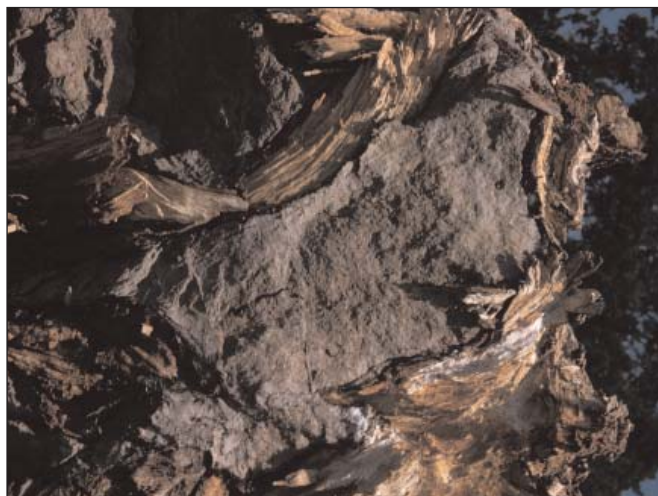
Szatmárcseke:

látogatás a csónakéjfás temetőben

Túrsvándi: vízimalom megtekintése

Terem:

- ELLETARI-val végzett tuskóforgácsolás utáni felújítás
- kocsányos tölgy növedékfokozó gyérités

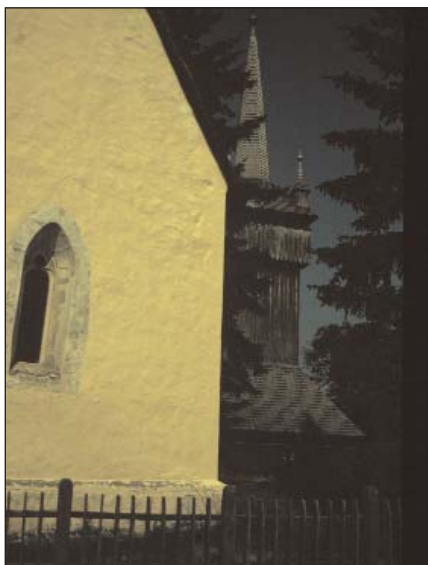

Fotó: László Zsolt

Fejér-Gyarmat, népes magyar m. v. Szatbmár vmegyében, Szatbmárhoz észak-nyugatra 5 mfdnyire: 270 r. kath., 2144 ref., 56 zsidó lak., egy régi ref. és kath. anyateplommal. Fekete agyagos batára őszi bőven terem, de tavaszt kevésbé; rétje legelője bőséges; sok és híres dobányt termeszt. F. u. nagyobb részben gr. Károlyi, továbbá Ilosvay, Mándy, Bakó, Gulácsy, Tatay, Kardos, és igen számos nemesség, úgy bogy csaknem az egész város nemesekből áll.

Vámos-Attya, magyar falu, Beregb vgyében, Kaszonyhoz 1 mfdnyire: 8 r. kath., 15 g. kath., 534 ref., 29 zsidó lak. Ref. anyateplom. Rétje legelője nagy; a Tiszán fával kereskednek; földje minden gabonát jól megterem. F. u. Péchy, Józsa, Bay, s m. Ut. p. Beregszász.

- szélsőséges homoki termőhelyek hasznosítási lehetőségei alternatív fajok felhasználásával

3. útvonal és program:

Napkor:

- akác erdőtelepítés bemutatása, tájékoztató a térség magánerdő-gazdálkodásáról

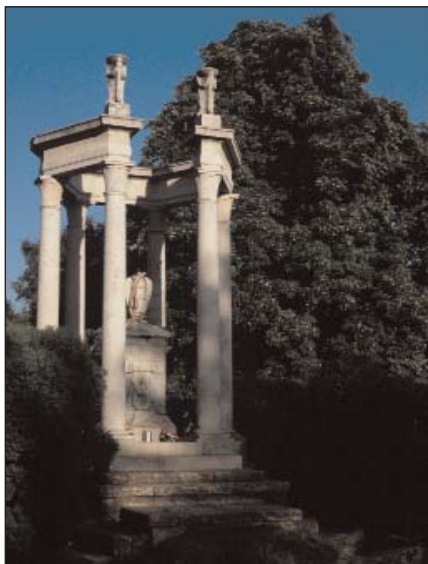
Nagykálló:

- Harangodi pihenőközpont bemutatása, tájékoztató a közjóléti szolgáltatásokról

Máriapócs:

- a görög katolikus bazilika megtekintése
- a bátorligeti ősláp bemutatása, a térségi természetvédelem és az erdőgazdálkodás együttműködése.

Csaroda, magyar falu, Beregb vgyében, Kaszonyhoz 1½ órányira: 9 g. kath., 415 ref. lak. Ref. anyaszentegyház. Három nyomásbéli batára szép buzát terem; erdeje is van. F. u. Lónyay, gr. Teleky, Bay, s m. Ut. p. Beregszász.

Istvándi, magyar falu, Szatbmár vmegyében, a Túr mellett, közel Csekéhez: 19 r. 7 g. kath., 312 ref., 12 zsidó lak., ref. anyateplommal. Határának dombosabb része homokos, a többi fekete lapály, mellyet a Túr vize gyakran elönt; tölgyes, szilfás, gyertyános erdeje derék; a Túrban sok halat, rákot foghat; jövedelmes vízi malma is van. Főbirtokos Kende Zsigmond, továbbá a Kölcsey, és Jármy nemzetségbeliek. Ut. p. Tisza-Ujlak.

Cseke, magyar falu, Szatbmár vgyében, északról a Tisza basítja Beregh vgyétől, s számlál 229 r., 18 g. kath., 1006 ref., 59 zsidó lakost, r. kath., és ref. anyateplommal, synagógával. Szélesen kiterjedt határa, csaknem mindennel megáldatott s igen termékeny. Réteje, legelője is sok és jó lévén, mind az uraságok, mind a lakosok szép szarvasmarhát tenyésztének; a sertéstartás szinte nagy fontosságú: a Tisza mentiben igen jövedelmes szilvás, almás, körtvélyes kertjei vannak, de bajdani ritka szépségű erdeje elpusztult. F. u. Kende Pálné, Kende Zsigmond, a Kölcseyek, s néhány zálogosok. Kölcsey Ferencz itt élt s munkálkodott a baza javáért. Áldás hamvaira. Ut. p. Tisza-Ujlak.

Pócs (Mária), magyar m.-város, Szabolcs vmegyében, ut. p. Kállóhoz keletre 1½ mfdnyire: 216 r., 930 g. kath., 56 ref., 2 evang., 223 zsidó lak., rom. kath. fil. és g. kath. anyateplommal, s görög kath. basiliták monostorával, 22¹/₈ 2-dik osztálybeli egész telekkel. Határa homokos, de rozstot, dobányt, tengerit bőven terem. Az idevaló bucsujárások nagy élénkséget adnak ezen városnak. F. u. a basiliták, Gergelyfy, Némethy, Mándy; Urbán, Tisza stb.

Kálló (Nagy), Szabolcs v. népes magyar m. v., Debreczenhez északra 4 mfdnyire: 5499 lakossal, kik közt 683 római, 664 g. kath., 8 evang., 3451 ref., 693 zsidó. Római és görög kath. s ref. anyaszentegyházak. Synagoga. Itt a megyebáz is, mellyben Szabolcs megye gyűléseit szokta volt tartani. Az épület régi és kicsiny, s nem felel meg a nagy és fényes megye szükségének. Határa nagy és termékeny; van 24 első oszt. egész telke; mesteremberei számosak; postabivalatáról és dobányáról nevezetes. F. u. az igen régi s most is virágzó Kállay nemzetség. Eredetét vette a Pannoniát vérrel foglaló Bolok Simian magyar nemből. Legelsőnek említettnek: Ubul, kinek még II. András király 1220 eszt. ajándékozta Nunkupul és Tutb pusztákat Szabolcs vmegyében azért, hogy mikor Kálmán herczeg az oroszok ellen barczolt, Egyed, az Ubul testvére, ő mellette vitézül elesett. Később e nemzetség sok főispánokat, zászlósakat s vitézeket adott a hazának. A kállai vár hajdan meglehetősen erős volt. Salétromfőzészről szinte nevezetes e város.

Ó-Fejértó, magyar f., Szabolcs vmegyében, Kállóhoz észak-keletre 1½ óránnyira: 391 római, 208 g. kath., 645 ref., 38 zsidó lak.; ref. anyatemplommal. Van igen termékeny szép földje, 9/8 első osztálybeli jobbágytelke. Sok rétje és nádja, szőlőskertje, gyönyörű erdeje. F. u. nagyobb részt gr. Csáky Sándor, azután Pálffy és Sixti.

Tákos, magyar falu, Beregh vmegyében, Kaszonyhoz délre 1, ½ óránnyira: 386 ref. lak. Ref. anyaszentegyház. Jó rét és legelő; derék erdő. F. u. Buday, Bay, Dancs, s m. Ut. p. Beregszász.

Napkor, magyar falu, Szabolcs vmegyében, ut. p. N.-Kállóhoz északra egy mfdnyire: 920 római, 472 g. kath., 2 evang., 20 ref., 31 zsidó lak., r. kath. anyatemplommal. Határa igen termékeny; rétje, legelője elég és jó, a földes urak sok nemesített juhot tenyésztenek; van 16 első osztálybeli telke. F. u. a Kállay nemzetségbeli, s ezen jogon bir itt b. Jósika Miklós is, Orosz, Récsey stb.

gyertyán 0,7%, egyéb keménylomb 2,3%, őshonos nyárok 2,3%, egyéb lágylomb 3,9%.

A megye 100 ezer ha-os erdőterületén 11 millió m³ élőfakészlet található, az erdők folyónövedéke 800 ezer m³/év. A rövid vágásfordulójú és jelentős hasznot hozó akác és nyár összesen 68%-os részaránya nyomja rá bélyegét a megye erdőgazdálkodására, ez a gazdasági erő a mozgatórugója a jól működő erdőgazdálkodásnak.

Az erdők tulajdoni viszonyai nem tükrözik az országos átlagot, sőt annak fordítottja, ugyanis megyénkben az erdők 2/3 része magántulajdonban van és csak 1/3 része állami tulajdon. Ebből következik, hogy az erdőgazdálkodók száma igen magas: 2050. A megye erdőgazdálkodásában kiemelt helyen található az erdőtelepítés. Az erdőtelepítéset két dolog motiválja.

Egyik az optimális termőhelyi adottságok, ami a következőt jelenti.

Számos szántóföldi művelés alatt álló területen nem lehet gazdaságosan mezőgazdasági termelést folytatni, tehát a földhasznosításra más alternatívát kell találni. Ezek a földek alkalmasak erdőtelepítésre és a rövid vágásfordulójú, ezért hamar hasznot hozó erdők létesítésére. Ez megyénkre maradéktalanul igaz.

Másik dolog az anyagi érdekltség. Az erdőtelepítők arra törekednek, hogy a már említett rövid vágásfordulójú fajokot telepíthessék, ha valamilyen okból az nem lehetséges (pl. termőhelyi adottságok, természetvédelmi előírások stb.), akkor az előírt más faj esetében (pl. kocsányos tölgy) a jelentősebb mértékű támogatás ezt valamelyest kompenzálja. A földtulajdonos jól felfogott érdeke, hogy a vissza nem térítendő állami támogatás felhasználásával

Nyir-Báthor, magyar m. város, Szabolcs vmegyében, Kállóhoz keletre 2 mfdnyire: 474 r., 60 g. kath., 23 ev., 1889 ref., 7 n. e. óbitű, 132 zsidó lak. Van itt miniorita monostor, s a plébániai szolgálatot is ezen szerzetesatyák végzik: egy régi ref. szentegyház a bíres Bábory nemzetség emlékkövével; postabival és váltás N. Kálló és Vállaj közt; patika és több jeles urasági épületek. Második osztálybeli egész jobbágytelek 64/8 számlálhatik. Határa részint sárga, részint fekete homokos; erdeje van. Dobányt sokat termeszt. F. u. gr. Károlyi nemzetség.

Nézze el a kedves olvasó, hogy nem részletezzük az egyes helyszínek leírását.

Helyette álljon itt egy rövid összefoglaló a térség erdőgazdálkodásáról.

Erdőgazdálkodás Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye erdősültsége 15,8%, ami kisebb, mint az országos átlag (18,9%), de az alföldi megyék között előkelő helyet foglal el (Bács-Kiskun 17,4%, Békés, 4,1%, Csongrád 7,2%, Hajdú-Bihar 9,7%, Jász-Nagykun-Szolnok 5,4%).

A nyírségi homokon található az ország talán legjobb akác-termőhelyei, de nyár-termőhelyeink is jónak mondhatók. Emellett számottevő értéket képviselnek a Tisza és mellékfolyói hullámterei, valamint a szatmár-beregi síkság jó részét védett tölgyesei.

A *fajajmegoszlás* a következő: akác 46,6%, nyár 21,4%, kocsányos tölgy 13,8%, fenyő 6,3%, egyéb tölgy 2,6%,

100 éve írták

A Nyírség faszegénysége. A Nyírségen, mely nevét a hajdan rajta nagy mennyiségben díszlett nyírfákról vette, ma sajnos, mint iróniája a sorsnak, fa csak mintegy birmondóként található. Habár a nyír nem is a legkitünőbb fanem, mégis ma már ott állunk, hogy a közönség ennek is örvendene jobbnak bíányában. Visszatekintve az előző évekre, azt a szomorú tapasztalatot tettem, hogy ezen a vidéken a faszükséglet fedezését illetőleg a jövőre nézve mit sem tettek s bekövetkezett az, hogy erősebb tél idején a fakészlet már február bóban elfogyott s ennek következtében mindinkább terjed a drága széntüzelés.

A „pénz beszél” elve itt is, mint mindenütt, a helyzet ura lévén, végeredményben a kisgazda, szóval a szegényebb nép sinyli ez állapotot, mert a nagyobb földbirtokos és bérlő, mintbogy nagyobb mennyiséget vehet egyszerre, már a tél elején ellátja magát s az eladó erdőbirtokosok természetesen szívesen kötik meg vele az alkut, míg a kisgazdák, pénzzel nem mindig rendelkezvén, apránként vásárolnak s így legtöbbször pénzért sem kaphatnak fát, mivel előttük már megvették.

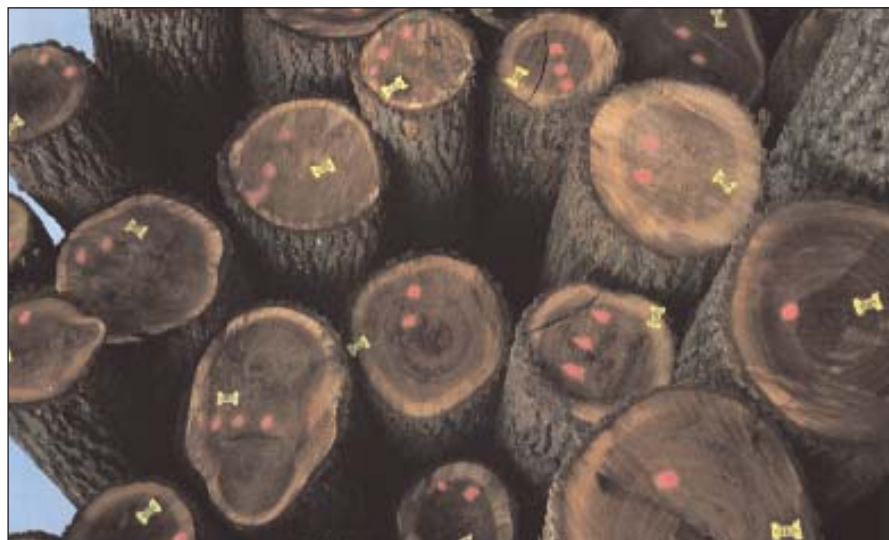
Az okot, mely e vidéket, ha nem is mindjárt, de néhány év leforgása alatt még szomorubb helyzetbe fogja juttatni, az alábbiakban keresem.

Nagy hiba volt, hogy a nagyobb erdőbirtokosok erdeiket még gyenge talajon is kiirtották s új telepítések nem történtek vagy csak csekély mértékben.

A népesség szaporodása viszont a szükségletet növelte. Így jutott a Nyírség oda, hogy faszükségletét maga nem fejezheti, pedig itt a szemtermés jövedelme nem kárpótolja a gazdát a fabiányból eredő bajokért.

Ez a tulajdonképeni Alföldre nézve áll, de nem a Nyírségre, mert itt a szemtermés átlaga nagyon mögötte áll az Alföldnek, úgy a minőség, mint mennyiség tekintetében, de meg ne feledjük azt sem, hogy az Alföldön a szántóföld meghozza a tüzelőszükségletet is szalmában, tanuk reá a boglyakemenczék, s még mindig marad elég szalma a trágyaszükséglet fedezésére; a nyíri talaj ezt produkálni nem bírja, sőt gyakran gyengébbtermésű években annyi szalmáhozama sincs, hogy a gazda a jószág almozását fedezhesse.

Az Alföldön a tanyarendszer van kifejldve s sok gazda termel a tanya mellett és határsorokban annyi fát, a menynyi épület- és esetleg szerszámfaszükségletét fedezi, míg a galyfa szolgáltatja

erdőt telepítsen, ezzel megnövelje a terület értékét és megszabaduljon attól a gondtól, hogy évről évre elköltse pénzét a talajművelésre, vetőmagra, műtrágyára, vegyszerre, ami a kedvezőtlen adottságok miatt nem térül meg, vagy

csak jó évjáratokban, amikor az időjárás- és felvásárlási viszonyok optimálisak.

Megyénkben a rendszerváltás utáni pályázatos erdőtelepítési rendszer beindulása óta a telepített területek nagyságát éves bontásban az alábbi táblázat mutatja:

Erdősítési idény	Erdőtelepítés I. kivétel (ha)
93/94.	1 134
94/95.	1 254
95/96.	1 757
96/97.	2 071
97/98.	1 922
98/99.	1 950
99/2000.	2 644
Összesen:	12 732

Előzetes értékelés alapján			
Erdősítési idény		I. kivétel (ha)	
00/01		3277	
T	NY	A	ELL
42%	26%	23%	9%

Mint látható, a 96/97-es erdősítési szezontól kezdve évente közel 2000 ha erdőtelepítés valósult meg. Sőt 2000. évben ez 2644 ha-ra növekedett, 2001-ben pedig 3000 ha fölötti értéket mutat.

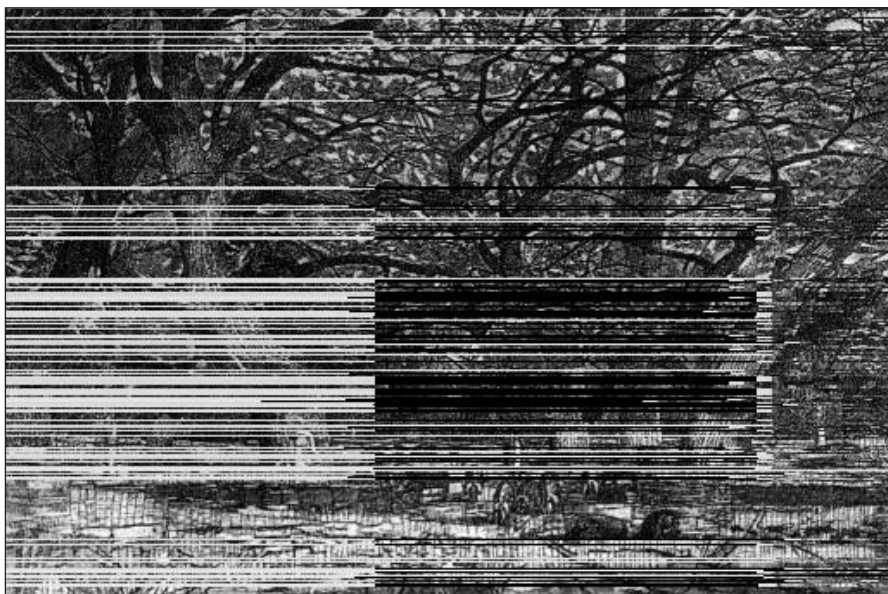
Az 1993 és 2000 között megvalósult erdőtelepítések a megye jelenlegi erdőterületének 14,0%-át teszik ki. Ez a szám kellőképpen érzékelteti az erdőtelepítés helyi jelentőségét. Az Állami Erdészeti Szolgálat erdőtelepítés tárgyában készült részletes tanulmánya szerint rövid távon 30 000 ha beerdősíthető terület áll rendelkezésre.

A 2000. évben az erdőtelepítésre fordított állami támogatás összege 400 millió Ft volt megyénkben, 2001. évre ez várhatóan megduplázódik, azaz 800 millió Ft lesz.

A megvalósuló erdőtelepítések nagyságrendje és minősége a tulajdonosok lelkiismeretes munkáját és a

szakírányító erdészek ösztönző hozzáállását tükrözi.

a tüzeléshez valót; nemkülönben gond fordítatik az országutak s más közutak fásítására. A Nyiren ez sincs úgy, mint kellene, pedig a közutak, de a dűlőutak is legalább egyik oldalaikon be volnának fásítandók, már csak a futóbomok némi felfogása érdekében is.

Tudok esetet, hogy egy község fuvarosai, kik a szomszédos községbe csaknem minden héten megtették az utat az országuton, nagy hó idején eltévedtek, nem lévén az ut fával szegélyezve.

A Nyiren a talaj homok lévén, az az ellenvetés sem állbat meg, hogy a beárnyékolás következtében az ut fel nem száradhat, mert a homokon akkor van jó ut, ha mennél nagyobb eső esett. Azt hiszem, a közigazgatási hatóságok utasítatnák a községek elöljáróságait az utak és községi legelők fásítása érdekében, mely utóbbiaknál az előny kétszeres volna, a fabozom és a legelő nyári elsülésének ellensúlyozása.

E bajok volnának első sorban orvoslandók; a mi pedig a már beállott faszegénységet illeti, mely a jövőben az eddigiek után ítélve, még nagyobb mértékben fog fellépni, erre nézve szerény nézetem szerint következőképen lehetne segíteni.

Tudjuk, hogy a Felvidéken, az erdők tömkelegében a tűzifa értékesítése mily nehéz s jól értékesíteni meg éppen lehetetlen. A Nyírségen faárak az idén egyik helyen ölenként a következők voltak:

1 öl I. rendű keménybasáb (tölgy, ákác) 18 korona

1 öl II. rendű keménybasáb (nyírfa, tölgy) 16 korona

1 öl lágy basábfa (nyár) 12 korona.

Bár ezek az árak nem is nevezhetők olcsóknak, de azért szívesen veszik a fát, azaz most már vennék. Az állam sok oly

erdőbirtokkal rendelkezik, melyen a tűzifát nem értékesíteti, ajánlanám tehát, hogy a nyiregyháza–mátészalkai vonalszakaszon legalább három faraktár létesítsék Nyiregyháza, Nyirbátor és

Mátészalka városokban. A teberáruforgalomban is előfordulnak oly idők, a mikor a fölös kocsikat tűzifaszállításra lehetne használni, a nélkül, hogy e miatt az egyéb teberáruforgalom fennakadást szenvedne. A megnevezett árak olyanok, hogy ezt e vidék lakossága még elviselheti, az állam pedig, úgy hiszem, igen jól értékesíthetné azt, a mit eddig nem értékesíthetett, másrészt pedig a község érdekében segítve volna.

A nagyobb földbirtokosok s bérlők nagyobb mennyiség vételére a szerződést előre megkötötték, tehát a vállalkozás nagy kockázattal nem járna s a földművelésügyi miniszter ur iránt úgy a nagyobb földbirtokosok, mint a kisgazdák is hálára lennének kötelezve.

Személyes megfigyeléseimet adtam elő jelen leírásomban a Nyírség érdekében, a mely vidék még sok más tekintetben is rá szorul arra, hogy figyelemben részesíttessék.

Molnár László
(EL, 1901)

Az árvíz

A tavaszi hatalmas árvíz pusztításainak nyomát lépten-nyomon láthattuk. De egyben örömteli volt látni azt is, hogy az újjáépítés gőzerővel folyik. Néhány szót az árvízről.

A Felső-Tisza Tivadar feletti vízgyűjtő területén, a Kárpátokban március elején átlagosan mintegy 70 mm vízkészlet volt hóban tárolva. Március 3-án reggeltől március 4-én reggelig 57 mm, március 4-én és 5-én összesen további 75 mm csapadék hullott területi átlagban. Néhány csapadékmérő állomás március 3–5. közötti (összesen három nap alatt) mért csapadékösszege:

Oroszmokra (Tarac-völgy) 296 mm

Királymező (Tarac-völgy) 259 mm

Rahó 189 mm

Ökörmező (Nagyág-völgy) 184 mm

Huszt 147 mm

A vízgyűjtő területre rázúduló esőből és a felmelegedés hatására keletkezett olvadákvízből származó vízmennyiség csak igen kis mértékben tározódhatott, emiatt intenzív felszíni lefolyás kezdődött a Felső-Tiszán és mellékfolyóin. Az árhullám levonulásának gyorsaságára jellemző, hogy a legnagyobb intenzitású csapadéktól a tiszabecsi vízmércén történt tetőzésig (719 cm) alig 30 óra telt

el. A rahói tetőzés és a tarpai töltésszakadás között pedig csupán 21 óra.

Ilyen rövid idő alatt a védekezéshez szükséges személyi állományt és technikát mozgósítani, a rendkívüli árvíz kivédésére több száz km hosszúságban alkalmassá tenni lehetetlen. A mentesített ártér árvízi biztonságát ilyen esetben csak a jól megépített, kellő magasságú árvízvédelmi töltések vagy a katasztrófát mérsékelni tudó árvízi véstározókkal lehet. Ez utóbbiak a Felső-Tisza vízrendszereiben nincsenek még kiépítve.

A védművek jelenlegi kiépítettségét tekintve a 2001. évi tavaszi árvíz elháríthatatlan természeti katasztrófa volt.

A töltés magyar területen a Tisza jobb partján, Tarpa és Tivadar között szakadt ki, március 6-án 13 órakor. Oka az, hogy a koronaszintet 40–50 cm-rel meghaladó vízterhelést a nem megfelelő magasságú és szelvénymeretű, a korábbi napok esőzéseitől átázott gát nem bírta. Az egymás melletti két gátszakadás összes szélessége 145 m-re növekedett, ezeken maximálisan 800 m³/sec vízhozam jutott a mentesített ártérre, 140 millió m³ víz áramlott ki.

Az árvízkárok mérséklése céljából a 41-es számú utat a védelemvezetés átvágta. Ezt az intézkedést a magyar lakosság, de a később elöntött kárpátaljai magyar falvak lakói is bíralták, s a mai napig vitatják. A gátszakadásul szolgáló víz magyar területen 26 ezer hektárt, Ukrán oldalon 6 ezer hektárt öntött el. A beregi öblözet 20 településéből elöntés alá került 8 (Csaroda, Geléncs, Gulács, Hetefejércse, Jánd, Tarpa, Táros, Vámosatya), továbbá Gergelyugornya egy része. Ideiglenes védmű védett meg 9 települést, 3 települést az elöntés nem veszélyeztetett.

Az 1998. évi őszi, valamint a 2001. évi katasztrófális tavaszi árvíz és a vízgyűjtő **erdőállapota közötti közvetlen összefüggés** minden tudományos alapot nélkülöz. A kapcsolat vizsgálatára 1999 márciusában a NYÍRERDŐ Rt. tudományos tanácskozást hívott össze Nyíregyházán, ahol ukrán és magyar hidrológusok, ökológusok, erdészek és árvíz-mentesítési szakemberek fejtették ki nézeteiket. Az akkor elhangzottakat tanulmánykötetben foglaltuk össze. Két esztendő múltán a 2001. évi árvízvédelmi tapasztalatok birtokában ma is az a véleményünk, hogy a **rendkívüli hidrometeorológiai jelenségek** kiváltotta árvizek mérséklésében az **erdő szerepe** a korábban feltételezettekénél **kisebb**. Kezdeményezzük úrfotósorozat értékelésével az erdőállapot-változás és a lefolyás közötti összefüggések vizsgálatát a Felső-Tisza vízgyűjtő területén.

Árvízi újjáépítés számokban

Sérült ingatlanok száma	2966
Személyi tulajdonú	2775
Önkormányzati	130
Egyéb	61
Lebontott ingatlanok száma	691
Megkötött szerződések száma	487
Megkötött megállapodások	1469
Megkezdett építkezések	280
Megkezdett helyreállítások	280

Az árvíz sújtotta területen 1700 ember ma nem saját ágyában alszik, s majd 2000 családnak ezután kell időlegesen elhagynia megsérült házát, annak érdekében, hogy helyreállíthassák. Adományokból mintegy 300 millió forint gyűlt össze készpénzben, ezt a felépülő új lakások berendezésére fogják fordítani a rászorultak. Folyamatosan végzik a szakvállalatok a közművek, utak helyreállítását és javítják

a megrongálódott árvízvédelmi gátakat.

A szakmai bemutatók után Nyírbátorban gyülekeztek a résztvevők. A református templomban részletes tájékoztatást kaptunk a templom történetéről, majd *Galambos József* orgonajátékában gyönyörködtünk, melyet a Brass in the Fire együttes fúvós hangversenye követett.

Nagyszerű ötlet volt a baráti találkozó helyszínének kiválasztása. A nyíregyházi skanzen tágas portái között voltak a sátrak felállítva, ahol az ízletes babgulyás és a reggeltől sülő ökör falatai alapozták meg az innivalót.

Csak ámulunk és bámultunk olykor a megannyi figyelmesség láttán. S mindez oly természetességgel zajlott, hogy észre sem vettük, hogy hajnalodik. Elfogultság nélkül mondhatjuk, hogy ragyogó Vándorgyűlés volt. Ahogy többen is megfogalmazták: *éreződött, hogy a szívüket tették bele a rendezők.*

Valamennyiünk nevében ismételtlen csak köszönni lehet ezt a csodálatos napot.

A hangverseny

A vacsora

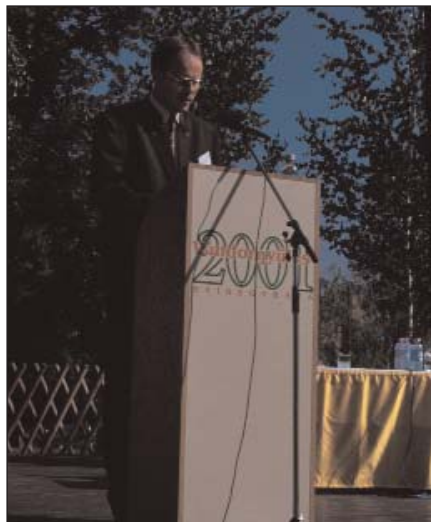

A sajtótájékoztató

Múltunk és jövődönk a víz és az erdő

A közgyűlés

A nyíregyházi Szabadtéri Színpadot ez alkalomra zöldbe öltöztették a Nyírerdő munkatársai. A főbejáraton belépve az érkezőt hideg ital és pogácsa várta. Az előbbire szükség is volt, mivel hetvenhét ágra sütött a nap. Egyszóval nagyon jó időt hozott ez a szombat. Az előkert szökőkútja még langy hűvöset árasztott, ám a nézőtérén hamar a fejek fölé kerültek a székekre helyezett kartonlapok. A nemzeti Himnusz elhangzása után a műsorvezető, *Sári Zsolt* lépett a mikrofonhoz.

Tisztelt Ünnepi Közgyűlés, Kedves Tagtársak, Vendégeink!

A rendező NYÍRERDŐ Rt. valamennyi munkatársa nevében köszöntöm Önöket. Bízom abban, hogy a rövidre sikerült éjszakai pihenés ellenére jól érzik magukat itt, a nyíregyházi szabadtéri színpadon, ebben az erdészek számára méltó környezetben.

Utoljára 1970-ben, 31 évvel ezelőtt volt Nyíregyházán egyesületünknek közgyűlése. Az akkori résztvevők közül bizony ma már kevés tagtársat köszönhetünk sorainkban. Rájuk való tekintettel is mi nagyon készültünk erre a vándorgyűlésre. Bízom abban, hogy az elmúlt két napban vendégeink legalább a jó szándékot törekvéseinkben megérették.

Abban is reménykedem, hogy a mostani Ünnepi Közgyűlés méltó folytatása lesz a tegnapi szakmai programunknak.

Felkérem **Káldy József** urat, az Országos Erdészeti Egyesület elnökét, szíveskedjen Ünnepi Közgyűlésünket megnyitni.

Tisztelt Ünnepi Közgyűlés! Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az Országos Erdészeti Egyesület, amely ez évben ünnepli fennállásának 135. évfordulóját, célul tűzte ki, hogy a magyar erdők fenntartásában, valamint bővítésében aktív szerepet vállal. Az erdő jelentősége az elmúlt időkben felértékelődött. A többcélú erdőgazdálkodás elveit magyar erdészek fogalmazták meg az 1972-ben megtartott Erdészeti Világkongresszusra.

Egyesületünk megalakulásának 135. évét ünnepelve köszöntöm:

- kollegiális tisztelettel jelenlévő tagtársunkat, az elnökség tagjait,
- nagy tisztelettel a körünkben megjelent tiszteletbeli tagjainkat, *Riedl Gyula* bácsit és *Roland Migende* urat,
- megkülönböztetett tisztelettel *Éder Tamás* urat, az FVM államtitkár-helyettesét, *dr. Bodnár Sándor* urat, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés alelnökét, *Gémesi József* urat, az ÁPV Rt. Agrárgazdasági Igazgatóságának ügyvezetőigazgató-helyettesét, *Csóka Péter* urat, az ÁESZ főigazgatóját,
- kollegiális barátsággal *prof. dr. Mésszáros Károly* urat, a NYME Erdőmérnöki Karának új dékánját,
- *prof. dr. Faragó Sándor* volt dékán úrnak megköszönve az eddigi együttműködést,
- *prof. dr. Molnár Sándor* urat, a NYME Faipari Mérnöki Karának dékánját,

- *dr. Fűbrer Ernő* urat, az ERTI főigazgatóját,
 - *Herczeg Miklós* urat, az Erdészeti Dolgozók Szakszervezetének főtáskárát,
 - *Horváth Tibor* urat, a FATE elnökét,
 - *Telegdy Pál* urat, a MEGOSZ elnökét,
 - tisztelettel a közgyűlést megítéző külföldi barátainkat, vendégeinket,
 - kitüntetetteket és kedves feleségeiket, hozzátartozóikat,
 - külön köszöntöm meleg barátsággal házigazdánkat, *Kovács Gábor* vezérigazgató urat és munkatársait.
- Ma világjelenség, hogy egyes társadalmak érdeklődése rohamosan növekszik a környezet globális gondjai iránt. Megvi-

tatásuk során természetesen elkerülhetetlen, hogy ezeknek a problémáknak a méreteit, valamint megoldásukra javasolt módjait illetően ne merüljön fel sokféle ellentmondás. Egy dologban azonban mindazok, akik e kérdésben állást foglalnak, egyetértenek, nevezetesen abban, hogy a környezet globális problémái ma az egész emberiség szempontjából rendkívül fontosak és az emberi lét alapvető meghatározójává váltak.

A problémák mennyiségi és minőségi dimenziói olyan méreteket öltenek, hogy megoldásukra az emberiségnek nem sok ideje van, ha el akarja kerülni az emberi lét megszűnésének veszélyét, Ahhoz, hogy az emberiség kellő gyorsasággal, s megfelelő szakértelemmel lásson hozzá a problémák megoldásához, először is a társadalom minél szélesebb rétegének világosan fel kell ismernie a globális ökológiai válság jelentőségét és mindenekelőtt annak várható következményeit. Ezt a tudósoknak kell megértetniük a társadalom minden egyes tagjával. Nekik kell megmutatni, hogy a civilizációnak miként kell fejlődni ahhoz, hogy az ember és a természet viszonya harmonikusan fejlődjön. Éppen ebből adódik az, hogy a tudósoknak fel kell ébreszteniük az emberek társadalmi öntudatát, cselekvési egységét, nem utolsósorban felelősségét a környezet használatában, védelmében és fejlesztésében ahhoz, hogy az emberiség együttműködjön az egész bolygón, amelynek méretei igen korlátozottak.

Az ember és a természet közötti anyagszere mindig is az ökológiai mérleg mozgását jelentette. Az utóbbi időben az ember jólétének fokozása érdekében ez a mérleg permanensen megbomlott, s ez fokozódik. Kimerültek, illetve kimerülőfélben vannak egyes természeti kincsek, a talaj termőképessége romlik, a növény- és állatfajta kipusztulása növekszik, erdők, ivóvizek károsodnak stb. Az ökológiai mérleg megbomlásának az ember akkor ébredt a tudatára, amikor a természetre gyakorolt romboló hatását nem kompenzálta tudatos tevékenységgel. Más szóval, a természet az ember beavatkozását nem tudta tolerálni, s működésében olyan zavarok keletkeztek, amelyek egyrészt a bioproduktum csökkenésében, másrészt az ökoszisztéma élő összetevőinek egészségkárosodásában, kipusztulásában nyilvánul meg.

Az OEE meghirdetett programjain keresztül azon fáradozik, hogy a fent felvetett kérdésekre megnyugtató válaszokat adjon!

Ünnepi Közgyűlésünket ezennel megnyitom!

Sári Zsolt műsorvezető:

Tisztelt Tagtársak!

Mostani vándorgyűlésünk témájaként a víz és az erdő kapcsolatát vizsgáltuk. A szakmai tanulmányutak egyes állomásai a bőségesen rendelkezésre álló vagy éppen erdészeti szempontból káros vizekről, más esetben a csapadék- és talajvízhiányról tájékoztattak. Ennek kapcsán számos szakmai probléma bemutatására és alkalmankénti megvitatására nyílt lehetőségünk.

Köszönetet mondunk mindazon kollégáknak, akik hozzászólásukkal, javaslataikkal gazdagították az általunk bemutatottakat. A vándorgyűlés szakmai üzenetének megfogalmazásában sokan voltak segítségünkre, térségünkön kívüli tagtársak is. Példaként említem, hogy a közgyűlés jelmondatának végleges formába öntését *Pápai Gábor* főszerkesztő úrnak köszönhetjük.

A szakmai összegzésre *dr. Szodfridt István* professzor-emeritust, Bedő-díjas tagtársunkat kértük fel, aki egészségi állapota miatt a személyes részvételt nem tudta vállalni.

Üzenetét videofelvételen rögzítettük, tisztelettel kérem a jelenlévőket, hallgassuk meg őt.

A Felső-Tisza táj erdeiről és természeti értékeiről

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Vándorgyűlés! Hölgyeim és Uraim!

Bevezetőül hadd mondjak hálás köszönetet a megtisztelő felkérésért, hogy vándorgyűlésünkön előadást tarthatók. Bár egészségi okok miatt személyesen megjelenni nem tudok, a vetítövászon segítségével mégis a helyszínen lehetek, és ezért a köszönet!

Előadásomban két kérdéssel szeretnék kiemelten foglalkozni. Egyrészt a

közelmúltban többször is nagy pusztítást okozó árvizek és az erdők kapcsolatával, különös tekintettel a határon túli, Felső-Tisza vízgyűjtőjéhez sorolt térségek erdeire. Másik fontos kérdés a térségben lévő erdők természeti értékeinek megőrzése és ezzel összefüggésben néhány probléma megvitatása.

Kezdjük az erdő és víz kapcsolatával. A Felső-Tisza vízgyűjtőjének 62%-a Ukrajna, 36%-a Románia területén van, hazánkban csak 2%-át találjuk. Az erdővel borított terület jelenleg a hegyekben 54%, a dombvidékeken 21%, a síkon ennél jócskán kisebb. A számok értékelése kedvéért hozzáteszem, hogy egy vízgyűjtőben akkor a legkedvezőbb a vízfolyás, ha az erdős terület 50–70% közötti, legrosszabb, ha 35% alatt marad.

A felsoroltakból már látjuk, hogy a probléma megnyugtató rendezése csak nemzetközi összefogással lehetséges, ez pedig nemcsak vízügyi, hanem politikai kérdés is.

A Felső-Tisza Ukrajna és Románia területén fekvő vízgyűjtőjének állapotáról a szakirodalmi közlések és az ukrán–magyar–román vegyes bizottsági tanácskozások anyagai alapján a következő képet alkothatjuk.

A Kárpátalja hegyvidéki területeinek évi csapadéka 900–1400 mm. A jelentős mennyiség nagyjából a Kárpátok hegyeinek innenső oldalán hullik, a síksági részre csak 6–700 mm jut. A csapadék éven belüli megoszlása nagyon egyenetlen van úgy, hogy 2–3 nap alatt 1–2 hónap mennyisége is leesik. A hegyoldalon lefutó vizek nemcsak a folyások medrét károsítják erősen, hanem sárfolyásokat, földcsuszásokat is okoznak, ezek egy-egy területen tovább rontják a zavartalan lefolyást.

A gyors vízlefutás leghatékonyabb fékezője a hegyvidéki erdő. Területének csökkenése a XIX. századi Bedő Albert-féle felméréshez képest mára 19%-os. Különösen fájdalmas, hogy az erdőirtások a csapadéknak leginkább kitétt felső erdőhatár közelében érvényesültek legerősebben, részben azért is, mivel a magashegyvidéki állattartás és legeltetés jövedelmező volt. Emiatt Kárpátalján 1–200 m-rel, Romániában 3–400 m-rel lejjebb került az erdőhatár.

Az alattuk fekvő lejtők erdeinek kitermelése sem új dolog. Már a XVIII. században kialakult az a gyakorlat, hogy a Máramaros sóját tutajon vitték az alföldre. Későbbiekben a kibontakozó faipar és az ipari fejlődés kívánt több fát, a kitermelést tovább gyorsította a facsúszdák és keskenyvágányú vasúti szállítópályák erőteljes építése. A múlt század ötvenes éveiben a háborús károk begyógyításának szándéka vagy az ehhez szükséges pénzfedezet előteremtésének igénye növelte a kitermelést. A helyükben ültetett vagy megjelent erdők vízlefutást fékező hatását csak évtizedek múltán, az erdők felnövekvése után várhatjuk.

A vízgyűjtő síksági részén több körülményt kell mérlegelnünk, ha az árhullámok lefolyását vizsgáljuk. A heglábazattól nem nagy távolságra két nagyobb kiterjedésű mocsár- és lápvidék húzódott még a XVIII. században is. Ezek természetes víztározóként működtek a hegyekből lökészerűen lezúduló vizek számára. Ám azokat a XIX. sz. vége felé Európa-szerte érezhető gabonakonjunktúra miatt lecsapolták, víztározó funkciójuk megszűnt. Ezért készültek mesterséges víztározók tervei a Kárpátalja visszacsatolása után egy kiváló magyar vízmérnök – *Salamán Pál* – irányításával több folyó völgyében is, de ezek a háborús események és az elcsatolás miatt már nem valósulhattak meg.

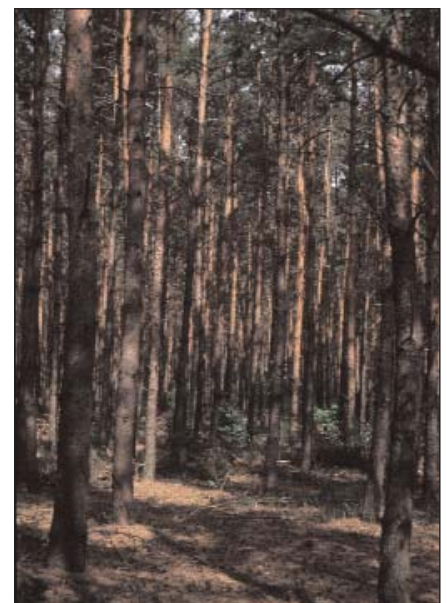
A síksági vízlefolyást a Tisza szabályozása és a gátak építése alapvetően megváltoztatta. A kanyarok levágása után a folyószakasz jelentősen rövidült, a meder esése növekedett, tehát a víz levonulása meggyorsult. Ugyanakkor a meder víztározó képessége a rövidülés miatt csökkent, így ugyanakkora vizek nagyobb vízmagassággal képesek lefutni a mederben. Ezek a körülmények hatottak a térség talajvízeire is, sok helyütt kedvezőtlenül, mindezek miatt a vízigényes tölgyesek sokfelé visszaszorultak.

Az árvizek alakulását nem lenne helyes kizárólag az erdők helyzetével magyaráznunk. A tárgyilagos értékelést *Illés* és *Konecsni* e kérdéssel foglalkozó dolgozatának megállapításával összegezhetjük, vagyis „az erdő egyedül nem képes a hegyvidéki árvízi katasztrófákat megszüntetni, szükség van vízkárelhárítási létesítmények építésére is. Ezt bizonyítja az 1998. novemberi felső-tiszai árvíz is, amit több kiváló tényező együttesen idézett elő: igen csapadékos nyár és ősz, telített talajok, a lombzat hiánya, nagy intenzitású csapadék, ami hóolvadással is párosult. Ilyen kedvezőtlen hidrometeorológiai feltételek között az erdők árhullám-levonulást fékező hatása csak minimális lehetett.”

Az elmondottak nem mentesítenek bennünket attól, hogy meg ne kíséreljük mihamarabb eltüntetni a sík vidéki erdőgazdálkodás és vízkészlet-gazdálkodás ismeretében mutatkozó fehér foltokat. Ezek megoldását kiemelt feladatként kellene kezelnünk.

Továbbiakban a térség természeti érdekességeiről szeretnék szólni. Érdemes ezt a területet kétféle bontani, ugyanis a bereg-szatmári térség a maga agyagos folyóöntéseivel és az ebből alakult talajaival gyökeresen eltér a Nyírség homokjától. A folyók mentén mindkét területen fűz-nyár ligetek a jellemzők, ezek megtalálhatók a belső, folyóktól távolabbi területeken is, ha a talajvízviszonyok kialakulásukhoz kedvező mélységet teremtenek. Ennek a ligeterdőnek fiatal stádiuma a folyók partját közvetlenül kísérő bokorfüzes. A magas parton és magasabb, talajvíztől távolabbi fekvésben keményfás ligeterdőt találunk. A szatmár-beregi sík belsejében jellemző a gyertyános-kocsányos tölgyesek előfordulása.

A térség legértékesebb és legritkább növénytakaróit a láperdők és a ben-

nük megbúvó, kiveszőfélben lévő növények jelentik. Ezek részben fűzlápok hamvas fűzzel vagy égerlápok. Az ősi vízfolyások feltöltődött szakaszain ezeket a láperdőket mocsárrétek szabdalják. Bennük a tőzegeper, lápi család, békaliliom és tőzegmohák adják a ritka növényfajokat.

A Nyírségben savanyú, folyami eredetű, majd szél által buckákba halmozott homokon a mézkerülő homokpusztagyep jellemző. A buckák között fűz- és nyírláperdőket találunk, legértékesebb közülük a bátorligeti ősláp jégkorszaki maradványnövényekkel. Kiemelkedő természeti érték a baktalórántházi gyertyános-kocsányos tölgyes is.

A felsorolt értékes és jellegzetes növénytársulásokat mindenképpen meg kell tartanunk, átmentenünk a jövőre. De ez csak úgy megy, hogy a háttérül szolgáló ökológiai környezetet is megőrizzük, különösen a vízellátottságot nem bontjuk meg.

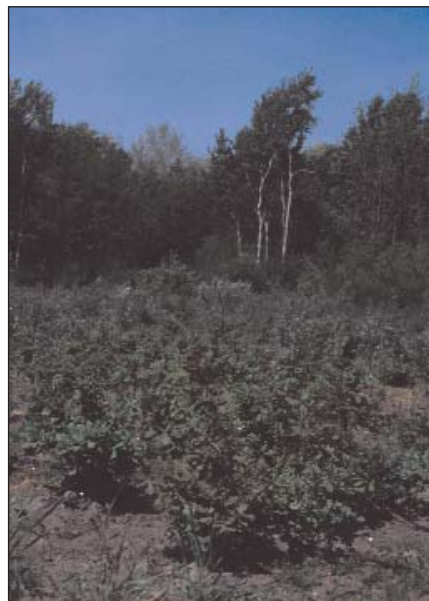
Ha már természeti értékekről szoltam, kikerülhetetlen, hogy rá ne térjek egy sok vitát, nemegyszer ingerültséget is okozó kérdésre, vagyis a honosított fajokkal létesített akácos és nemesnyár ültetvények ügyére. Állást foglalni nem kívánok, csupán néhány érvet felsorakoztatni, ami alkalmat adhat a kérdés tárgyilagosabb megítélésére.

Az akác erdeink kereken egyhatodát adja. Népszerűségét annak köszönheti, hogy a XVIII. században megindult és településeket, emberi javakat betemetéssel fenyegető homokmozgás megállításában kiválóan vizsgázott. Fájából minden olyan terméket elő lehet állítani, ami a tanyavilágban fából készül, emellett kiváló méhlegelőt szolgáltat. A

laza, szárazzá vált talajok megkötésében ma is a legjobb hatásfokkal dolgozik, gyors növekedésével segít a levegőben felhalmozódott és világhatalmasztrófával fenyegető üvegházhatást okozó szén-dioxid megkötésében. Vagyis itt az idő, hogy környezetvédelmi szerepét is értékeljük. Még akkor is, ha Amerikából érkezett hozzánk. Ha ugyanis ez kizáró ok lenne számára, mint ahogy némely szélsőségesen elfoglult ember kívánja, akkor mit kezdjünk az ugyancsak amerikai eredetű kukoricával, burgonyával, paradicsommal, dohánnyal és még hosszan sorolhatnám.

A másik vád ellene az, hogy kiöli maga alól az eredeti erdőkre jellemző kísérőnövényeket. Ez így igaz. De ha ez ok a kiűzésére, akkor mi legyen az éppen a nyírségi homokon gyakori, egykori tölgyesek helyén is díszlő almaültetvényekkel. Ezek alatt aztán végképp nincs egyetlen növény sem, ráadásul az ilyen ültetvények egész nyáron vegyszerfelhőben fürödnek. Miért éppen az akác az a természetű növény, amit üldözni kell? Ültetvény ez is, mint az alma és sokféle haszna miatt igazán környörületet érdemel, különösen itt, a nyírségi homokon, ahol a fűrészelhető méreteket gyorsan eléri és igen nagy értéket ad rövid idő alatt.

A nemes nyárasok szintén ültetvények, szabályos térbeli renddel, klónozott fafajtákkal. A természetes erdőtől nagyon távoli képet nyújtanak, de nem is az a szerepük, hogy ezekhez hasonlítsanak, sokkal inkább az, hogy megkössék a levegő szén-dioxidját és a természetes erdők fájára nehezedő gazdasági nyomást kivédjék azzal, hogy a bennük termelhető fát másutt gyorsan

és hatékonyan létrehozzák, vagyis a természetes erdőket fenyegető fejszét elhárítják fejük fölül. Tehát nem a természetes erdők ellenségei ezek, sokkal inkább kiegészítői. A hiba abban van, hogy nem tudtuk következetesen hangoztatni ezek fatermesztő ültetvény jellegét, és amíg nem tudjuk őket a földnyilvántartásban, törvénykezésben elkülöníteni az „erdő”-től, mindig ki vagyunk téve jogosulatlan támadásoknak. Vonatkozik ez nemcsak a belső, nyírségi homoki nyárasokra, de a hullámtériekre is. Ez utóbbiak vízfolyásban, feliszapolódásban, gátak hullámszokozta kárelhárításában játszott szerepét viszont módszeresen vizsgálnunk kellene és egybevetni a kívánt természetes erdők hasonló hatásaival.

Nem kívánom hallgatóim türelmét túl sokáig igénybe venni, ezért csak az általam időszerűnek és fontosnak tartott néhány kérdésre összpontosítottam. Örülnék, ha szavaimmal gondolatokat indíthattam volna el.

Köszönöm a figyelmet! Jó szerencsét!
Üdv az erdészeknek!

Sári Zsolt műsorvezető:

Mindannyiunk nevében köszönjük Szodfridt professzor előadását, e helyről is – egyesületünk minden tagja nevében – kívánunk további alkotó és oktató munkájához jó erdőt.

Tisztelt Közgyűlés!

Vándorgyűléseink történelmileg kialakult rendje szerint egyesületünk vezetői ilyen alkalmakkor tájékoztatást, beszámolót szoktak tartani a vezető szervek munkájáról. Alapszabályunk szerint ez most nem kötelezettsége az elnöknek és a főtükárnak, az elmúlt évi egyesületi munkát itt és most nem szük-

séges megvitatnunk. A vezető testületek beszámoltatásának, a végzett munka értékelésének megfelelő fórumai vannak, azok működnek.

Elnökünk ennek ellenére fontosnak tartotta, hogy éljen a lehetőséggel és a mai ünnepi közgyűlésen tájékoztassa a szélesebb szakmai nyilvánosságot az Országos Erdészeti Egyesület elmúlt évi tevékenységéről.

Tisztelettel felkérem **Káldy József** elnök urat, tartsa meg tájékoztatóját.

Tisztelt Államtitkár-helyettes úr!

Tisztelt Elnökség!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Vendégeink!

Az OEE elnöksége nevében meleg barátsággal köszöntök minden kedves jelenlévőt.

Mindenekelőtt köszönöm jelenlévő tagságunk és vendégeink nevében mindazt, amit kaptunk a Nyírerdő Rt.-től, a *Kovács Gábor vezérigazgató úr által vezetett csapatától*. Nagyon köszönjük a gondoskodást, a barátságot, a remek és figyelmes rendezést!

Szeretnék gratulálni a tagságunk nevében meleg barátsággal és tisztelettel *dr. Mészáros Károly* úrnak, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki kar megválasztott új dékánjának, helyetteseinek, *dr. Varga Szabolcs* úrnak, *Molnár Sándor* úrnak, a faipari mérnöki kar dékánjának és *dr. Péterfalvi József* úrnak.

Sok sikert, jó egészséget kívánunk munkájukhoz, és ígérjük, hogy egyesületünk továbbra is támogatója, segítője lesz az Egyetemnek, a közös gondolatok megvalósításában, *dr. Faragó Sándor* úrnak pedig külön a sok éves jó együttműködést. További sikeres éveket kívánok! *Roland Migende* úr-

nak, tiszteletbeli tagunknak is gratulálunk abból az alkalomból, hogy *Mádl Ferenc* államelnök úr a közelmúltban a Magyar Köztársaság nevében magas kitüntetést adott erdőpedagógiai tevékenységéért.

Szeretnék az Egyesületünk valamennyi fórumán jóváhagyott, 1998–2002. évekre szóló programunkból, ami alapszabályunkra és a mellékleteiben foglaltakra épül, egy-két kiemelés tenni és ezeken keresztül bemutatni azt a sokrétű munkát, amit az elmúlt egyéves időszakban közösen végeztünk.

Programunk 7 fejezetben tárgyalja a legfontosabb feladatainkat, melyek a következők:

- szakmai alapelvek képvisellete,
- szakmai munka színvonalának emelése,
- nemzetközi kapcsolatok fejlesztése,
- társadalmi kapcsolatok erősítése,
- összehangolt egyesületi szellem és működés kialakítása,
- erdészeti dolgozók, idősök, árvák, rászorulóak támogatása,
- Erdészeti Lapok megújítása.

Szakmai alapelvek képvisellete fejezetből

Az elsők között említeném, mivel az erdészeti ágazat legfontosabb feladata, hogy hosszabb távra megfogalmazza jövőjét, teendőit, Magyarország nemzeti erdőstratégiájának részletes kidolgozása, amely az FVM által 2000. június 30-án elfogadott kerettervezet alapján indult meg a Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztálya Erdészeti Bizottsága és a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara közreműködésével.

A Nemzeti Erdőprogram célja Magyarországon:

– Az erdőgazdálkodás tartamosságának nemzetközi fejlődéssel való lépéstartás biztosítása a magyar erdőgazdálkodás sajátosságainak megőrzésével az erdővagyon hosszú távú fennmaradása érdekében.

– Erdészeti politikai keret biztosítása az erdőgazdálkodás középtávú fejlesztéséhez.

– A megvalósításhoz szükséges speciális eszközök kidolgozásával az erdőtvényen és

létező erdőhöz kapcsolódó programokon kívül egyéb garanciák biztosítása a kívánt fejlődéshez.

– Járuljon hozzá Magyarország EU-tagságának feltételei biztosításához egy, az EU erdészeti stratégiájához illeszkedő középtávú program kidolgozásával.

– Az erdővel szemben támasztott sokrétű gazdasági és társadalmi igénynek hosszú távon történő biztonságos kielégítése.

– Nyílt párbeszéd lehetőségének biztosítása a társadalom és az erdőgazdálkodás között a '90-es évek változásai után.

A Nemzeti Erdőprogramnak az átfogó probléma-megközelítésből adódóan nem csupán kormányzati, illetve az ahhoz kapcsolódó intézmények tevékenységéhez illeszkedik, hanem minden, az erdőt érintő érdekcsoport, illetve a kérdések tárgyalásában részt venni kívánó személy részére nyitott és átlátható.

Az erdőgazdálkodás és a társadalom újrafogalmazhatja és egyértelműsítheti egymáshoz fűződő viszonyát általa. Egyesületünk a munkában részt kíván venni és a tagság közreműködésével segíteni kívánja azt.

Kiemelt feladatunknak foglaltuk meg az ágazat pénzügyi támogatási szintjének emelését.

A Parlament Erdészeti Albizottságának munkájában rendszeresen részt veszünk, a szakosztályoktól érkező javaslatainkkal segítjük munkáját.

Sikerült megszervezni – és ilyen még nem volt –, hogy a Mezőgazdasági Bizottság kihelyezett ülést tartson és csak az erdőgazdálkodás problémáival foglalkozzon. Azt gondolom, hogy jól szolgálta ágazatunk érdekeit.

Egy másik alkalommal közreműködői voltunk annak, hogy létrejött egy mezőgazdasági bizottsági állásfoglalás az erdészeti oktatás, kutatás és szabá-

lyozás aktuális helyzetéről, melyben az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottsága felkéri az illetékes minisztériumokat (FVM, OM, KÖM), hogy 2001. november 30-ig számoljanak be az állásfoglalásban felvetett kérdések megoldásáról, mint például:

– Szükségesnek tartjuk a támogatási rendszer kialakításánál a földtulajdonosok, a gazdák érdekeltségének figyelembevételét, az erdőtelepítés hozamainak hosszú távú megtérülése miatt a mezőgazdasági művelés kieső éves jövedelmének, illetve a természetvédelmi előírások költségeinek kompenzálását.

– Szükségesnek tartjuk a mezőgazdasági támogatási rendszerhez hasonlóan a természeti károk kompenzálását az erdőgazdálkodásban is. Itt, mivel a vándorgyűlés fő gondolata az erdő és a víz, néhány gondolatot szeretnék elmondani a vízről a legutóbbi tiszai árvíz és annak tanulságai okán.

A Kárpát-medencében ugyanis a folyók vízhozama nem számítható ki, miként az mondjuk Egyiptomban természetes volt. A Nílus szinte csillagászati pontossággal áradt meg évről évre. Ehhez a szeszélyes vízhozamhoz alkalmazkodott a Kárpát-medence lakossága évszázados leleménnyel, úgyhogy a természettel együtt tudott élni, annak áldásait fel tudta használni saját céljaira.

Az ártéri gazdálkodásról már a középkori latin oklevelek megemlékeznek. A bátai apátság egyik oklevelében olvashatunk a mesterséges csatornák építéséről, az úgynevezett fokokról, amelyek igazából kanálisok voltak, és velük a középkorban a Duna mentén élő lakosság a folyó áradását felhasználva gazdálkodott. Az állandóan nyitva hagyott fokokon át engedték ki a fo-

lyók áradó vizét, amely az ártérbe jutva termékenyvé tette a földeket, apadó szakaszban pedig visszacsorgott a mederbe.

Ezt az ősi gazdálkodási módot Mária Terézia tette tönkre számos rendeletével, amelyek azt a célt szolgálták, hogy a Bácska-Bánát környéki gabona hajóúton jusson el a Habsburg-birodalomba. Ez a terület volt ugyanis a birodalom éléskamrája. A hajókat azonban sodrás ellenében úgy vontatták felfelé, ehhez magas gátakat és azokon utakat kellett megépíteni. A fokoknak ez a pusztulását jelentette, ám maga az ártéri gazdálkodás is áldozatul esett az új rendelkezések végrehajtásának. Az ártéri virágzó gazdaságok így tűntek el néhány évtized alatt a föld színéről, falvak néptelenedtek el.

Visszatérve a Mezőgazdasági Bizottság állásfoglalásához:

– Szükségesnek ítéljük az állami és magánerdő-gazdálkodás gazdasági és piaci feltételeinek esélyegyenlőségét, valamint az ezt megvalósító támogatási rendszer kialakítását és működtetését.

– Az állami és magánerdő-gazdálkodás megújítása elképzelhetetlen felkészült, modern szakmai ismeretekkel bíró szakemberek nélkül, ezért szükséges az erdészeti, faipari oktatás, továbbképzés és kutatás pénzügyi, intézményi feltételeinek megerősítése. Az erdőtulajdonosok és gazdák, közép- és felsőfokú szakemberek továbbképzéséhez biztosítani kell az anyagi és intézményi hátteret.

– Szükséges az oktatás, továbbképzés és kutatás gyakorlati feltételeinek megteremtése. Az erdőgazdálkodás területén nincs a mezőgazdaságban bevezetett és támogatott tangazdaság.

Ezért meg kell teremteni a jogszabályi hátterét annak, hogy az erdőgazdálkodás területén a gyakorlati oktatási és kutatási elsődleges rendeltetésű erdőterületet kezelő szervezetileg az oktatási intézménytől önálló erdőgazdálkodó (erdészeti tangazdaság) a minősítés rendszerébe bevonásra kerüljön. A szakszerű működés elengedhetetlen feltétele, hogy a felsőoktatási törvényben megnevezett agrártudományi centrumok tevékenysége a gyakorlati oktatással bővüljön. Továbbá a bizottság felkéri a szakminisztériumokat (FVM, OM, KÖM), hogy terjesszen elő megoldási javaslatot az oktatás céljait segítő arborétumok működési költségeinek előteremtésére.

Egyesületünk aktívan szeretne részt venni a kormány által meghirdetett erdőtelepítési programban, hiszen nem kis feladatról van szó, 1991–2035 között 780 000 ha új erdő létesítését irányozza elő a terv. A terv szerint az újabb erdőtelepítések 75%-a gazdasági, 25%-a védelmi rendeltetésű lesz. Megvalósítása esetén a várható gazdasági-társadalmi hasznát illetően kiemelésre érdemes:

- a földhasznosítás, a mezőgazdasági termelés szerkezete kedvezőbb lesz,
- újabb jövedelemforrás és munkalehetőségek jönnek létre,
- javul az ország fával való ellátottsága, csökken a faimport,
- növekszik a vidék turisztikai vonzereje, rekreációs lehetősége és szépsége,
- a környezet, az élővilág állapota kedvezőbbé válik.

Várható, hogy az őshonos fafajok kívánatos felhasználása nem lesz kellő mértékű. Az erdőtelepítésre kerülő földterületek legnagyobb része sík vidéki, alföldi tájakon, magántulajdonban

van. A kisbirtokosok a leggyorsabb eredményt ígérő akácot és nemes nyárat részesítik majd előnyben.

Egyesületünk magánerdő területén végzendő munkájának segítésére megalkult a Magán Erdőgazdálkodók Pártoló Tagi Tanácsa. A Tanács *Farkas László* okleveles erdőmérnököt – albertirsai vállalkozót – választotta elnökéül. E helyen is sikeres munkát kívánok neki!

A 2001-es esztendőben kiemelt feladatként kezeljük a természetvédelem és erdőgazdálkodás témakörét.

Főbb állomásai:

- a 2000-es gödöllői találkozó,
- ez évben a Szombathelyi Erdészeti Rt.-nél megrendezésre kerülő tiszteletbeli tagok, Bedő-, Kaán-díjasok találkozója,
- Woodtech rendezvénye.

Tesszük ezt azért is, mert az elmúlt hetekben-hónapokban ismét igen élénk, sok esetben éles hangot megütő vita bontakozott ki az erdőgazdálkodás és a természetvédelem között.

Fő témái:

- a természetvédelemről szóló törvény gazdálkodási feltételeit jelentősen nehezítő pontjai,
- a természetvédelmi kezelés szabályozatlansága,
- a gazdálkodási hátrányok kompenzálása,
- a védett területek nagyságának növekedése,
- a védettség változása a NP-ok alkalmazásával.

A viták jelzik, hogy még mindig nem megfelelő és nem folyamatos a két tevékenység párbeszéde.

Egyesületünk egyértelműen támogatja a természetközeli gazdálkodás elterjedését és a folyamatos párbeszéd kiala-

kítását a vitás kérdések rendezésére.

A szakmai munka színvonalának emelése

A bevezetőben már utaltam arra,

Az Országos Erdészeti Egyesület 2000. évi rendezvényeinek összesítője (forrás: Ormos B.)

Közhasznú tevékenység	Rendezvények száma	Résztevők száma
Természetvédelem	20	1 126
Környezetvédelem	4	174
Tudományos tevékenység, kutatás	22	1 058
Kulturális tevékenység	23	2 134
Kulturális örökség megóvása	22	3 167
Nevelés, oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés	92	9 558
Szociális tevékenység, családsegítés	10	1 255
Euroatlanti integráció elősegítése	3	109
Összesen	196	18 581

Itt szeretnék köszönetet mondani a pártoló tagságnak, hogy támogatják munkánkat, hiszen a helyi összefogások, szakmai programok csak így lehetségesek.

Fontos volt számunkra, hogy a magánerdő-gazdálkodók képzését is elindítsuk. Két ágon igyekeztünk ismereteket átadni:

- továbbképzések, előadások formájában, illetve
- kiadványokkal. Útmutató címmel egy sorozatot indítottunk, melyben 2 füzet már megjelent:

1. Az erdőgazdálkodás jogszabályi háttere,
 2. A fa fűrészipari feldolgozása.
- A 3. előkészület alatt van, címe: Az erdőgazda adózásáról egyszerűen.

A szakmai munka színvonalának és műszaki színvonalának emelésében segít az évente Sopronban megrendezésre kerülő WOODTECH Erdészeti Szak-

kiállítási és Konferencia is, illetve azok a szakmai könyvek, melyek az Egyesület támogatásával kerültek kiadásra.

Például:

1. Hermann Krusch: Az erdők megújítása,
2. Dr. Koncz István: Hátizsák,
3. Grétsy László: A mi nyelvünk, illetve a könyvtárunk fejlesztése nyomán odakerülő művek.

Ennek kapcsán engedjék meg, hogy könyvtárunkról is szóljak. Először is köszönni azt a sok fáradságot, lelkes gondoskodást, amit könyvtárunk átköltöztetésénél is tapasztaltam, azt a fantasztikus szeretetet, amit az egyesületünk általa kap.

Könyvtárunk jelenlegi, mintegy 22 ezres állományából 8000 kötet – ebből 6000 kötet archív anyag – mű és 14 000 részben kötött, jobbára fűzött publikáció, periodika. Kialakulása a 150. éve,

1851-ben Pozsonyban alapított Magyar Erdész Egylet, illetőleg a 135. éve, 1866-ban Pesten megalakult és a magyar nemzeti szellemiséget képviselő Országos Erdészeti Egyesület kézikönyvtárai összehívásával, részben egyes tagok önzetlen ajándékából, részben az egyesület fedezte könyvvásárlásokból, részben pedig az egyesület szaklapja, az Erdészeti Lapok cseréjével történt.

Egyetemünk után az ország második legnagyobb és leggazdagabb szakkönyvtára. Történetének legnegatívabb része az 1950–1989. évek időszakára esik, amikor is többszörös költözködéssel, méltatlan körülmények kénytelen tűrésével, pincében, előtérben, folyosón ömlesztetten az Alkotmány utcából a Bajcsy Zsilinszky útra, onnan a Nyári Pál utcába, majd a Tőzsdepalotába, innen az Anker-közbe, illetőleg Budakeszire (kétszeres átpakolással) került.

Öszinte köszönet az FVM Erdészeti Hivatalának, a Pilisi Parkerdőgazdaság Rt.-nek, a Wágner Károly Alapítványnak mint fenntartóknak, hogy megértő támogatásukkal megnyugtató lehetőséget adtak egyesületünknek az erdőgazdasági anyagi termelés szellemi háttere illetően biztosítására.

Nemzetközi kapcsolatok fejlesztése

Egyesületünknek hagyományosan jó külkapcsolatai vannak.

Célunk az, hogy a tagság minél szélesebb rétegeinek biztosítsuk a külföldi tanulmányutakon, továbbképzéseken való részvételt. Ezzel egyidejűleg külföldi csoportok fogadásával, szakmai továbbképzést biztosító tanulmányútjaink szervezésével segítettük elő a kapcsolatok bővítését, a mi csoportjaink fo-

gadását, a magyar erdőgazdálkodás és természetvédelem megismertetését.

Sikerült 4 ország (Horvátország, Norvégia, Svédország, Lengyelország) erdészeti egyesületeinek vezetőivel felvenni a kapcsolatot abban a reményben, hogy az első találkozásokon túl szorosabb együttműködés alakulhat ki. Ezen dolgozunk.

Társadalmi kapcsolatok erősítése

A nagykanizsai vándorgyűlésen, megválasztásom utáni beszédemben nagyon fontosnak tartottam és tartom ma is a kommunikáció szerepét.

A szakmában évszázadok óta beidegződött gazdálkodási mód és a hagyományos kommunikációs gyakorlat az új információs társadalomban nem érvényesül kellően.

Hiába vannak kiadványok, kapcsolatok területi szinten a médiával, reklámtevékenység, kiállítások, erdőlátogatás, videofilmek, információs táblák, cégazonosítók, Internet stb., országos eredménye mégis kevés.

Gyengeségünk az, hogy:

- nincs országos szinten az erdészeti tevékenységet kezelő rendszer,
- több kulcsfontosságú célközönség esetében a munkakapcsolat szintje a gyenge és a nem létező között mozog,
- médiakapcsolatok országos szinten nincsenek,
- zavart okoz, illetve okozhat az erdőgazdálkodást, illetve annak népszerűsítését végző szervezetek száma,
- forrásoldali nehézségek.

Én azt gondolom, hogy a magyar erdő, az erdőgazdálkodás sok pozitív, előnyös, eladható tulajdonsággal rendelkezik. Ezek közé az üzenetek közé tartozhat amelyekkel erősíthetjük Egyesületünk elfogadott kommunikációs programját.

Az erdőről:

- megújuló természeti erőforrás
- sokoldalúan felhasználható, megújuló energia- és nyersanyagforrás
- tisztítja a levegőt és szenet raktároz
- javítja a vízminőséget
- védi a talajt
- szabadidős tevékenységekre (közjóléti funkciók) és pihenésre nyújt lehetőséget

– jelentős területek védettek

A fáról:

- a fatermékek egyedülállóan környezetbarátak
- a fa sokoldalúan felhasználható alap-, építőanyag
- a fa a legjelentősebb újratermelő erőforrás

– a termesztés és a fatermékek előállítása kevés energiát igényel és hulladékszegények, a melléktermékek környezetkímélőek

– fatermékek felhasználásával csökken az energiaigény és a környezetterhelés

– a fából készült termékek anyagszerűek, kellemes hatásúak, elhasználódás után biológiai úton is lebomlanak és bekapcsolódnak ismét a természeti körforgásba

Az erdőgazdálkodásról:

– az erdőgazdálkodás szolgálja a természetvédelmet

– az erdészet természetközeli módszereket alkalmaz: őshonos fajok, természetes erdőfelújítás

– az erdészet tartamos erdőgazdálkodást folytat: cél a többféle (környezetvédelmi, társadalmi, gazdasági) haszon biztosítása

– jól tervezett és törvény által szabályozott

– nagy múltú és fényes hagyományokon alapszik

Az erdészekről:

– jól képzettek, hozzáértők, felelősségteljesek, nagy tudásúak

– az erőforrás jelentős részének létrehozói, így kezelése is rájuk bízható

Az erdőállomány növeléséről:

– az erdőterület és az élőfakészlet növekszik

– lehetőség van az erdőterületek nagyarányú növelésére

Az erdőgazdaságokról

– üzleti alapon, sikeresen működő gazdaságok, amelyek a hangsúlyt a bevételeknek az erdőre való visszaforgatására helyezik

– jelentős társadalmi hasznokat is biztosítanak

– a helyi közösségeken keresztül nagy-

mértékben hozzájárulnak az ország egészének fejlődéséhez, beleértve más gazdasági ágakat, így az idegenforgalmat is.

A jövőben még tudatosabban kell összefogni az erdészeti szakma valamennyi területén dolgozóknak, hogy a jelen és jövő nem könnyű kihívásainak maradéktalanul meg tudjunk felelni, szakmánkat erősíteni, védeni tudjuk.

Összhangolt egyesületi szellem és működés kialakítása

Az előző elnökség kialakította a régió, illetve területi képviselők működését, illetve elnökségben való szerepüket. Ez egy remek felismerés volt. Mi ezt továbbgondolva és fontosnak tartva bevezettük a régióértekezletek intézményét évente két alkalommal, ahol jó lehetőség kínálkozott a legfontosabb egyesületi feladatok megbeszélésére, továbbá az általunk oly fontosnak tartott helyes és pontos információcserére. Így közvetlenül, illetve közvetlenül, szinte baráti légkörben tudtunk elmélyülten gondolatot cserélni és kaptunk újabb és újabb ötleteket, jó szándékú kritikákat, amelyből folyamatosan tudtunk építkezni, előre tudtuk vinni egyesületünk munkáját, amelyből folyamatosan képviselni tudtuk régióink szakmai érdekeit, alakítani, változtatni, javítani tudtuk az egyesületi tagságunk számára legfontosabb kapcsolattartási lehetőségét, az Erdészeti Lapok tartalmát, színvonalát.

Egyesületi életünk motorjai a helyi csoportok és szakosztályok. A helyi csoportok legfőbb szerepe, hogy a helyi egyesületi életet szervezzék, a helyi javaslatok, észrevételek kerüljenek összegyűjtésre és továbbításra a vezető testületek felé.

Új szakosztályok alakultak az aktuális szakmai feladatok kedvezőbb képviselőit: Természetvédelmi, Vízgazdálkodási, Minősített Rendszerek Szakosztálya.

A szakosztályokat továbbra is szakértői csoportjainknak tekintjük, számítottunk hatékony munkájukra, szakmai javaslataikra.

Felfrissítettük és aktualizáltuk szabályzatainkat. Ez jót tett működőképességünknek. A legutóbbi alkalommal a kitüntetési szabályzat vizsgázott szerintem jól.

Működtek bizottságaink – Ellenőrző, Szociális, Díj, Szerkesztő – hasznos, átgondolt javaslataikkal a tagság érdekében végzett önzetlen munkájukkal segítettek egyesületünket. Köszönöm ténykedésüket!

Elkészült a Bedő-szobor, melyet a Gyökerek és Lombok című könyv be-

mutatásával egy időben a Vajdahunyad várban mutattunk be az érdeklődőknek, illetve készülöben van a Szeniorok Tanácsa javaslatára Modrovich professzor szobra, amit szeptember 3-án avatunk egyetemünk évnyitójának napján egy Modrovich-emléküléssel kiegészítve.

Szeretnék egy rövid gondolattal foglalkozni pénzügyi helyzetünkkel.

– Az előző elnökségtől örökölt tartalék pénzeszközöinket biztonságos módon befektettük, illetve kezeljük. A pénzeszközök értékállóságát a mindenkori infláció összegével emeljük. Így várhatóan ez az összeg 2001. év végén eléri a 11,8 millió forintot. Ez tartalék, ehhez nem nyúlunk.

– Nagy utat jártunk be 1998 óta, de ha 20 évvel korábbra is visszatekintek, akkor még érdekesebb párhuzamot figyelhetünk meg pénzügyi életünkben.

1981-ben a költségvetés 2 805 000 Ft-os bevétellel számolt, 1998-ban ez a szám 24 000 eFt volt, 2001-ben 52 millió Ft.

1981-ben a bevételek 44%-a származott jogi tagdíjakból. 1998-ban a bevételek 20%-a, 2001-ben terv szerint 19%-a jelenik meg jogi tagdíjként a bevételek sorában.

Ezt azért szerettem volna bemutatni, hogy érzékelje tagságunk a változást és azt, amiről a számok beszélnek. Talán azért is érdemes rámutatni ezekre az arányokra, mert néha hallani innen-onnan olyan véleményt, ami szerint az egyesület az állami vállalatokon élőszkodik és elenyésző mértékben gondoskodik saját erőből való fenntartásáról.

Ezzel együtt nagyra értékelem pártoló tagjaink segítségét, hiszen tudom, hogy ezenkívül a helyi csoportok és helyi rendezvények, tehát a központi költségvetésben megjelenő támogatáson túl, ilyen aktív és sok programot adó, jól működő életet nem élhetnének tagtársaink.

Ezúton is, itt is nagyon köszönöm támogatásukat, várom a jövőre nézve is.

Jól látható, hogy megközelítően mintegy 80%-ban – 17% egyéni tagdíj – más források sikeres felkutatásával, biztosításával tudjuk csak finanszírozni az elfogadott tervet, pl. pályázati lehetőségek kihasználásával.

A pénzügyek lezárásaként szeretnék szólni a vándorgyűléseink részvételi díjairól, mivel ez szinte minden évben elmarasztaló kritika tárgya volt, s így volt ez most is.

Tagságunk véleménye szerint nem tudtuk eldönteni, milyen vándorgyűlést engedhetünk meg magunknak vagy milyet nem. Mi legyen a vándor-

gyűlés célja vagy mi nem? Kiknek rendezzük a vándorgyűlést vagy kiknek nem? Nem szolgálja a széles részvétel lehetőségét, ezáltal pedig egyesületünk minden tagjának azt a tudatot, hogy ez a MIÉNK! Ne vegyünk magunknak ajándékot!

1994	Dobogókő	6 480
1995	Pécs	12 360
1996	Szeged	18 165
1997	Balassagyarmat	18 000
1998	Nagykanizsa	16 875
1999	Szolnok	18 000
2000	Székesfehérvár	24 100
2001	Nyíregyháza	29 500

Javasolom a régiók felé ennek megvitatását és a végeredmények összegzését úgy, hogy a 2002. év elején az évet záró, illetve nyitó küldöttközgyűlésünkön döntés születessen a hogyan továbbról!

Az erdészek utóbbi időben sokat bírált, de a kívülállók által ma is irigyelt és nagyon sokunk által ma is kívánt összetartozásnak megfelelő színteret biztosított és biztosít napjainkban is egyesületünk.

Ezt jelzi számunkra, hogy sikerült a taglétszám folyamatos csökkenő változását megállítani, és az 1998. januári 4072 fő taglétszámot mára 4300 főre emelni, mellyel az MTESZ 42 egyesülete rangsorában hetedikek vagyunk.

Erdészeti Lapok megújítása

Egyesületünk számára a legfontosabb kapcsolattartási lehetőség.

Én azt gondolom, hogy az eddig eltelt időben a különböző fórumokon kapott vélemények, kritikák, javaslatok összegyűjtésre kerültek, beépültek a szerkesztésbe, és ennek hatására új arculattal, melléklettel, színes oldalakkal, más tördeléssel, új betűtípussal, új tartal-

lommal megújult lapot szereti és olvasja tagságunk.

A lap színvonalának emelését folyamatos és kiemelt feladatnak tekintjük.

Köszönöm a szerkesztőbizottság, a főszerkesztő úr munkáját.

Végezetül a háromtagú titkárság munkáját köszönöm meg. Az elmúlt években megnöttek a feladatok. Nagyon kemény és sokrétű munka folyik a titkárságon. Munkájukról, hozzáállásukról csak az elismerés hangján szólhatok. Külön is kiemelem *Ormos Balázs* főtítkárról, önzetlen munkáját. Köszönöm segítségüket.

Azt gondolom, hogy a megkezdett évszázad szakmai céljainak elérése, a munka eredményességének javítása nem erdészeti és faipari szakembereink felkészültségén, kreativitásán, szakmai hozzáállásán múlik, sokkal inkább a következőkön:

– A szakma őszintén szembe tud-e nézni önmagával (ez régi adósság) és a különböző irányokból érkező kritikákkal?

– Javítani tudja-e társadalmi kapcsolatainak hiányosságait (megtanulunk-e végre jól kommunikálni)?

– Képesek leszünk-e felülemelkedni a közös ügyet oly sokszor hátráltató szelektív gondolkodáson, és össze tudunk-e fogni a legfőbb erőnket jelentő szakmai egységünk érdekében – rég kimondott, sokszor megfogalmazott és leírt erdészeti feladataink végrehajtására?

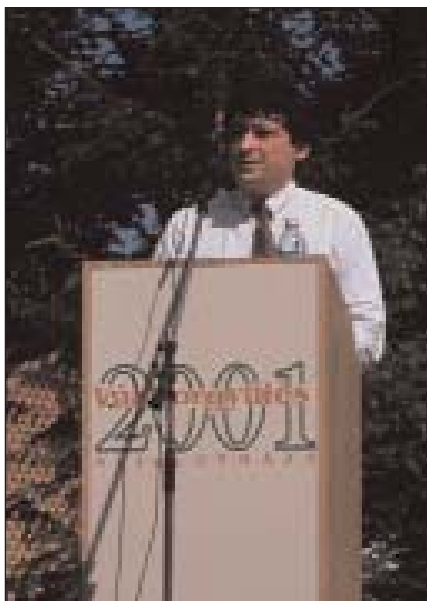
Köszönöm figyelmüket! Jó szerencsét! Üdv az Erdészeknek!

Sári Zsolt műsorvezető:

Sajnálattal kell bejelentenem, hogy előzetes várakozásainkkal ellentétben *dr. Vonza András* miniszter úr közbejött hivatali elfoglaltsága miatt közgyűlésünkön részt venni nem tud.

Felkérem **dr. Éder Tamás** helyettes államtitkár urat, hogy szíveskedjék a miniszter úr üzenetét tolmácsolni.

Jól ismerjük az Országos Erdészeti Egyesület hosszú történetét, ezen belül azt, hogy néhány nappal ezelőtt volt a 150. évfordulója a német nyelvű egyesület megalapításának. A szabadságharc leverését követő önkényuralmi rendszerben jó néhány kiváló erdőtulajdonos és erdész szakember – a politikai lehetőségek adta korlátok között – egyesületet alapított a magyar erdészeti ügyének felvirágoztatására. Ugyanezek a kiváló férfiak 15 évvel később Országos Erdészeti Egyesület néven jegyeztették be magyar nyelvű szer-

vezetüket. Lehet azon vitázni, hogy az egyesület 150 vagy 135 éves, a vita az egyesületre és erdészettörténeti szakosztályára tartozik, s bízom abban, hogy belátható időn belül a vita nyugvópontra jut. Engedjék meg azonban nekem, mint kívülállónak, hogy az itt megjelentek személyében a 150 éves Országos Erdészeti Egyesület tagságát köszöntsem.

Történelmileg úgy alakult, hogy a magyar erdészet irányítása – egy rövid, II. világháború utáni időszakot kivéve – a földművelésügyi tárcához tartozott. A magyar igazgatás rendjébe az erdészeti igazgatás mindig jól beilleszkedett, tárcán belül konfliktusok az egyes szakterületek között ritkán fordultak elő, s ha előfordultak, ezek sem érintettek lényegi kérdéseket. Nincs ez másként ma sem, egyetértés van a szakma jövőjét meghatározó alapvető kérdésekben. A rendszerváltoztatás utáni

szükségszerű nehézségek lassan oldódnak. A földnyilvántartás és az erdőnyilvántartás rendbetételére és ezek harmóniájára vonatkozó törekvések belátható időn belül sikert hoznak. Az elmúlt 10 esztendő legfontosabb eredménye az új Erdőtörvény megszületése. Ez és a vele együtt, egy törvénycsomagban betervezett és elfogadott környezetvédelmi és vadászati törvény alapvetően jó törvények és remélhetőleg hosszabb időn át fogják jól szolgálni – e három szakterület munkáját. Nem szeretnék kétséget hagyni a tekintetben, hogy finomításokra mindhárom törvény esetében szükség van, az erre vonatkozó előtanulmányok, előkészítések a mi tárcánknál is folyamatban vannak. Mindazoknak az erdészeknek, erdész tudósoknak és gyakorlati szakembereknek, különösképpen pedig az Országos Erdészeti Egyesületnek ez alkalommal is köszönetet mondok azért, hogy a rendszerváltoztatás 6. esztendejében segítségükkel megszülethetett a már egyébként is időszerűvé vált új magyar erdőtörvény.

Az erdésztársadalmat érdeklő jövővel kapcsolatban feltétlenül ki kell emelnem a kormányzat eltökélt szándékát arra vonatkozóan, hogy erdőtelepítési programunkat megvalósítjuk. Ez elsősorban nem erdészeti érdek, hanem nemzeti érdek, hiszen egyfelől a rendelkezésünkre álló szántó- és gyepterület az Európában elfogadhatónál nagyobb, emiatt ezek művelésből való kivonása megkerülhetetlen feladatunk. Rentábilis gazdálkodásra ezeken az alacsony aranykorona értékű földeken aligha lesz lehetőség. Másfelől viszont a társadalomnak egy-

re inkább érdeke az erdőterület növe-
lése, hegyvidéken és alföldön egyaránt. A környezet- és természetvédelmi megfontolások mellett az egészségre törekvő társadalom egyre inkább követeli az erdőt, mint a szabadidő hasznos eltöltésének színterét. E tekintetben manapság különösképpen az állami tulajdonú erdőkre nehezedik feladat. Bízunk azonban abban, hogy a magánerdő-terület növelésével az ezzel kapcsolatos terhek is megoszlanak. Az eddigieknél jobban szét fogjuk tudni választani a különböző rendeltetésű erdőterületeket, erdőrezerveket, s a többcélú hasznosításból erdő konfliktusok mérséklődnek. Az Európai Unió agrárfejlesztési programjának központjában – önök által is ismertén – a vidékfejlesztés áll. Ennek legfontosabb eleme a helyben élő népesség, valamint az ott gazdálkodási tevékenységet folytató vállalkozások és szervezetek közötti érdekegyeztetés, a harmónia megteremtése. Ebben a nem kis feladatot jelentő munkában várjuk az erdészirtársadalom közreműködését, a vidéki életforma szépségeivel és nehézségeivel, az ottani történelmi örökséggel tisztában lévő erdészek bölcs, kiegyensúlyozó munkáját. Az erdőtelepítésben és az új erdők ápolásában, gondozásában közjóléti, idegenforgalmi, vadászati stb. célú berendezésében a ma erdészeinek is, a jövő erdészeinek még inkább kitüntetett feladata lesz. Kérem az Országos Erdészeti Egyesület tagságát e program támogatására.

Ezeknek a gondolatoknak a jegyében kívánok a jelenlévő erdészeknek, barátaimnak e közgyűlésen is és a mindennapokban jó munkát, egészséget.

Sári Zsolt műsorvezető:

Bejelentem, hogy **dr. Bodnár Sándor** úr, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés alelnöke kíván Ünnepi Közgyűlésünk résztvevőihöz szólni.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Olyan korban élünk, amikor a Föld egészségét érintő globális problémákkal kell megküzdenünk, ilyenek: a felmelegedés (üvegházhatás), túlnépese-
dés, az ózonpajzs hiányosságai, a szőkásostól eltérő óceáni áramlatok, a sarki jegek olvadása, természeti katasztrófák, elsivatagosodások terjedése, éhínség, járványok eluralkodása és így tovább, és melyek ellen a kialakult helyzetben már nagyon nehéz védekezni.

Mi magunk nem vagy csak nagyon kis mértékben tudnánk hozzájárulni a rehabilitációhoz, ehhez az államok összefogására lenne szükség, de most mégis azt mondom, hogy azért néhány lehetőség a kezünkben van. Ez pedig nem más, mint a térség, a megye természetföldrajzi kistérségei mikroklimatikus tényezőinek befolyásolása, ahol szükséges a természeti egyensúly visszaállítása.

Jelenlegi erdőszűrségünk 16–18% körüli értéket képvisel, melyet a jövőben szeretnénk jelentős mértékben megnövelni. Már a területrendezési terv (megyei) készítése során kiderült, hogy erre van mód; részben a rosszabb minőségű mezőgazdasági területek hasznosításával, másrészt pedig egy olyan erdőgazdálkodási program mentén, ami lehetővé teszi a sokirányú hasznosítást. A program szolidabb változata 21, az optimálisabb 26, a potenciális változat pedig közel 30%-kal számol.

A programban olyan fejezet is található, mint az energiagazdálkodás, az energiaerdők létesítése.

Az sem lehet mellékes körülmény, hogy a közjóléti erdők területe növekedjen és ezek bekapcsolhatók legyenek a megye turisztikai lehetőségeibe.

Összességében tehát úgy ítélem meg, hogy az Önök tevékenysége szorosán összefügg a területi fejlődésben elképzelt programok, koncepciók megvalósításával, sikerük, eredményeik a mi sikerünk és eredményünk is, így támogatottsága részünkről a lehető legmaximálisabb.

További hozzászólók:

Roland Migende köszöntötte a Vándorgyűlést és bejelentette felajánlását 3000DM-ről az erdészeti erdei iskolák működéséhez. Majd átnyújtotta Káldy József elnöknek az obereimeri Erdészeti Iskola és a soproni Kaán Károly Erdei Iskola közös logóját.

Herceg Miklós, az Erdészeti Dolgozók Szakszervezetének főtítkára hozzászólásában kiemelte, hogy a szakma nagy lehetőséget szalaszt el a széthúzással, és kérte a résztvevőket, hogy az egységet erősítsék mindennapos munkájukban. Kiemelte a Sportnapok évi rendezvényét, melyre az ország különböző részéből egyre több a jelentkező.

Emlékérmek átadása

Dr. Bondor Antal, a Díjbizottság elnöke:

Botrányokról elhíresült világunkban jóleső érzés most a tisztelt Vándorgyűlés elé állni, és olyan munkatársakat bemutatni, akiknek az életét a tisztesség, a becsület és a kötelességtudás vezérelte. Akik a munkát értékteremtő alkotásnak tekintették és minden erejükkel a magyar erdők fejlesztéséért, az erdészársadalom elismertetésén munkálkodtak.

Tették ezt lelkiismeretük szavára, hivatásuk iránti elkötelezettségéből, belső indíttatásból.

Amikor az ember önvizsgálatot tart, a kérdések sora mindig feltehető:

– mit tettem a szakma, a közjó érdekében;

– volt-e, van-e esélyem, hogy tegyek valamit: ami másoknak is hasznos, egy országnak, egy munkahelyi közösségnek, egy családnak, de akár csak egyetlen embernek is?

Akik ma a kitüntetések átveszik, hiszem, sokszor tették fel magukban ezeket a kérdéseket. Megfogalmazták a választ és tették a dolgukat.

Vallom, hogy vannak dolgok, amiket nem lehet megfizetni, és vannak elhivatottak, akiknek munkája, teljesítménye messze nem arányos az anyagi és erkölcsi elismeréssel.

Ezt próbálja az OEE Elnöksége, Küldöttközgyűlése feloldani, amikor a maguk területén kimagasló teljesítményt nyújtó kollégákat magunk közé hívjuk, hogy – ünnepélyes keretek között – megálljunk, munkájukat elismerjük, megköszönjük, és a köszönet jeleként a kitüntetések átadjuk.

Az Egyesület legmagasabb kitüntetése a *Tiszteletbeli Tagsági Díszoklevél*.

Ezzel az Egyesület háláját és tiszteletét kívánja kifejezni azok felé, akik a magyar erdőgazdálkodás előbbrevitelén és az Egyesület fejlesztésén egy emberöltőn át kimagaslóan fáradoztak.

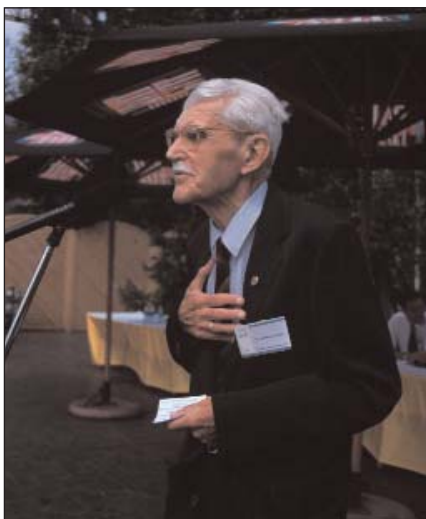
**Az OEE Küldöttközgyűlése 2001-ben
Tiszteletbeli Tagsági
Díszoklevelet
adományoz**

DR. KOLLWENTZ ÖDÖN

vasdiplomás erdőmérnöknek.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek 1935 óta tagja. Az ötvenes évek végén és a hatvanas évek elején a helyi csoport gazdasági vezetője.

1970-ben az Egyesület küldöttségének tagjaként Lipcsében német nyelvű előadást tartott az erdőművelési mun-

kák racionalizálásáról, géprendszerek alkalmazásáról. Az előadást a „Sozialistische Forstwirtschaft” leköszölte. Már ezelőtt is a magyar–német erdészkapcsolatok ápolója.

– Az Egyesület lapjában több, mint 70 cikke jelent meg, pl. „Százéves az Országos Erdészeti Egyesület budapesti volt székháza” (1986).

– Nyugdíjasként az Erdészettörténeli Szakosztály aktív tagja, a szakosztály periodikáiban több munkája jelent meg, mint pl. a „Pécs szabad királyi város erdeinek és az ott folytatott erdőgazdálkodásának története” (1998), aktuálisan mégis az „Ezer év magyar erdőgazdálkodásának fejlődését szabályozó erdészeti jogalkotások 1000–1999” című munkáját kell kiemelni, amely az Erdészeti Lapok 2000. novemberi száma mellékleteként jelent meg.

– 1993-ban Bedő Albert-émlékérmet kapott.

Az erdőgazdálkodás fejlesztése terén végzett önálló, kiemelkedő gyakorlati tevékenysége közül ki kell emelni:

– Az Árpádtetői Erdőgondnokságon a háború után az erdőgazdálkodás beindítása, oly módon, hogy a második évtől tarvágást csak elvétele alkalmaztak. 1946–49 között kidolgozta az iparifabecslés gyakorlati módját, amelyet később róla neveztek el.

– 1949-től hét évig Esztergomban, Debrecenben, majd Ásotthalmon az erdészsképzésben vett részt.

1959-től erdőművelési osztályvezetőként sikeresen tette általánossá a gazdaság területén a természetes felújítást a Gayer-féle eljárás bevezetésével.

Tudományos munkái közül az 1964-ben megjelent Danszky I. által szerkesztett úgynevezett zöld könyvek Mecsek, Ormánság, Zselicség és a Baranya-Somogy-Tolnai hegyhát baranyai

részének erdőfelújítási és erdőtelepítési fejezeteit írta meg.

1956-tól folytatott kísérleteket az erdeifenyő magvetéses felújítására, amelynek eredményeit feldolgozva 1970-ben műszaki doktorrá avatták, majd ebből a témából védte meg kandidátusi értekezését 1982-ben.

1973 után, a gazdaságtól történt nyugdíjazását követően 1988-ig az ERTI-nél tevékenykedett.

Erdészettörténeli munkái tudományos igényességűek.

Kiváló műszaki eredmények tételes ismertetése:

1940-ben 115 ha-os viharkár felszámolására az ungvári erdőhivatalnál 1 hónap alatt 8 km-es vízúszató tervezése és megépítése; 1960-ban az ERTI-vel közösen szervezett kétnapos elméleti és gyakorlati bemutatót az erdőművelés gépesítése tárgyában.

Kiváló gazdasági eredmények tételes ismertetése:

A Mecseki Állami Erdőgazdaságnál töltött években előbb a gépesítés, majd az erdőművelési munkák korszerűsítése nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a gazdaság eredményei országosan az elsők között voltak. Abban az időben a kevés mérnökre hárult az elemzéseken és kísérleteken alapuló gazdálkodás, amiben dr. Kollwenz Ödönnek kiemelkedő szerepe volt.

♦ ♦ ♦

DR. MADAS LÁSZLÓ

erdőmérnöknek kiemelkedő egyesületi szervezői és társadalmi tevékenységéért, amit akkor végzett, amikor 1975-ben az emlékezetes jubileumi vándorgyűlést szervezte a Dunán és a Pilisi Parkerdőgazdaságnál. Számtalan egyesületi vendég külföldi és hazai csoport fogadását, tájékoztatását végezte a Parkerdőnél. Alapító tagja az Erdők a Közjóért Szakosztálynak.

1950-ben került Visegrádra. Kezdetben a Szentendrei Erdőgazdaság főmérnöke, majd megyei és országos erdészeti hivatalok fontos beosztásaitól válik meg és lesz a Budapesti Állami Erdőgazdasághoz átszervezett Visegrádi Erdészet vezetője 1953-ban. Ettől kezdve fejleszti a térségi erdészetet. Egy akkori nagyközségben fafeldolgozó üzemet, a későbbi Lepencét hozza létre, Építésvezetőséget szervez. 1968-ig vezeti a közben Esztergomi Állami Erdőgazdasághoz átszervezett erdészetet.

A megerősödő kiránduló, látogató forgalom növekedésével felismeri Visegrád, a Pilis, a Budai hegyek jelentőségét. Megfogalmazza az erdők új, hármas feladatkörét, a védelmi, termelési és közjóléti, ún. parkerdő szerepet.

1969-ben Európában is egyedülálló, új erdőgazdaság, a Pilisi Állami Parkerdőgazdaság igazgatójának nevezik ki. Óriási, átfogó fejlesztő programokat indít el. Szervezi a tervezését, kijárja költségforrásait, irányítja a megvalósulást, kivitelezést a közjóléti parkerdő-gazdálkodásban.

Tudományos tevékenységével szintén kiemelkedőt alkotott. Doktori disszertációját „A bükkösök természetes felújítása és fatermésének fokozása” című munkájával védi meg. Számos szakcikket ír különböző folyóiratokba, így az Erdészeti Lapokba is. A mai napig alkotó, szakfordítói munkát végez, pl. a Hermann Krutzsch: Erdők megújítása című könyvet, amely ma a felsőoktatás segédanyaga.

Kiváló gazdasági eredményeket ért el. 1962–63-ban kijárja a ma már mindenki számára ismert Visegrád-Fellegvári „panoráma”-út építését az akkori erdészeti főhatóságoknál.

1970-től elkezdti a Visegrádi Kiránduló Központ tervezését, építését. Országosan is első helyen iskolapéldát adó, előremutató ifjúsági és polgári tudatformálási munkát kezdeményez: környezet-, természet-, erdővédelmi oktatóközpontot alakít ki Mogyoróhegyen.

Személyében erdészeti ágazatunk olyan kiemelkedő személyiségét ajánljuk Egyesületünk legmagasabb kitüntetésére, aki az elmúlt kornak irányait jóval megelőzve felismerte az erdők ökológiai és ösztársadalmi értékeit, feladatát.

Nemcsak megálmodója, tervezője, de kivitelezője volt a ma már világszerte elismert többcélú erdőgazdálkodásnak.

Ezzel nemcsak hazánkban mutatott, alkotott példát, de Európában és Ázsiában is elismerték, követték elképzeléseit. Tevékenységét Svájcban a 80-as évek elején Európa „Goethe-díjjal” értékelték.

a Küldöttközgyűlés Elismerő Oklevelet adományoz

azoknak a tagtársaknak, akik az erdőgazdálkodás helyi fejlesztésében, az egyesületi munkában figyelemreméltó eredményeket értek el.

Balogh József erdésztechnikusnak
Borbély László erdésztechnikusnak
Bögér András erdőmérnök-tanárnak
Gábor Gusztáv erdőmérnöknek
Gál István ker. vez. erdésznek
Gáspár László erdőmérnöknek
Dr. Göndöcz Gyula erdőmérnöknek
Horváth Lajos képesített erdésznek
Illés László erdésztechnikusnak
Kiss Balázs erdőmérnöknek
Máté Zoltán erdőmérnöknek
Nádaskay Gábor agrármérnök-tanárnak

Rákosi József okl. mezőgazdasági gépészeknek

Túróczi Ferenc erdőmérnöknek
Varró István erdésztechnikusnak

A NYÍRERDŐ Erdészeti Rt. az Egyesület könyvtáráért végzett áldozatos munka elismeréseként millenniumi emlékérmét adományozott.

Alig egy hónap időközönkénttel **Riedl Gyula** bácsi 31 évvel ezelőtt Nyíregyházán vette át a Bedő-díjat. Sajnos az akkori kitüntetettek közül már csak ő él.

Gyula bácsi Erdészeti Egyesület iránti elkötelezettsége – az immár 61 éve kitöltött belépési nyilatkozat óta – példaértékű. Vagy annál is több. Gyula bácsiról az Egyesület 150 éves könyvtára jut eszünkbe, az 1851-től folyamatosan gyarapodó – mára 20 ezer kötetet tartalmazó – gyűjtemény kezelése élete fő műve. Az új otthonba költözött könyvtár kiváltja az odalátogatók csodálatát és az erdészszakma megbecsülését.

A díjat Kovács Gábor vezérigazgató adta át.

Gratulálók a kitüntetésekhez és kérem, fogadjátok ezt az erdészek nagy családja tisztelő megbecsülésének, szívből jövő köszönetének.

„Legnagyobb cél pedig itt, e földi létben

embernek lenni minden körülményben.”

Idézte dr. Bondor Antal Arany János sorait.

**Bedő Albert-
emlékéremmel
kitüntettek**

CEBE ZOLTÁN

erdőmérnök.

Egyesületünknek 1953 óta aktív tagja. Sokáig dolgozott Az Erdő Szerkesztő Bizottságában, a Közjóléti Szakosztály alapító tagja.

Vas megyében az elsők közt tervezett erdei autópihenőket, a 84-es műút fásítása is az ő nevéhez fűződik.

A ligetes út menti fásítások tervezésében és végrehajtásában kiemelkedő szerepe volt.

A nemzetközi hírű Büki Gyógyászáló komplexum parkfásítását is az ő tervei és irányítása alapján végezték el, mely európai szinten is példaértékű.

Kiemelkedő tudományos tevékenységet végzett a Vas megyei tsz-erdőgazdálkodás szervezésében és a tsz-erdészek továbbképzésében.

A parképítésben komoly egyéni elképzelései és eredményei voltak – csak egy kiragadott példa a sok közül a Körmenyi Batthyányi park.

Kiemelkedő szakmai munkáját 1986-ban és 1989-ben az FM miniszteri kitüntetéssel honorálta!

Gazdasági vonalon nem dolgozott – azonban mind erdőgazdasági, mind erdőfelügyeleti munkája közvetve komoly anyagi hasznot adott Vas megyének.

Megalapítója volt 1973-ban a Nemzetközi Pannónia Erdészetalálkozóknak, melyen osztrák, magyar (Vas és Zala megye) és jugoszláv (szlovén) erdészek évenkénti rend-

szerezéssel találkoztak.

FEJES DÉNES

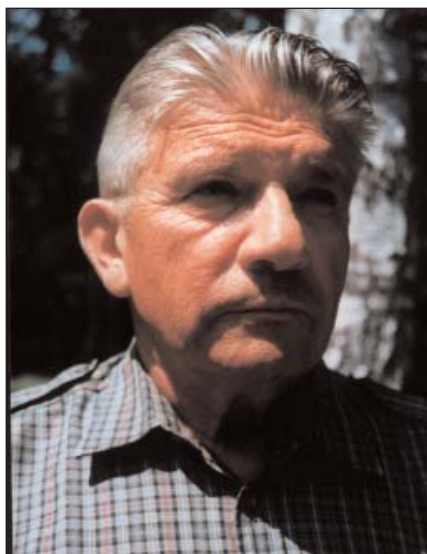
erdőmérnök

1994–98 között az egri helyi csoport elnökeként nagy aktivitással szervezte az erdőgazdaságnál megrendezésre kerülő bemutatókat, szakmai összejöveteleket. Az Egyetem elvégzésének évében lépett az Országos Erdészeti Egyesület tagjainak sorába.

Különös gondot fordít az erdészszakma idősebb tagjainak megbecsülésére, az egymás közötti kapcsolatok ápolására, megőrzésére.

Műszaki osztályvezetőként nagy hangsúlyt helyezett a Mátra feltárássára, tevékenységének köszönhető, hogy a hegység erdészeti célú feltársága ma 19 fm/ha.

Felsőtárkányi erdészvezetőként meghatározó módon részt vett az elődjeitől átvett többszáz hektáros erdőfelújítási hátralék felszámolásá-

ban.

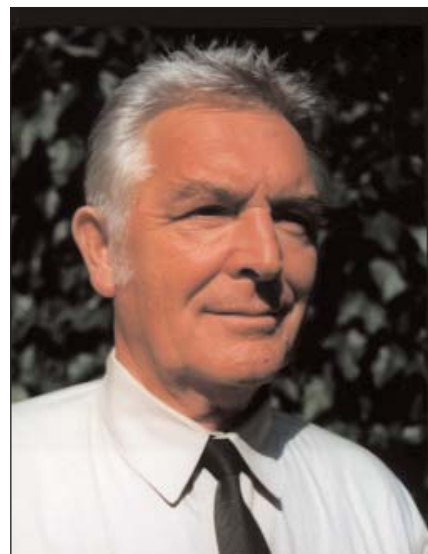
Termelési vezérigazgató-helyettesként az átalakulás zökkenőmentes lebonyolításának komoly részese volt.

Fahasználati osztályvezetői munkája alatt került sor a Mátrai EG-nál az önrakodós tehergépkocsi-park felállítására.

Részt vett több, az FM és jogelődjei, valamint az Egyesület által létrehívott, az erdészet jövőjét meghatározó jelentőségű „ad hoc” bizottság munkájában.

Fejes Dénes nemcsak kiváló szakember, de mint munkatárs is megbecsült tagja helyi csoportunknak.

OLÁH TIBOR

erdőmérnök

1960-ban lépett be az Országos Erdészeti Egyesületbe. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei helyi csoportot küldötként képviseli a Küldöttközgyűléseken, előtte 1994-től a Választmány tagja volt. Jelenleg is tagja az Erdészeti Lapok Szerkesztőbizottságának. 1988–92 között a helyi csoport alelnöke.

Alapító tagja a Tanúsítási rendszerek szakosztályának, de 1974-től részt vett az Erdők a Közjóért Szakosztály és a Táj- és Környezetfejlesztési Szakosztály munkájában is. A 2001. évi vándorgyűlés szervezőbizottságának elnökségi összekötője.

Megalakulása óta tagja a Mérnöki Kamarának. 1962–1987-ig a Felsőtiszavidéki Vízügyi Igazgatóságon a vízügyi erdők és fásítások létesítésével, kezelésének irányításával, a földművek biológiai védelmével, fenntartásával és rendeltetésszerű használatával, a vízi környezet védelmével foglalkozott. 1987-től a FEFAG erdőfelújítási és telepítési munkáit, 1991. év végétől az erdőművelési és közjóléti tevékenységet irányítja. Jelenleg mint erdőgazdálkodási osztályvezető főmérnök munkaköréhez tartozik a NYÍRERDŐ Rt. erdőfelújítási és az előbbieken túl a földügyi ingatlangazdálkodás, a társaságnál folytatott kutatómunkák összehangolása, feltételeinek biztosítása, oktatási intézményekkel, kutatóintézetekkel, valamint az erdészeti hatóságokkal és társszervekkel való kapcsolattartás. Az ISO 14001 minőségbiztosítási rendszer (KIR) vezetője.

**Kaán Károly-
emlékéremmel
kitüntettek**

HALÁSZ GÁBOR

erdőmérnök

Szakmai életútja az erdőrendezéshez, az erdők tervezéséhez kötődik. Teljes egészében a hosszú távú erdészeti tervezésnek, az erdők fenntartásának, a fenntartható (tartamos) erdőgazdálkodás elősegítésének, tervezésének rendelte alá szakmai tevékenységét.

Az I. sz. Szegedi Erdőrendezőszegen először üzemtervezőként, majd csoportvezetőként és később kirendeltségvezető-helyettesként, majd vezetőként tevékenykedett.

1989-től főigazgatóként irányítja a Szolgálat munkáját. Az FM Erdőrendezési Szolgálat és az Erdőfelügyelőségek összehívása után létrehozott Állami Erdészeti Szolgálat főigazgatói tevékenységét is rábízák. 1999-től – a főigazgatói poszton történt változás után is – az Állami Erdészeti Szolgálatnál dolgozik fősztályvezetői beosztásban.

Sok kolléga köszönheti személyének a továbbtanulást, a második diploma megszerzése, a nyelvtanulást, a tudományos fokozat megszerzése és minden egyéb továbbképzési forma lehetőségét.

1998-ban az OEE országos szintű tevékenységgel is megbízza és az Országos Választási Bizottság elnökévé választja.

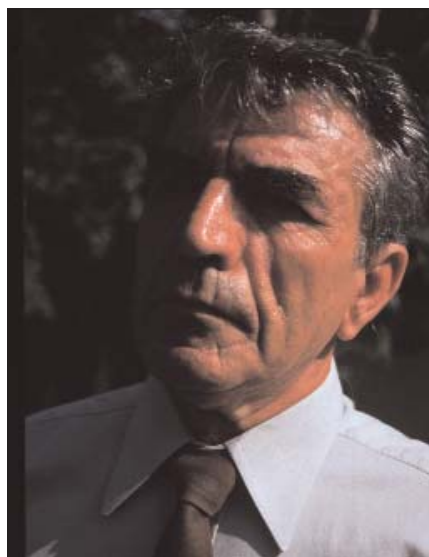
Mind szakmai, mind egyesületi téren fontosnak tartja a nemzetközi

kapcsolatok fejlesztését, a nemzetközi tapasztalatcserét. Hasznos és gyümölcsöző kapcsolatot épít ki a bajor, norvég, holland, orosz, lengyel, szlovén és szlovák erdészeti és erdőrendezési társintézményekkel, valamint egyesületekkel, illetve azok erdőrendezési csoportjaival, szakosztályaival.

TUTUNTZISZ THOMASZ

erdőmérnök

Az egyesületnek 1967 óta tagja, 34 éve. Ezalatt tevékeny részese volt az egyesületi életnek, komoly és követendő példát állítva a fiatal kollégák elé. Szerény egyénisége sohasem az ego-t, mindig a közösséget helyezte előtérbe. Megbízható, szóban kötött megállapodásokat is mindig megtartott. A helyi csoport képviselőjeként sokszor találkozott a vándorgyűléseken korábbi tanítványaival, akik mindig jó szívvel fogadták.

Az Őrségi Vízgazdálkodási Társulatnál kezdett gyakornokoskodni, majd tervezőmérnökként dolgozott tovább. Utána a Kőszegi Városi Tanács Építési és Közlekedési Osztályának lett előadója, majd vezetője. 1967-ben kérte áthelyezését a Soproni Erdészeti Technikumba, és azóta megszakítás nélkül itt is tanít. 1973-ban szerzett tanári diplomát és 1979-től gyakorlati oktatásvezető.

Szakmai pályafutása alatt három, országos viszonylatban is alkalmazott tantervet készített.

Mindig példát mutatott emberségből, tisztességből.

ZSILVÖLGYI LÁSZLÓ

erdőmérnök

Az Erdészeti és Faipari Egyetem elvégzését követően szinte egész életútját az erdőgazdálkodás gépei- nek, technológiáinak szentelte. A legjelentősebb tevékenysége a hazai erdészeti kötélpályák igen magas színvonalon való kifejlesztése és gyakorlati alkalmazása. Igen nagy érdemei vannak a fűrészüzemi rekonstrukciók és a rakodói anyagmozgatás gépesítésének megvalósításában. Jelentős szerepe volt a soproni és a pusztavámi fűrészüzemek rekonstrukciójában, ahol számtalan ötlettel, újítással segítette elő a munkákat.

Nevéhez fűződik öt kötélpályatípus kifejlesztése, megtervezése és megvalósítása. Ő volt a megalkotója a görgős hasító gép találmánynak, amelyet több változatban készített el.

Összesen 8 szabadalmaztatott találmánya van.

Mint az ország legkiválóbb kötélpályás szakembere, többször tartott előadást a Soproni Egyetemen a kötélpályák elméletből és gyakorlatából.

Sári Zsolt műsorvezető:

Csonka Tibor úr, a GEMENC Rt. vezérigazgatója kért szót, kérem, fáradjon a mikrofonhoz.

Tisztelt Közgyűlés, Elnök Úr!

Ezennel tisztelettel bejelentem, hogy a 2002. évi Vándorgyűlés házigazdája, a Gemenc Rt. szeretettel várja az erdész-társadalmat. Gratulálok a mostani rendezvényhez és munkatársaim nevében ígérem, hogy mi is emlékezetes találkozót rendezünk. Ennek reményében veszem át a vándorzászlót.

Sári Zsolt műsorvezető:

Egyesületünk Elnöksége a 2000. évben Milleniumi Vándorzászlót alapított. A vándorzászló tavaly Székesfehérvárról indult útjára. Az elmúlt évben nálunk a NYÍRERDŐ Rt.-nél volt, most továbbadjuk.

Felkérem Kovács Gábor urat, a NYÍRERDŐ Rt. vezérigazgatóját a Vándorzászló átadására és Csonka Tibor urat, a GEMENC Rt. vezérigazgatóját az átvételre.

Kovács Gábor vezérigazgató

Elnök Úr, tisztelt Erdészkollegák! Tagtársak!

Egy esztendőn át őriztük a NYÍRERDŐ Rt. két helyi csoportjánál, Debrecenben és Nyíregyházán az Egyesület milleniumi vándorzászlóját.

Tavaly indult útjára. Az első és minden valószínűség szerint hosszú évekig a legjobb szalagot Székesfehérvárról kötötte rá Balsay Miklós kollegánk az ottani erdészek nevében. Mivel a millenniumi ünneppsorozat bő másfél évig tart, mi most a második millenniumi szalaggal szeretnénk vándorzászlónkat ékesíteni.

Mielőtt ezt megtennénk, emlékeztem a jelenlévőket arra, hogy tegnap azon a földön jártak, amelyet – a mai Magyarország területéből – először értek el a honfoglaló magyarok. Kőhajításnyi távolságra jelen ünnepi közgyűlés színhelyétől – államalapító István királyunk akaratából – szent egyház állott már a kora Árpád-korban, emlékét őrzi városunk neve is. Bízom abban, hogy a tegnapi napon sikerült ízelítőt adni tagtársainknak abból, hogy ez a táj – a jelenlegi gazdasági elmaradottsága, viszonylagos szegénysége ellenére – természeti és történelmi értékekben igen gazdag, megérdemli az odafigyelést, a gondoskodó szeretetet. Mi, itteni erdészek ebben a szellemben tesszük a dolgunkat. Reménykedve abban, hogy gyermekeinknek, unokáinknak szebb

erdőt ültethetünk, boldogabb jövőt építhetünk. Kérem, a vándorzászlóval, az arra felkötött szalaggal vigyék el innen a Tiszántúlról a Duna mellékére a 2001. évi Vándorgyűlés itt olvasható üzenetét, a Hortobágyon, a Berettyó vidéken, a Debrecen környéki erdős pusztákon és a Nyírség más részein, valamint a szatmár-beregi síkságon munkálkodó erdészek üdvözlését. Felkérem *Péterné Beke Mária* erdőmérnököt és *Hidas Tibor* erdőmérnököt, a helyi csoport titkárát, kössék a zászlórúdra a szalagot.

Sári Zsolt műsorvezető:

A Vándorzászló átadásával a NYÍRERDŐ Rt.-nek mint az idei Ünnepi Közgyűlés rendezőjének szerepe véget ért.

Bízunk abban, hogy tagtársaink – az időjárás okozta esetleges kellemetlenségeket leszámítva – jól érezték magukat nálunk. Hátizsákjuk gyarapodott szakmai és szellemi útravalóval, és magánemberként családjukkal is szívesen jönnek el hozzánk újra, megnézni mindazt, amire most csak futó pillantást vehettek vagy nem volt módjuk megtekinteni.

A kijáratnál mindazok számára, akik elfogadják tőlünk, egy darab, a 2000. millenniumi évben Beregben gyűjtött kocsányos tölgymakkból nevelt tölgycsemetét ajándékozunk. Ültessék el otthon. Kívánjuk, hogy a csemetéből fává növekvő tölgy árnyékában minél többen, jó egészségben emlékezzenek a 2001. évi Vándorgyűlésre.

Mindazoknak, akik valamilyen oknál fogva elvinni nem tudják a kikészített csemetét, ígérjük, hogy az ő csemetéjüket mi elültetjük a vándorgyűlés emlékére létesítendő millenniumi parkerdőben.

Felkérem *Káldy József* urat, egyesületünk elnökét az Ünnepi Közgyűlés bezárására.

A Közgyűlés az Erdészhimnusz hangjaival ért véget.

◆ ◆ ◆

A résztvevők névsora

Ádám Dénes ÁESZ Szombathely, Almási István Kiskunsági Erd. és Faip. Rt., Áncsán György Hajdúsági Erdőbirtokossági Társulat, Andrésiné Dr. Ambrus Ildikó Ásotthalom, Apl Gábor Mecseki Erdészeti Rt., Ary László NYÍRERDŐ RT.,

Bagaméry Gáspár OMMI, Bajner Attila Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Bajtel Gyula ÉSZAKERDŐ Rt., Bak Julianna ÉSZAKERDŐ Rt., Balogh József Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Balogh József Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Balogh László Visegrád, Balogh László ÁESZ Debreceni Igazgatósága, Balsay Antal FVM, Balsay Miklós VADEX Mezőföldi Rt., Bán Gábor Ipoly Erdő Rt. Balassagyarmat, Barabás Tibor Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt., Barkóczi István Kaposvár, Bartucz Péter NYÍRERDŐ RT., Bejczy Éva Kisalföldi Erdőgazd. Rt., Bejczy Péter Szombathelyi Erdészeti Rt., Bellon Sándor NYÍRERDŐ RT., Benke Jenő

HM Kaszó EG. Rt., Berényi Béla Kiskunsági Erd. és Faip. Rt., Berényi Gyula Budapesti Műszaki Egyetem, Berényi János Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt., Berta Tamás Szombathelyi Erdészeti Rt., Bircher Gyula Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Birck László Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt., Bódi Géza NYÍRERDŐ RT., Bodor György Zalai Erdészeti és Faipari Rt., Bogdán József Kaposvár, Bognár Gábor ÁESZ Kecskemét, Bognár Tibor Kajárpéc, Bognár Tiborné Kajárpéc, Bokros Lajos ÉSZAKERDŐ Rt., Bolemann György Mecseki Erdészeti Rt., Borbély János Gyulaj Rt. Tamási, Borbély László Szombathelyi Erdészeti Rt., Boros Ferenc Tanulmányi Állami Erdőg. Rt. Sopron, Borosán István Kaposvár, Borsó Zoltán EGERERDŐ RT., Borsodi Zsolt Kaposvár, Borzási Béla Nagyunsági Erd. És Faip. Rt., Botos Géza Debrecen, Bradács Sándor NYÍRERDŐ RT., Brojnás László ÁESZ Debreceni Igazgatósága, Bucsa Pilisi Parkerdő Rt., Bugán József Szombathelyi Erdészeti Rt., Bugovits Tamás Kaposvár, Buliczka János HM Budapest, Burján Árpád Nagyunsági Erd. És Faip. Rt., Burkus Ferenc Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt., Buzgó József Kaposvár

Cebe Zoltán Szombathely, Cebe Zoltánné Szombathely,

Csapó József Tanulmányi Állami Erdőg. Rt. Sopron, Császár György Kaposvár, Cserép János FAGOSZ Budapest, Cserhalmi József ÁESZ Szombathely, Cserjés Miklós Somogyzsíftá, Csertei Lajos Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt., Csikos Imre HM Budapesti Erdőgazd Rt., Csikós László Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Csirke Ferenc Gyulaj Rt. Tamási, Csóka Péter ÁESZ Budapest, Csomós János ÁESZ Miskolc, Csonka Tibor Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt., Czeglédi István ÁESZ Debreceni Igazgatósága, Czirkó Ottó Kiskunsági Erd. És Faip. Rt., Czirok István ÁESZ Budapest

Dégi Zoltán Nagyunsági Erd. és Faip. Rt., Detrich Miklós Kaposvár, Dézsi Károly Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Diósi Gyula Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Dobos Antal Duna-Ipoly Nemz. Park. Ig. Bp., Domján György HM Budapesti Erdőgazd Rt., Dózsa Lajos ÉSZAKERDŐ Rt., Dózsa László Zalai Erdészeti és Faipari Rt.

Dr. Almási János Kiskunsági Erd. és Faip. Rt., Dr. Bach István OMMI, Dr.

Bach Istvánné OMMI, Dr. Barna Tamás Kiskunsági Erd. és Faip. Rt., Dr. Bartha Dénes Nyugatmagyarországi Egyetem, Dr. Boda Zoltán Pilisi Parkerdő Rt., Dr. Bondor Antal Budapest, dr. Bordács Sándor OMMI, Dr. Éder Tamás Budapest, Dr. Erdős László Budapest, Dr. Folcz Tóbiás NYME Roth Gy. Gyak. SZKI, Dr. Führer Ernő ERTI, Dr. Halasy Gyula Megatrend 2000 Rt., Dr. Halupa Lajos Vác, Dr. Herpay Imre Nyugatmagyarországi Egyetem, Dr. Horváth Béla OEE Gépesítési Szakosztály, Dr. Iváncsik Lajos Zalai Erdészeti és Faipari Rt., Dr. Kapusi Imre Napkori Erdőgazdák Szövetkezete, Dr. Kapusi Imréné Napkori Erdőgazdák Szövetkezete, Dr. Kollwentz Ödön Pécs, Dr. Kondor Antal Sopron, Dr. Kosztka Miklós Sopron, Dr. Madas László Visegrád, Dr. Madas Lászlóné Visegrád, Dr. Magas László Kisalföldi Erdőgazd. Rt., Dr. Mészáros Károly Nyugatmagyarországi Egyetem, Dr. Molnár Sándor Sopron, Dr. Nagy Csaba NYME Roth Gy. Gyak. SZKI, Dr. Papp Tivadar Mecseki Erdészeti Rt., Dr. Péterfalvi József Nyugatmagyarországi Egyetem, Dr. Pethő József Szombathelyi Erdészeti Rt., Dr. Péti Miklós Veszprém, Dr. Rónai Ferenc NYME Roth Gy. Gyak. SZKI, Dr. S. Nagy László Budapest, Dr. Sárvári János FH-KAREX RT., Dr. Spingár Ferenc Szőcsénypuszta, Dr. Szabó Sándor CORYDALIS Bt. Szombathely, Dr. Szemerédy Miklós Debrecen, Dr. Szikra Dezső Budapest, Dr. Tóth Béla Debrecen, dr. Váradi Géza ERDÉRT Rt., Dr. Varga Szabolcs Sopron, Dr. Viharos Zsolt Keszthely, Draskóczy József Pilisi Parkerdő Rt., Drenyovszki András Vértesi Erdő Rt. Tatabánya, Dudás Pál Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt., Dudás Péter ÁESZ Budapest, Dufla Ferenc NYÍRERDŐ RT., Duska József Bükki Nemzeti Park Eger,

Ecsegi Lászlóné ÁESZ Veszprém, Egyed Gyula Zalai Erdészeti és Faipari Rt., Emmerling Gábor VADEX Mezőföldi Rt., Emódi Zsolt NYÍRERDŐ RT., Encsi Csaba Vértesi Erdő Rt. Tatabánya, Erdélyi Gábor Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt.,

Fábián Tamás Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Fagyas Zoltán FVM Hivatal Nyíregyháza, Farkas Attila Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Farkas László FA-CO Kft., Fazekas József Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Fehér Ferenc Vértesi Erdő Rt. Tatabánya, Fehér Lajos HM Kaszó EG. Rt., Feiszt Ottó Zalai Erdészeti és Faipari

Rt., Fejes Dénes EGERERDŐ RT., Fejes Dénesné EGERERDŐ RT., Fekecs Lajos Kaposvár, Fekete György NYÍRERDŐ RT., Fekete József Nagyunsági Erd. és Faip. Rt., Ferenc László Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt., Ferenczi Róbert NYÍRERDŐ RT., Firtás Nándor Gyulaj Rt. Tamási, Frankó János NYÍRERDŐ RT., Frau Migende Németország, Fritsch Ottó ÁESZ Budapest,

Gabnay Ernő OMMI Budapest, Gábor Gusztáv ÁESZ Debreceni Igazgatósága, Gál Imre Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Gál István Szombathelyi Erdészeti Rt., Gál István Zalai Erdészeti és Faipari Rt., Gál László Gyulaj Rt. Tamási, Gál Sándor ÁESZ Egri Igazgatóság, Galambos József NYÍRERDŐ RT., Gáspár László ÉSZAKERDŐ Rt., Géber Miklós NYÍRERDŐ RT., Gémesi József Budapest, Gencsi Zoltán Génmegőrzési Kht. Hortobágy, Gerely Ferenc Budapest, Gergely Zoltán ÁESZ Budapest, Gergye András Szombathelyi Erdészeti Rt., Göbölös Péter Kiskunsági Erd. És Faip. Rt., Göndöcz Gyula Kaposvár, Göndöcs Róbert Tanulmányi Állami Erdőg. Rt. Sopron, Gósi István Pilisi Parkerdő Rt., Greguss László Géza Kisalföldi Erdőgazd. Rt.,

Gy. Szabó Pál ÁESZ Kecskemét, Gyenes Károly Kiskunsági Erd. és Faip. Rt., Gyórfi Gábor Kisalföldi Erdőgazd. Rt., Gyürky János Ipoly Erdő Rt. Balassagyarmat,

Hahn Fülöp USA, Hajnal Imre Nagyunsági Erd. és Faip. Rt., Halápi Nándor Szeged, Halász Gábor Budapest, Hartdében Mátyás Vértesi Erdő Rt. Tatabánya, Havas Tibor ÁESZ Zalaegerszegi Igazgatósága, Hefler László VADEX Mezőföldi Rt., Hegedűs Mihály Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Helt Csaba Mecseki Erdészeti Rt., Herczeg Miklós Budapest, Herczeg Miklósné Budapest, Hernek Ervin Nagyunsági Erd. és Faip. Rt., Hevesi István Vértesi Erdő Rt. Tatabánya, Hliva Dezső EGERERDŐ RT., Hóbor László Zalai Erdészeti és Faipari Rt., Hoffmann Mátyás Mecseki Erdészeti Rt., Horgosi Zsolt ÁPV RT, Horváth Dezső Kaposvár, Horváth Elek Zalai Erdészeti és Faipari Rt., Horváth Ferenc Barcs, Horváth Ferenc Zalai Erdészeti és Faipari Rt., Horváth Géza Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Horváth Iván Keszthely, Horváth József Kaposvár, Horváth Lajos Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Horváth László Pilisi Parkerdő Rt., Horváth Valéria OMMI Budapest, Hulják Péter ÉSZAKERDŐ RT., Hutóczi László NYÍRERDŐ RT.,

id. Vilmányi Márton VILMÁNYI -FA Kft. Hbőszörmény, ifj. Födermayer Vilmos Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt., ifj. Zsilvölgyi László Eger, Illés László Vértesi Erdő Rt. Tatabánya, Illés Péter ÁESZ Szombathely, Ipsits Lajos Gödöllő, Iványos László Pilisi Parkerdő Rt.,

Jäckelné Kollwentz Anna Pécs, Jakab Attila NYÍRERDŐ RT., Jaksics István VADEX Mezőföldi Rt., Jakus Mihály EGERERDŐ RT., Jancsó András Pilisi Parkerdő Rt. Jasper Attila Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Jelitai Edit Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Jeszenszky András Napkori Erdőgazdák Szövetkezete, Jeszenszky Andrásné Napkori Erdőgazdák Szövetkezete, Juhász Pál Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Juhász Zsolt ÁESZ Miskolc, Jung László EGERERDŐ RT.,

Kaczkó László ÁESZ Kecskemét, Káldy József Mecseki Erdészeti Rt., Kálmán József VADEX Mezőföldi Rt., Kanyicska Rita HM Budapesti Erdőgazd Rt., Kapcsándi János ÁESZ Veszprém, Kaprinyák Tibor NYÍRERDŐ RT., Karádi László FVM, Kathy Antal NYÍRERDŐ RT., Kató Sándor Mecseki Erdészeti Rt., Katona Zoltán ÁESZ Kecskemét, Kavelli Tamás Mecseki Erdészeti Rt., Keller József Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt., Keresztes György HM Budapesti Erdőgazd Rt., Keresztes László Gyulaj Rt. Tamási, Kertész Ferenc Zalai Erdészeti és Faipari Rt., Keskeny József Zalai Erdészeti és Faipari Rt., Keszler Tamás HM Kaszó EG. Rt., Király István NYÍRERDŐ RT. Kis Gáspár Levente HM Kaszó EG. Rt., Kiss Csaba Mecseki Erdészeti Rt., Kiss Éva Gyulaj Rt. Tamási, Kiss Gábor Ipoly Erdő Rt. Balassagyarmat, Kiss István Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Kiss János ÁESZ Nyíregyháza, Kiss János Károly BKMI-i Áll. Közútkezelő Kht., Kiss József VADEX Mezőföldi Rt., Kiss Károlyné Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Kissné Szabó Gabriella Pilisi Parkerdő Rt., Kisteleki Péter VADEX Mezőföldi Rt., Kóbor Géza Tanulmányi Állami Erdőg. Rt. Sopron, Koczka Zoltán Kiskunsági Erd. és Faip. Rt., Kollwentz Gábor Mecseki Erdészeti Rt., Kolozsvári Ákos Budapest, Korek Károly ÉSZAKERDŐ RT., Korn Ignác Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Kóródi Sándor Kisalföldi Erdőgazd. Rt., Kovács Árpád ÁESZ Egri Igazgatóság, Kovács Gyuláné Budapest, Kovács Jánosné ÁESZ Nyíregyháza, Kovács József Gemenci

Erdő- és Vadgazd. Rt., Kovács József Körös-vidéki Vízügyi Ig. Gyula, Kovács Károly Gyulaj Rt. Tamási, Kovács László Kaposvár, Kovács Péter Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Kovács Zoltán Közép-Tisza vidéki VIZIG Szolnok, Kovács Zoltán Kisalföldi Erdőgazd. Rt., Kovácsné Schulteisz Margit Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt., Kozma Ferenc Gyulaj Rt. Tamási, Kozma Károly NYÍRERDŐ RT., Kóhalmi Tamás Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Kökény István Kaposvár, Krahulcsán János Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Králik Miklós Országos Vízügyi I. Budapest, Kristó László Mátrafüred, Krojer Antal ÉSZAKERDŐ RT., Kubinyi Balázs Vértesi Erdő Rt. Tatabánya, Kulcsár Zsolt HM VERGA RT. Veszprém, Kulics János NYÍRERDŐ RT.,

Lasancz János Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Lengyelne Boros Klára Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Lipák László Kiskunsági Erd. és Faip. Rt. Lomniczi Gergely Sopron, Lukács Béla ÁESZ Debreceni Igazgatósága, Lukács Sándor HM Budapesti Erdőgazd Rt.,

Macsek Lajos Pilisi Parkerdő Rt., Madácsi Sándor Kiskunsági Erd. és Faip. Rt., Major Attila Kaposvár, Major László Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Major László Kaposvár, Makra József Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Makszim Zsolt, Hajdúsági Erdőbirtokossági Társulat, Márföldi István NYÍRERDŐ RT., Marghescu Tamás Budapest, Máriás Ferenc Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Markó Gergely Nyugatmagyarországi Egyetem, Markó Gyula Szombathelyi Erdészeti Rt., Marosi György Sopron, Márványi Csaba Kaposvár, Máté Béla Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt., Máté Zoltán HM Kaszó EG. Rt., Mátyás Béla ÉSZAKERDŐ RT., Mayer Gábor Kiskunsági Erd. és Faip. Rt., Meggyesfalvi István HM Budapesti Erdőgazd Rt., Meinczinger József Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Menoni Imre Vértesi Erdő Rt. Tatabánya, Mester Gézané Budapest, Mézes Lajos Kiskunsági Erd. és Faip. Rt., Mizik András Mizik és Társa Term. és Szolg. Kft., Mizikné Koller Gyöngyi Mizik és Társa Term. és Szolg. Kft., Molnár András Szombathelyi Erdészeti Rt., Molnár László Ipoly Erdő Rt. Balassagyarmat, Molnár Miklós NYÍRERDŐ RT., Moskovits Pál ERDÉRT Rt., Mőcsényi Miklós FAGOSZ, Müller Attila ÉSZAKERDŐ RT.,

Nádaskay Gábor Kiss Ferenc Erdészeti Szakközépiskola, Nádor

József FVM Hivatal Debrecen, Náfrádi Istvánné Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Nagy András Nagyunsági Erd. és Faip. Rt., Nagy József Szolnok, Nagy Richárd EGERERDŐ RT., Nagy Szabolcs Hajdúsági Erdőbirtokossági Társulat, Nemes Zoltán Zalai Erdészeti és Faipari Rt., Németh Éva ÁESZ Budapest, Németh Ferenc Vértesi Erdő Rt. Tatabánya, Németh István HM Budapesti Erdőgazd Rt., Németh Péter HM Kaszó EG. Rt., Németh Rudolf Mecseki Erdészeti Rt., Németh Sándor Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Németh Sándor Kaposvár, Niszler József Kaposvár,

Nyúl Bertalan Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt.,

Ocsenás Mihály Nagyunsági Erd. és Faip. Rt., Oláh Tibor NYÍRERDŐ RT., Oláh Tiborné NYÍRERDŐ RT., Orliczki Sándor ÉSZAKERDŐ RT., Ormos Balázs Sopron,

Pál Balázs Napkori Erdőgazdák Szövetkezete, Pál Balászné Napkori Erdőgazdák Szövetkezete, Palánki Gábor Kiskunsági Erd. és Faip. Rt., Palánki Mihály Ipoly Erdő Rt. Balassagyarmat, Pálhalmi János HM Budapesti Erdőgazd Rt., Pallagi László EGERERDŐ RT., Pálnik Ferenc Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Pandula Zoltán Budapest, Pápa Zoltán Mecseki Erdészeti Rt., Pápai Gábor Budapest, Pápai Tamás Kisalföldi Erdőgazd. Rt., Papp Sándor Körös-vidéki Vízügyi Ig. Gyula, Pappné Gábor Edit ÁESZ Debreceni Igazgatósága, Peer László Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Pekár Attila HM Budapesti Erdőgazd Rt., Pesek József Ipoly Erdő Rt. Balassagyarmat, Pétervári Gábor Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt., Péterváry Tamás NYÍRERDŐ RT., Pettkó Szandtner Aladár Kaposvár, Pintér Beáta OMMI Budapest, Pintér Csaba Bogoszlói Tölösi Erdőbirt. Társ., Pintér Lajos Zalai Erdészeti és Faipari Rt., Pintér Ottó Kaposvár, Pintér Zoltán Kiskunsági Erd. és Faip. Rt., Pirty Csaba Északmagyarországi VIZIG Miskolc, Pirka József Zalai Erdészeti és Faipari Rt., Piti Tibor Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Pósné Miklós NYÍRERDŐ RT., Pöntör Györgyi Vértesi Erdő Rt. Tatabánya, Primusz József Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Puskás Lajos Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Puskás Pál NYÍRERDŐ RT.

Rácz Albert Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Rádi József Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt., Rajnai Nándor Mecseki Erdészeti Rt., Rákosi József Kiskunsági

Erd. és Faip. Rt., Rauch Imre Szombathelyi Erdészeti Rt., Rauch József Szombathelyi Erdészeti Rt., Rehor Mihály ÁESZ Debreceni Igazgatósága, Rencsi Gábor ÉSZAKERDŐ Rt., Riedl Gyula Budapest, Ripszám István Mecseki Erdészeti Rt., Roland Migende Németország, Roma Árpád EGERERDŐ RT., Román József Tanulmányi Állami Erdőg. Rt. Sopron, Romhány Emese ÁESZ Kecskemét, Roth Matthaea Tanulmányi Állami Erdőg. Rt. Sopron, Rozmann Hajnalka Vértesi Erdő Rt. Tatabánya, Rózsa Imréné Délalföldi Erd. Rt. Szeged,

Sándorfi Péter Pilisi Parkerdő Rt., Sári József ÉSZAKERDŐ Rt., Sásdi Károly Szombathelyi Erdészeti Rt., Schäffer Ferenc Vértesi Erdő Rt. Tatabánya, Schmotzer András Eger, Schumacher István HM VERGA RT. Veszprém, Sebők Miklós Nagykunsági Erd. és Faip. Rt., Sere Ferenc Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Sereg András NYÍRERDŐ RT., Seres László NYÍRERDŐ RT., Sipos Géza ÁESZ Debreceni Igazgatósága, Sipos György Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Sipos Imre Kisalföldi Erdőgazd. Rt., Sipos Péter Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Sipos Sándor Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt., Sipos Sándor Kiskunsági Erd. és Faip. Rt., Solti Imre Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt., Soós János Szombathelyi Erdészeti Rt., Spiegl János ÁESZ Kecskemét, Sponga József Alba Robinia Erd. Bt. Táborfalva, Sponga Józsefné Alba Robinia Erd. Bt. Táborfalva, Stramszki László ÉSZAKERDŐ Rt., Strobl László Pilisi Parkerdő Rt., Stubán Zoltán Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely,

Szabó János Kiskunsági Erd. és Faip. Rt., Szabó János Kaposvár, Szabó Péter ÁESZ Debreceni Igazgatósága, Szabó Szabolcs Kisalföldi Erdőgazd. Rt., Szabó Tibor Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Szakács István Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Szalai Gábor EGERERDŐ RT., Szamosi Jánosné Csongrád megyei helyi csoport, Szaniszló Gábor ÉSZAKERDŐ Rt., Szatmári Dezső Vértesi Erdő Rt. Tatabánya, Szedlák Tibor HM VERGA RT. Veszprém, Székely Miklós Tanulmányi Állami Erdőg. Rt. Sopron, Szekeres Péter Pilisi Parkerdő Rt., Szekrényes Tamás Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Szeléné Ficzeré Mónika EGERERDŐ RT., Szeles Bertalan Ipoly Erdő Rt. Balassagyarmat, Szemeti Sándor Gyulaj Rt. Tamási, Szente László Kiss Ferenc Alapítvány az

Erdészeti Oktatásért, Szerémy Péter Mecseki Erdészeti Rt., Szi Benedek József HM Budapesti Erdőgazd Rt., Szi Benedek Sándor Vértesi Erdő Rt. Tatabánya, Szigeti Ferenc Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Szigeti Imre NYÍRERDŐ RT., Szilágyi József NYÍRERDŐ RT., Szkalák Gyula ÁESZ Szombathely, Szöör Levente Nagykunsági Erd. és Faip. Rt., Sztancsik Béla FETIVIZIG Nyíregyháza, Sztrokovics István ÁESZ Miskolc, Szulcsán Gábor Kiskunsági Erd. és Faip. Rt., Szűcs Dávid Ipoly Erdő Rt. Balassagyarmat,

Takács József Kaposvár, Takács Tibor Tanulmányi Állami Erdőg. Rt. Sopron, Tamba Miklós Napkori Erdőgazdák Szövetkezete, Tamba Miklósné Napkori Erdőgazdák Szövetkezete, Tárczy Csaba Szombathelyi Erdészeti Rt., Tarjányi István Kiskunsági Erd. és Faip. Rt., Telegdy Pál Budapest, Telek Imre Mecseki Erdészeti Rt., Thököly László ÉSZAKERDŐ Rt., Tímár György Balatonfelvidéki Erdő- és Faf. Rt. Keszthely, Tisza Ottó HM Budapesti Erdőgazd Rt., Tokodi László VADEX Mezőföldi Rt., Tomosi Lajos NYÍRERDŐ RT., Tóth Antal Kiskunsági Erd. és Faip. Rt., Tóth Attila HM VERGA RT. Veszprém, Tóth Attila Kiskunsági Erd. és Faip. Rt., Tóth János ESZIT titkár, Tóth József NYÍRERDŐ RT., Tóth Lajos ÉSZAKERDŐ Rt., Tóth László EGERERDŐ RT., Tóth Zsolt Pilisi Parkerdő Rt., Tölgyfa Gábor NYÍRERDŐ RT., Török József ÉSZAKERDŐ Rt., Török Tibor HM Budapesti Erdőgazd Rt., Tronovics Zoltán NYÍRERDŐ RT., Türi László Nagykunsági Erd. és Faip. Rt., Túróczi Ferenc Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt. Tutuntzisz Thomasz Sopron, Tutuntzisz Thomaszné Sopron,

Ugron Ákos Pilisi Parkerdő Rt., Urbán Pál EGERERDŐ RT.,

Váczi István Ipoly Erdő Rt. Balassagyarmat, Váradi Gábor ÉSZAKERDŐ Rt., Várady Jánosné Gyulaj Rt. Tamási, Varga Attila Kisalföldi Erdőgazd. Rt., Varga Gellért Zalai Erdészeti és Faipari Rt., Varga Gyula Tanulmányi Állami Erdőg. Rt. Sopron, Varga Kornél NYÍRERDŐ RT., Varga László ÉSZAKERDŐ Rt., Varga László ÁESZ Szombathely, Varga Rudolf Gemenci Erdő- és Vadgazd. Rt., Várkonyi Vilmos Kiskunsági Erd. és Faip. Rt., Varró István BükkSZenterzsébet, Varró Istvánné BükkSZenterzsébet, Vaski László Zalai Erdészeti és Faipari Rt., Vaspöri Lajos Szombathelyi Erdészeti Rt., Vass Sándor Délalföldi

Erd. Rt. Szeged, Vass Sándorné Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Végvári Gyula Nagykunsági Erd. és Faip. Rt., Veres Sándor EGERERDŐ RT., Verók Tamás Sopron, Vilmányi Márton VILMÁNYI -FA Kft. Hbösörzömeny, Vincze Ferenc Kisalföldi Erdőgazd. Rt., Virág Lajos Délalföldi Erd. Rt. Szeged, Vízhányó László Délalföldi Erd. Rt. Szeged,

Zámbó Gábor Alsó-Duna-völgyi VIZIG Baja, Zambó Péter Pilisi Parkerdő Rt., Zétényi Zoltán ÁESZ Budapest,

Zsigmond János VADEX Mezőföldi Rt., Zsilvölgyi László EGERERDŐ RT., Zsilvölgyi Lászlóné EGERERDŐ RT., Zsuppán Ernő Szombathelyi Erdészeti Rt.

♦ ♦ ♦

A 2001. évi Vándorgyűlés szervezésében résztvevő OEE-tagok névsora

Babos Tibor, Bacsikai Zsolt, Bartucz Péter, Beregszászi László, Berettyán Balázs, Bíró Imre, Bodnár Csaba, Budaházy Zoltán, ifj. Civa Mihály, Csekő József, Csordás Ferenc, Dankó László, Deák Sándor, Debreczeni Ferenc, Dóró Katalin, Drabbant Zsolt, Dufla Ferenc, Fejes Bertalan, Fejti István, Fekete Béla, Fekete György, Ficze László, Galina Romanova, Hajdu Lajos, Hidas Tibor, Homoki József, Jakab Attila, Jeszenszky András, Kaknics Lajos, dr. Kapusi Imre, Kathi Antal, Kocsis Gábor, Kovács Gábor, Lengyel László, Luzsinszky Tamás, Marcsisin Tamás, Mertz Zsolt, Muszka Ferenc, Nagy Zoltán, Németh József, Novák Tibor, Nyeste András, Nyeste Andrásné, Oláh Tibor, Pápay Sándor, Péterné Beke Mária, Pethő Ernő, Popovics Mihály, Rácz Benjámín, Rácz Zoltán, Sári Zsolt, Sereg András, Sikura László, Sinka László, Szabó Béla, Szabó Jánosné, Szabó József, Szabó László, Szalaci Árpád, Száva Tamás, Szécsi Jenő, Szénási László, Szénási Mihály, Szűcs László, Tallódi Albert, Tamás László, Tamba Miklós, Tóth János, Tölgyfa Gábor, Trefán János, Varga Antal, Varga Kornél, Vécsei Gyula, Vezse Péter.

A kerámiaedényeket *Orvos Józsefné* keramikusművész készítette.

**Viszontlátásra
Baján!**

STIHL®

narancs és **VIKING** *zöld*

V alóságos élő szabadtéri katalógust láthattak az Andreas Stihl Kft. jubileumi rendezvényein az érdeklődők. Négy helyszínen termék-bemutatóval ünnepelte a STIHL cég megalakulásának 75-ik évfordulóját és a magyarországi leányvállalat 10. születésnapját. Kaposvár, Lakitelek, Tiszaújváros, Veszprém voltak a rendezvénytársorozat helyszínei. A záróröndezvényt Budafokon élvezhette a termék-iránt érdeklődők apraja és nagyja. Az erdőgazdálkodók huszonhárom motorfűrész-típussal, háromféle motoros kaszával, négyféle aljnövényzet-tisztítóval és ötféle tisztítófűrésszel és adapterrel ismerkedhettek. De választhattunk a benzinmotoros permetezők, motoros sövényvágók, kultivátorok közül is, valamint a VIKING elektromos és benzinmotoros fűnyí-

rők, ráülős fűnyírók, elektromos sövénynyírók, trimmerék és motoros kaszák, komposztálók, benzinmotoros kaszák is bemutatásra kerültek.

Akik részt vettek a bemutatón, a jellegzetes STIHL narancssárga színű gépek mellett láthatták a VIKING termékek sajátos zöld színét is. *Zubek Csilla* területi képviselőtől megtudtuk, hogy az eredetileg Ausztriában gyártott VIKING termékek gyártási és forgalmazási jogát a STIHL cég 1993-ban kizárólagos joggal megvásárolta. A termékbemutató célja így nemcsak a STIHL termékek további népszerűsítése volt, hanem a VIKING gépcsalád bemutatása is. Megtudhattuk, hogy az elsősorban a kerti munkákhoz való VIKING-eknek ugyanolyan kiterjedt szervízhálózatuk és kereskedelmi egységük van, mint a STIHL termékeknek. A hagyományos fűnyírók mul-

csozó szettel is felszerelhetők, így nem szükséges a levágott fűvet összegyűjteni. Az apró növényi darabok közvetlen a talajra kerülnek, így a humusztartalmat növelik és a gyepek vízháztartását is kedvezően befolyásolja a talajba visszajuttatott anyag. A komposztáló-aprítógépek elsősorban a csemetekerti munkáknál tehetnek kiváló szolgálatot. Érdekességként említette *Zubek Csilla*, hogy a műanyag borítások a Forma-1 légtelreolívvel azonos műanyagból készülnek, így rugalmasságuk miatt kevésbé sérülékenyek.

A bemutatókon nagy sikert arattak az önjáró fűnyírók, melyeket a helyszíneken kipróbálhattak felnőttek és gyerekek egyaránt. Sokan annyira belejöttek a szemmel látható élvezetes gépvézetésbe, hogy le sem akartak szállni. Megjegyzésemre, hogy egyeseket még a tél is itt fogja érni, *Csilla* jelezte, hogy akkor sincs nagy baj, mert van olyan típus, melyre hótoló lapot lehet szerelni.

A magyarországi kft. eredményes bemutatót szervezett. *Bogdán Lajos* és *Fraknói Gyula* műszaki vezetők hasznos tanácsokkal látták el az érdeklődőket. *Zubek Csilla*, *Horváth Árpád* és *Nagy Krisztián* területi képviselők a márkakereskedői hálózat vezetőivel közösen tárgyalhatták meg a termékforgalmazás legfontosabb teendőit.

A tíz éve ismét Erdészeti Lapok címen megjelenő újságunk további sok sikert kíván az Andreas STIHL Kft.-nek, annál is inkább, mert mint reklámhordozó, kitüntetett bizalmát élvezheti a motorfűrészeiről világhírűvé vált cégnek.

Pápai Gábor

Az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottsága állásfoglalása

Egyesületünk, a tagsága által a négyéves programban kiemelt feladatként meghatározott költségvetési források növelése érdekében folyamatos munkát végzett, összefogva a társszervezetekkel.

Több alkalommal sikerült a Parlament Mezőgazdasági Bizottságát, valamint Erdészeti Albizottságát erdei környezetbe invitálni és kizárólag erdészeti témákban szót váltani. E folyamat eredményének is tekinthető, hogy az Erdészeti Albizottság soproni ülésén elfogadott, majd a Mezőgazdasági Bizottság ülésén kiegészített állásfoglalás készült, melyet a Bizottság tagjai javaslataikkal teljesebbé tettek, majd a kormánypárti és ellenzéki képviselők *egyhangúan elfogadtak*. Az állásfoglalás nem átfogóan foglalkozik ágazatunk kérdéseivel. A megfogalmazás és a témák egy része is a képviselők gondolatmenetét és szóhasználatát tükrözi. Az állásfoglalás megküldésre került az illetékes minisztereknek és az ÁPV Rt.-nek is, akikről a választ ez év november 30-ig várja a Bizottság.

Komoly lehetőséget kapott ágazatunk. Rajtunk és vezetőinken is múlik ki tudjuk-e használni eddigi munkánk részeredményét. Mindenki a maga lehetőségei keretében tegyen meg mindent a teljesebb siker végett! Köszönjük.

Az alábbiakban közreadjuk az állásfoglalás teljes szövegét.

A Mezőgazdasági Bizottság állásfoglalása

az erdészeti oktatás, kutatás és szabályozás aktuális helyzetéről

– A 2001. és 2002. évre jóváhagyott költségvetés a *Nemzeti Erdőprogram* alapvető erdészeti politikai célkitűzéseihez, az erdőtelepítési program megvalósításához biztosítja a szükséges pénzügyi forrásokat. Az erdőtelepítési program társadalmi és gazdasági céljainak megvalósításához szükséges egy olyan gazdasági számításokat is tartalmazó program kidolgozása és széles körű megismertetése, amely bemutatja a földtulajdonosok, a gazdák és a társadalom erdőtelepítési ráfordításából származó hozamait és számot ad a ma-

gán és társadalmi befektetés pénzügyi megtérüléséről.

– Szükségesnek tartjuk a *támogatási rendszer* kialakításánál a földtulajdonosok, a gazdák érdekeltségének figyelembe vételét, az erdőtelepítés hozamainak hosszú távú megtérülése miatt a mezőgazdasági művelés kieső éves jövedelmének, illetve a természetvédelmi előírások költségeinek kompenzálását.

– Szükségesnek tartjuk a mezőgazdasági támogatási rendszerhez hasonlóan a *természeti károk kompenzálását* az erdőgazdálkodásban is.

– Szükségesnek ítéljük az állami- és magánerdő-gazdálkodás gazdasági és piaci feltételeinek *esélyegyenlőségét*, valamint az ezt megvalósító támogatási rendszer kialakítását és működtetését.

– Az állami és magán erdőgazdálkodás megújítása elképzelhetetlen felkészült, modern szakmai ismeretekkel bíró szakemberek nélkül, ezért szükséges az erdészeti, faipari *oktatás, továbbképzés és kutatás pénzügyi, intézményi feltételeinek* megerősítése. Az erdőtulajdonosok és gazdák, közép- és felsőfokú szakemberek továbbképzéséhez biztosítani kell az anyagi és intézményi hátteret.

– Szükséges az oktatás, továbbképzés és kutatás gyakorlati feltételeinek megerősítése. Az erdőgazdálkodás területén nincs a mezőgazdaságban bevezetett és támogatott tangazdaság. Ezért meg kell teremteni a jogszabályi hátterét annak, hogy az erdőgazdálkodás területén a gyakorlati oktatási és kutatási elsődleges rendeltetésű erdőterületet kezelő, szervezetileg az oktatási intézménytől önálló erdőgazdálkodó (erdészeti tangazdaság) a minősítés rendszerébe bevonásra kerüljön. A szakszerű működés elengedhetetlen feltétele, hogy a felsőoktatási törvényben megnevezett agrártudományi centrumok tevékenysége a gyakorlati oktatással bővüljön. Továbbá a bizottság felkéri a szakminisztériumokat (FVM, OM, KÖM), hogy terjesszenek elő megoldási javaslatot az oktatás céljait segítő arborétumok működési költségeinek előteremtésére.

– Megoldatlan gondot jelent, hogy a Magyar Mérnöki Kamara Erdészeti, Faipari, Papíripari és Mezőgazdasági Szakmai Tagozata törvényben foglalt

feladatainak nem tud maradéktalanul eleget tenni. Ennek oka egyfelől az, hogy a szakértői és tervezői névjegyzékbe vételhez szükséges jogszabályok közül a *tervezői jogosultságot szabályozó rendelet* kiadására mindeddig nem került sor. Másik oka az, hogy a mező- és erdőgazdálkodási, valamint az élelmiszeripari tevékenységhez kapcsolódó szakértői működés engedélyezésével kapcsolatos eljárásról szóló 61/1994. (XI.8.) FM rendelet túlhaladottná vált, részben az időközben megszületett törvényi szabályozás (pl.: erdőtervény, kamarai törvény), részben a szakértői fő- és részterületeknek a szakmai követelményekkel nem egyező meghatározásának eredményeképpen.

Javasoljuk tehát, hogy – a vonatkozó törvények rendelkezéseit figyelembe véve – kerüljön kiadásra a tervezői jogosultságra vonatkozó rendelet és történjen meg a szakértői jogosultságról szóló 61/1994 (XI.8.) FM rendelet módosítása. A fentiekben túlmenően rendezendőnek tartjuk a szakértői, illetve tervezői jogosultság megadásának módját. A jelenlegi gyakorlat szerint a minisztérium és a kamara párhuzamosan adja ki a jogosítványokat. A megoldásra váró kérdések rendezéséhez a Magyar Mérnöki Kamara Erdészeti, Faipari, Papíripari és Mezőgazdasági Szakmai Tagozata felajánlotta tapasztalatait és támogatását.

Az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottsága felkéri az illetékes minisztériumokat (FVM, OM, KÖM), hogy 2001. november 30-ig számoljanak be az állásfoglalásban felvetett kérdések megoldásáról.

Budapest, 2001. május 23.

Farkas Sándor
elnök

A Pedagógus-nap alkalmából a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
Feiszt Ottó
vezéregaztónak oktató-nevelő munkájáért

Nagyváthy János-díjat
adományozott

Erdészeti és Faipari, Utazás- és Oktatásszervező Kft.
H-1027 Budapest, Fő u. 68. • Tel./fax: (36-1) 201-2453
e-mail: erfatour@qwertynet.hu • internet: www.foltnet.hu/erfatours

Szarvasbőgő Európa-bajnokság, Szent Hubertus-nap a szentantali kastélyban
2001. szeptember 21–23. (3 nap/2 éj)

Az Országos Erdészeti Egyesület Erdészettörténeti Szakosztályával közös szervezésű program,
a csoportot Oroszi Sándor vezeti.

- Szeptember 21.** Indulás Budapestről 14.00 órakor, határátkelés Ipolyságnál.
Megérkezés Zólyomba, majd a vár megtekintése, vacsora.
Továbbutazás a szállásra.
- Szeptember 22.** Szarvasbőgő Európa-bajnokság megtekintése, részvétel a Szent Hubertus-
napi programon.
A szentantali kastély megtekintése, városnézés Selmecen.
Este: közös szalonnasütés
- Szeptember 23.** Reggeli után részvétel a Hubertus-miséen, majd hazautazás.
Budapestre érkezés kb. 15 órakor.
Utazás: autóbusszal
Szállás: egyszerű, 2-3 ágyas elhelyezés (tusoló a folyosón)
Ellátás: félpanzió

A részvételi és utazási költség: a létszám arányában később kerül megállapításra.
(Tervezett költség: 28 e Ft+ÁFA/fő)

Jelentkezési határidő: 2001. augusztus 31.

A végleges programot és költséget a jelentkezőknek közvetlenül küldjük meg.

CSÓKA GYÖRGY–DOBROSI DÉNES–FRANK TAMÁS–KOVÁCS TIBOR–TRASER GYÖRGY

Holt fa az élő erdő szolgálatában

Holt fa – az erdő selejtje?

Pusztán ökonómiai szempontból az odvas, korhadó, holt fa csak selejtje az erdő által nyújtott forrásoknak. Az odvas fának, facsonkoknak, lábon száradt fának és a földön fekvő holt faanyagnak azonban nélkülözhetetlen szerepe van az erdők életében. Többek között azzal is, hogy fajok sokaságának nyújtanak más-más nem pótolható élő- és bűvőhelyet, valamint táplálékforrást. Észak-Európa erdőségeiben 5000 körüli azoknak a fajoknak a száma (állatok és növények együtt), melyek kötelező érvénnyel kötődnek az erdőben lévő holt faanyaghoz. Bár csak becsléseink vannak, biztosra vehető, hogy nálunk legalább ennyi faj, sőt valószínűleg még több igényli a holt faanyag jelenlétét. A fahasználatok gyakorlatában sajnos éppen az odvas, korhadó fák, a száradék kerülnek ki leghamarabb az erdőből. Tulajdonképpen egy tudatos „boszorkányüldözés” áldozataivá válnak ezek az egyébként igen fontos faállomány-szerkezeti és egyben élőhelyi elemek. Alapvető szemléleti hiba, hogy a lábon álló, elpusztult fa általában a beteg, gazdátlan és rendezetlen erdő képzetét kelti bennünk.

A holt fa megjelenési formái

Az elpusztult faanyag méreti és minőségi jellemzői alapján, az alábbiak szerint csoportosítható. A különböző méretű, elhelyezkedésű és a korhadás eltérő fázisában lévő fa biztosította élőhelyek

más-más fajok, életközösségek számára teremtik meg a létfeltételeket.

- élő fák elhalt részei (pl. elhalt ágak, ágcsomók, bekorhadt gyökfő, tükörfolt)
- lábon száradt fák
- törzscsonkok
- élő vagy elhalt fák odvai, üregei, leváló kéreg alatti rések
- földön fekvő törzsek, vastag ágak
- földön lévő vékony ágak, gallyak
- korhadó tuskók
- vízben lévő elhalt fa

Szaproxilofágok-szaproxilofilek

A holt faanyagot, mint táplálékot hasznosító fajokat, szaproxilofágoknak nevezzük. Rajtuk kívül számtalan további faj számára nélkülözhetetlen a lebomló, holt faanyag jelenléte. Azoknak a fajoknak az összességét – beleértve a szaproxilofágokat is –, melyek életük folyamán közvetlenül vagy közvetve nem nélkülözhetik az elpusztult, korhadó faanyagot, szaproxilofilnek is nevezik. Ilyenek többek között az odúlakó madarak vagy a holt faanyaghoz szaproxilofág gazdaállatok révén kötődő parazitoid és ragadozó rovarok (pl. óriás törösdarázs, fürkészdarázsok, hollyvák), a kizárólag fabontó gombákban élő szervezetek stb.

A holt fák mint gerincesek élőhelyei

A még élő odvasodó, illetve lábon száradt fák sok gerinces állatnak nyújtanak szaporodó- és bűvőhelyet. A hazai erdő-

lakó madárfajok mintegy 35%-a odúlakó, ezek nem nélkülözhetik a korhadó, odvas fákat, facsonkokat. Az odúkészítő madárfajok számára nemcsak a pusztuló vagy száraz lábon álló fák megfelelő mennyisége és viszonylag egyenletes térbeli eloszlása fontos, hanem a kemény- és lágylombos fák együttes előfordulása is. Például a kormosfejű cinege (*Parus montanus*) – amely az egyetlen énekesmadárként maga készíti odúját – csak korhadó puhafában, a lombos fajok közül elsősorban kecskefűzben, rezgőnyárban, égerben, nyírfában fészkel.

Az európai boreális és mérsékeltövi erdőkben a még élő, de egyes részein már korhadó, elhaló és lábon száradt fák, facsonkok azok az élőhelyi elemek, amelyek főként meghatározzák a harkályfajok – és általuk sok más odúlakó faj – előfordulását és gyakoriságát. Mindezen fának, facsonkoknak előfordulására, mennyiségére közvetlen hatást gyakorolnak a különböző fahasználatok (tisztítások, gyéritések, véghasználatok) és az egyéb fakitermelések, különösen a „száradéktermelés”. Főként a jelenlegi erdőgazdálkodási gyakorlat okolható az Európában élő tíz harkályfaj közül hét faj állományának jelentős csökkenéséért. A megritkult hét faj közül Magyarországon hat él: a zöld küllő (*Picus viridis*), a szürke küllő (*Picus canus*), a közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), a kis fakopáncs (*D. minor*), a fehérhátú harkály (*D. leucotos*) és a nyaktekerces (*Jynx torquilla*).

Az élő vagy elhalt lábön álló fákon a harkályok által vájt odvak, az ágcsomokon és a törzsön keletkezett egyéb bekorhadt üregek, hasadékok számos más gerinces állat számára nyújtanak búvó- és szaporodóhelyet. Az énekesmadarak közül pl. a légykapók (*Ficedula* spp.), a cinegék (*Parus* spp.) minden faja odúban (üregben, hasadékban) fészkel. A kettétört, odvas törzsek (facsonkok) az örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) és a jóval ritkább kis légykapó (*F. parva*) számára is kedvelt fészkelőhelyek. A baglyok közül pl. a macskabagoly (*Strix aluco*) használja fészkelésre, illetve nappali búvóhelyként a feketeharkály-odúkat vagy a nagyobb ágcsom helyén kikorhadott üregeket. Hasonló költőhelyeket választ az Északi-középhegységben előforduló urali bagoly (*Strix uralensis*) is. A kék galamb (*Columba oenas*) szinte kizárólag a feketeharkály elhagyott odút foglalja el.

Az emlősöknek is számos faja kötődik valamilyen módon az odvakhoz, faüregekhez. Ezek búvó-, szaporodóhelyként például a pelefafajok számára is nélkülözhetetlenek. A nyuszt (*Martes martes*) is faodvakban, üregekben, a fatörzsek bekorhadott tövében kialakult nagyobb üregekben bújik meg. A vadmacska (*Felis sylvestris*) is többek között a törzsön lévő feketeharkály-odúban vagy egyéb üregben, illetve földön fekvő méretesebb fatörzs kikorhadott belsejében keres búvó- és kölykezőhelyet.

A természetes faodvak mennyisége és minősége meghatározó a denevérek gyakorisága szempontjából is. A Magyarországon előforduló 26 denevérfaj közül 24 használja a természetes faodvakat. Kellő számú, denevérek kölykezőhelyének is alkalmas, természetes faodú ott van, ahol sok a harkály. A fatörzsekben az üregeket általában ezek a madarak hozzák létre úgy, hogy vagy a táplálék kutatásakor vájnak nyílásokat, vagy pedig saját maguknak faragnak ki költőüregeket. Ebből általában évente újat készítenek, sőt előfordul, hogy többet is. A harkály által elhagyott odvakat később más madarak, rovarok, kisemlősök, s köztük a denevérek is használják. A denevérek akkor veszik birtokba a szállást, amikor már a bebúvónyílás fölött is képződik üreg. Ez előbb-utóbb kialakul, hiszen a fateset bontó gombák tevékenysége révén az odú felfelé is terebélyesedik.

A különféle harkályfajok eltérő méretű röplukákat készítenek. Ez a denevéreknek is jó, hiszen a különböző fajok más-más méretű nyílásokat részesítenek előnyben. A kisebb fajok a szűkebbeket, a

nagyobbak pedig értelemszerűen a tágasabbakat. Ezért minél több harkályfaj él egy erdőben, általában annál több a denevérfajok száma is. A harkályok pedig azotokat az elegyes, öreg erdőket vagy facsoportokat kedvelik, ahol sok a száradék.

A harkályokat, különösen például a feketeharkályt (*Dryocopus martius*) ezek alapján „kulcsfajnak” is szokás nevezni. A „kulcsfajok” jelentőségét igen jól szemlélteti angol elnevezésük (keystone). A „keystone” (= kulcskő) az a boltívek tetejére beillesztett kő, mely a boltív két felét összetartja. Ha ezt a követ kivesszük, a boltív összeomlik. A „kulcsfajok” szerepe ehhez nagyon hasonló, eltűnésük vagy jelentős megritkulásuk sok további élőlény eltűnését, megritkítását vonja maga után. A földön fekvő főtörzsek alatt számos további gerinces állatfaj (kételtűek, hullók, kisemlősök) talál táplálékot és búvóhelyet.

A holt faanyag és a rovarok

A holt faanyaghoz kötődő állatok fajokban leggazdagabb csoportját minden bizonnyal a rovarok alkotják. A Magyarországon jelenleg természetvédelmi oltalmat élvező 101 bogárfajból 41 xilofág, további mintegy 20 faj (pl. nagy testű futrinkák) ugyan nem fogyasztja a faanyagot, de búvóhelyként, telelőhelyként nem tudja azt nélkülözni.

A védett xilofág rovarok közül itt csak néhány közismertebb példát említünk. Lábön száradt fák gyökerében, tuskóiban, földön heverő rönkjeiben él a szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és a szőrös szarvasbogár (*Aesalus scarabaeoides*). Nagyméretű, elsősorban tölgytuskókban él az orrszarvúbogár (*Oryctes nasicornis*) lárvája is. Az idős törzsek tövének sérüléseinél – az élő és holt rész határánál – ráganak a gyászincér (*Morinus funereus*) és a selymes alkonyincér (*Herophila tristis*) lárvái. A havasi cincér (*Rosalia alpina*) – mely hazánk bükkösein még nem ritka – lárváit megtalálhatjuk az élő tápnövény (elsősorban bükk) tükörfoltjában, vastag ág-, illetve törzscsonkjában, tuskókban és kidőlt törzsekben egyaránt. Számos bogárcsalád lárvái és imágói élnek taplógombában, gombás, korhadott fában, száraz fák gombás kérge alatt: gyászbogarak (*Tenebrionidae*), marókák (*Mordellidae*), álcincérek (*Oedemeridae*), komorkák (*Melandryidae*) stb. Közülük sok igazi ritkaság. Az utoljára említett családba tartozik a ma már csak Európa néhány őserdő jellegű bükkösében – ezek elsősorban nemzeti parkokban találhatóak – élő *Macrotoma suturale* nevű faj. Ritkaságának élőhelyeinek csökkenése az oka, il-

letve az, hogy „tápnövénye” a gyantás kérgestapló (*Ischnoderma resinosum*) csak az idős bükkösökben van jelen.

Holt faanyag szerepe a mohák és gombák fajgazdaságának fenntartásában

A földön fekvő korhadó faanyag nemcsak állatfajoknak, hanem sok növénynek is mással nem pótolható létfeltétele. Azokban a természetközeli állapotú bükkállományokban, ahol nagyobb mennyiségben található nagyméretű földön fekvő faanyag, lényegesen magasabb a mohafóra fajgazdasága. Ez azzal magyarázható, hogy a holt faanyag híján a mohafajok többsége nem képes az avartakarón megtelepedni.

A holt faanyaghoz kötődnek és annak lebontásában játszanak igen fontos szerepet a taplógombák. A faanyag 20–25%-át kitevő lignint tápanyagként csak ezek képesek hasznosítani. A csöves taplóknak (*Polyporaceae*) a faanyag gyors és hatékony lebontásán túl a fajgazdaság növelése szempontjából is igen nagy jelentősége van. Mint már korábban említést nyert, több rovarcsoport fajai kizárólag ezekben élnek.

A holt faanyag talajvédő és talajjavító szerepe

A talajra hullott, holt faanyag az erdei talajok tápanyagforgalmában is fontos szerepe van. Hozzájárul a talajszerkezet és talajporozitás kialakulásához, és a lebontó szervezetek segítségével részt vesz a humusz képződésében. A földön fekvő elhalt fatörzsek a bennük felhalmozódott ásványi anyagokkal és megtelepedő nitrogénkötő baktériumok által megkötött nitrogénnel, szétmállásuk, lebomlásuk folyamán lassan és folyamatosan „trágyázzák” az erdő talaját. A földön fekvő törzsek lejtős területeken fontos szerepet töltenek be a talaj felső termékeny, humuszos rétegének erózióval szembeni védelmében. Az esésiránytól kisebb-nagyobb szögben eltérve fekvő törzsek a szerves anyag utánpótlásában nélkülözhetetlen avar és az erdő természetes felújulását lehetővé tevő tölgy- és bükkmakk, illetve más erdei fajok magjainak felfogásával is jelentős szerepet töltenek be.

A holt faanyag és a természetes újulat

A földön fekvő, a lebomlás előrehaladott fázisában lévő faanyag egyébként sok helyütt a természetes újulat megjelenésében és megmaradásában is nélkülözhetetlen. A szétmálló törzsek, különösen a

rájuk települt mohák segítségével kitűnő csirázó közeget adnak a fák rájuk hullott magjai számára. Minél nagyobb tehát a földön fekvő holt fa mennyisége, annál több mag és csírcsemete kerülhet előnyösebb helyzetbe megeredéskor, illetve fejlődése kezdeti szakaszában. Különösen igaz ez a vékony humuszrétegű, köves, sziklás talajokon.

A holt faanyag erdővédelmi vonatkozásai

A korhadó, odvas fák erdővédelmi jelentőségét jól példázzák a korábban már említett odúlakó madarak. A harkályokról talán kevésbé köztudott, hogy nem csak a fában élő xilofág rovarlárvákat fogyasztják. A közép tarkaharkály (*Dendrocopus medius*) fiókák étrendjében például 43%-ot tesz ki a hernyók aránya. Ahol a harkályok nem találnak, illetve nem tudnak odút készíteni, nem fészkelnek, azaz a fészkelés idején tömegesen jelenlévő hernyók ritkításában sem töltek be fontos szerepüket. A harkályokon kívül más rovarevő énekesmadarak is kötődnek az odvas fák jelenlétéhez. Ezek fészkelése pedig ugyancsak komoly erdővédelmi jelentőségű. Bükkösökben a csuszka- (*Sitta europea*) fiókák táplálékában például az araszoló hernyók aránya egyes években meghaladja a 20%-ot, a hernyók együttes részesedése pedig 30%-os. A kékcinege- (*Parus careuleus*) fiókák étrendjében a hernyók aránya gyakran meghaladja a 70%-ot, széncinegénéél ez az érték egyes években a 81,5%-ot is eléri. E madárfajok fészkelési idejében éppen a tömegesen előforduló fajokat (pl. *Opreobptera brumata*, *Tortrix viridana*) fogyasztják legnagyobb arányban.

Az énekesmadarakhoz hasonlóan jelentős szerepet töltenek be az odúlakó denevérek is, ezek az éjjel repülő rovarokat fogyasztják. Leggyakoribb zsákmányaik a tömeges, erdészeti is jelentős lepkékből kerülnek ki.

A holt faanyag erdővédelmi szerepéről szólva alapvető jelentőségű egyértelműen leszögezni, hogy az elterjedt téves szemlélettel ellentétben az elpusztult és az erdőben bagyott fák, illetve a földön fekvő korhadó faanyag néhány speciális esettől eltekintve, nem jelent veszélyt az állomány egészségi állapotára. Egyes monokultúra jellegű állományokban (pl. elegyetlen, telepített fenyvesek) a pusztuló, illetve elpusztult fák kiindulási pontjai lehetnek néhány tömegszaporodásra hajlamos rovarfaj (pl. egyes szúfajok) kártételének. Ez azonban őshonos fajokból álló, természe-

tes állapotokat közelítő lombdőkben egyáltalán nem jellemző, a holt fa különböző formái semmiféle veszélyt nem jelentenek, sőt a fentebb már említett összefüggések alapján az erdei ökoszisztémák stabilitását növelik.

Tanulságos megemlíteni a 80-as években kiemelt figyelmet élvező „tölgypusztulást”, illetve a hozzá kapcsolódó egészségügyi termeléseket (száradéko-lás). Már jó ideje tudjuk, hogy az elpusztult törzsek eltávolítása nem javítja, visszahagyásuk pedig nem rontja az adott állomány egészségi állapot trendjeit. A száradékolás – némileg szűkülő keretek között – azonban még ma is állami támogatással és kedvezményekkel „szentesített”, kedvező fakitermelési lehetőség, annak ellenére, hogy erdeinknek több szempontból is sokkal inkább kárára van, mint javára. *Nem egészségesebb, sőt kevésbé egészséges az az erdő, amelyben nincsen megfelelő mennyiségű és minőségű holt faanyag!*

Mit tehetünk és mit ne tegyünk?

Az odvas fák, facsonkok, lábon száradt fák és a földön fekvő holt faanyag mennyisége a természetes erdőkben is különböző, de folyamatosan rendelkezésre álló forrás az azt igénylő növények és állatok számára. A gazdálkodás alatt álló erdőkben azonban a természetes okok miatt pusztuló, száradó és kiszáradt fák csak rövid ideig tudják betölteni szerepüket, mert rendszerint gyorsan kikerülnek az állományokból. Ezekben az erdőkben inkább csak idősebb korban fordulnak elő nagyobb számban megfelelő méretű száradó és kiszáradt fák, facsonkok, az élő, de nagyobb száraz ágú, koronarészű faegyedek. Ebből következik, hogy bennük az odúlakó madarak számára is több a hozzáférhető, fészkelésre alkalmas odú vagy faüreg. Ezek mennyisége természetesen a gazdálkodás mindenkori módjától és az állományban jelenlévő fafajok tulajdonságaitól is függ.

A jól odvasodó, illetve odvasodásra hajlamosabb fafajok (madárcseresznye, hársak, rezgőnyár, fehérnyár, fehérhűz, törékeny fűz, közönséges nyír, kecskefűz, mézgás éger) az előhasználatok folyamán nagyobb részben, olykor maradéktalanul kitermelésre kerülnek. Az odvas fák kezelése szempontjából fontos, hogy kisebb számú, de nagyobb átmérőjű (25 cm \leq) egyedek meghagyásával és csak a kisebb átmérőosztályok kitermelésével a fészekodvak és faüreges nagyobb százaléka (60–80%) fenntart-

ható. Másrészt a nagyobb átmérőjű faegyedek – különösen a már említett odvasodásra hajlamosabb fafajok – rendkívül fontosak a nagyobb testű harkályok, például a fekete harkály vagy a zöld küllő számára.

A lábon álló száraz fák és facsonkok méreteiknél fogva is különböző funkciót töltenek be. Az alászorult, vékonyabb száraz törzsek főként táplálkozó helyei a harkályoknak. A vastagabb törzsek már a fészekodvak számára is alkalmasak, de jelentős táplálékforrást is nyújtanak. Ezek ugyancsak alkalmasak a denevérek kölykező kolóniáinak megalapozására is.

Fahasználatkor az eddiginél nagyobb figyelmet kell fordítani az odvas fák megóvására. A véghasználatkor (a vágásos üzemmód esetén) nem csak odvas, élő fák minél nagyobb számban való meghagyása fontos. Nagy jelentőségű a lábon álló kiszáradt fák, facsonkok fenntartása is, mert számos faj számára nyújtanak továbbra is életlehetőséget. Sok állatfaj részére mint táplálékforrás is nagy jelentőségű a még élő, de a törzsön valamilyen sebzés miatt már nagyobb felületen korhadó, odvasodó fák, illetve a nagyobb elhalt ágú vagy koronarészű egyedek és a lábon álló elhalt fák (az ún. száradék) jelenléte az erdőben. A harkályok amellet, hogy fészekodvaikat is ilyen fákba vésik, táplálékuk jelentős részét szerzik e fákban élő rovarokból, rovarlárvákból. Ez különösen a téli hónapokban van így, amikor számukra ezek a fák jelentik a szinte kizárólagos táplálékforrást.

A megfelelő mennyiségű és minőségű holt faanyag erdőben hagyása alapvetően szemléletbeli kérdés! Nem elviselhetetlen veszteség, ha véghasználatkor tudatosan, megfelelő hálózathoz (4–5 törzs/ha) hátrahagyunk nagyobb méretű, de ipari szempontból kevésbé értékes idős törzseket, melyek a felújult fiatal állományokban később hosszú időn keresztül táplálkozó- és szaporodóhelyet nyújtanak nagyszámú kíméletet és védelmet igénylő fajnak.

A holt faanyagot „üldöző” korábbi szemléleten feltétlenül változtatni kell és érdemes is, hiszen mérsékelt önkorlátozással, érzékeny veszteségek nélkül óriási lépéseket tehetünk erdeink fajgazdagságának növelése, egészségi állapotának és stabilitásának javítása céljából. Jó szándékkal és kis odafigyeléssel olyan természeti értékeket menthetünk át utódainknak, melyek könnyen végérvényesen megsemmisülhetnek, ha nem fordítunk rájuk figyelmet.

DR. BONDOR ANTAL–DR. KOLOSZÁR JÓZSEF

Az erdőtelepítések mérlege: tanulságok

Magyarországon az elmúlt öt évtizedben 600 ezer hektár erdőtelepítés történt. A második világháború után ezzel összehasonlítható erdőtelepítési teljesítményt a népesség számára vetítve csak Kína, Korea és Spanyolország ért el. A munka során nagyon sok elméleti és gyakorlati tudás halmozódott fel, eredményeinket elismerik Európában és a világban.

Mi az akkor, amit nem tudunk? Miért kell egy rangos rendezvényen a Magyar Tudományos Akadémián erről fórumot tartani? Miért nem tekintjük, miért nem tekinthetjük az előttünk lévő következő 50 esztendő a II. félidőnek és percnyi szusszanás után folytatjuk ott, ahol abahagytuk.

Azt gondoljuk, hogy az elismerésre méltó, nyilvánvaló eredmények mellett ebben az óriási munkában szép számmal voltak kudarcok is. Azóta gyarapodtak ismereteink, megváltozott körülményünk a világ, és sokszínű lett a megközelítés nézőpontja. A mennyiségen belül a minőséget másként értékeli a környezet- és természetvédők, másként a botanikusok, ökológusok, genetikusok, és véleményt alkotnak munkánkról a társadalom erdőért aggódó képviselői.

Ezért úgy véljük, elérkezett a pillanat, már csak a kerek évforduló okán is, hogy számvetést készítsünk, levonjuk a tanulságokat, és azok ismeretében vetítsük előre, amit a megvalósítás és a siker érdekében tenni kell. És ez nem kevés.

Azt gondoljuk, sokan vagyunk az ágazatban, akik munkahelyük, beosztásuk függvényében más-más nézőpontból levontak már tanulságokat. Amikor kapott feladatunkhoz híven ezt mi is megtesszük, tudatában vagyunk annak, hogy egyrészt teljességre nem törekedhetünk, másrészt a levont következtetéseinkkel nem vagyunk egyedül, azok nem feltétlenül teljesen újak.

Ahol munka folyik, ahol faragnak – mondja a közmondás –, ott forgács is akad. A magyar erdőszeket ismerve a jó szándékot és az elhivatottságot kell feltételezni. Az más kérdés, hogy mai ismereteink alapján néhány téves elmélet elkerülhető lett volna, a szakmára nehezedező politikai és gazdasági nyomás-

ban az emberi értékek – a kiállítás mértékében – meghatározóak voltak, és figyelembe kell venni azokat a munkavégzéssel kapcsolatos társadalmi feltételeket (alacsony fizetések, labilis munkafegyelem, szakképzetlen munkaerő stb.), amelyek között erdőtelepítési munkáink készültek.

Talán nem lesz ünneprontás – hiszen a tanulságok levonásáról van szó –, ha elmondom, hogy az Országos Erdészeti Főigazgatóság felmérése szerint a 60-as években 2,4 ha munkaráfordítás eredményezett 1 ha eredményes erdőt. Ez az érték erdőtelepítések esetében 1975 körül 1,5 ha-ra csökkent, napjainkra igényes gazdálkodóknál ez az 1,1 ha-t sem éri el. Az 1958-ban kezdődő cellulóznyár-programot az erdészek indították, de éppen a mezőgazdasággal történt szoros összefonódása révén erősen politikai színezetet kapott, és sokszor – a szakmai ismeretek mellőzésével – a termelőszoftokanyagok anyagi támogatásának eszközévé tették. Így került aztán a cellulóznyár-telepítések 30%-a határtermőhelyre, mintegy 20%-a pedig gyenge termőhelyre.

Ezzel együtt a már előző előadásokból ismert 600 ezer ha erdőtelepítés felét, 305 e ha-t 1950–65 között, tehát 15 év alatt teljesítettük.

Az a nemzedék, amely az akkori technikai színvonalon ezzel a munkával megbirkózott, már jórészt nyugdíjban van. Munkájukért azt gondoljuk, köszönet és elismerés jár.

Miért esett mégis vissza a lendület, miért csökkent a kezdeti 25 e ha/év napjainkra 5–6 e ha/évre?

Az első jelentős korlátozó tényező az 1961. évi földvédelmi törvény volt, amely rendkívül megnehezítette a művelési ág megváltoztatását, sokszor értelmetlenül, és konokul megtagadta a

mezőgazdasági rendeltetésű földek erdősisítését. Ehhez persze ismerni kell az ország akkori gazdasági helyzetét. A mezőgazdaság kollektivizálása nyomán kialakult helyzetben az addig gabonaexportőr országból importőr ország lett, és a termőföldek védelmében látták

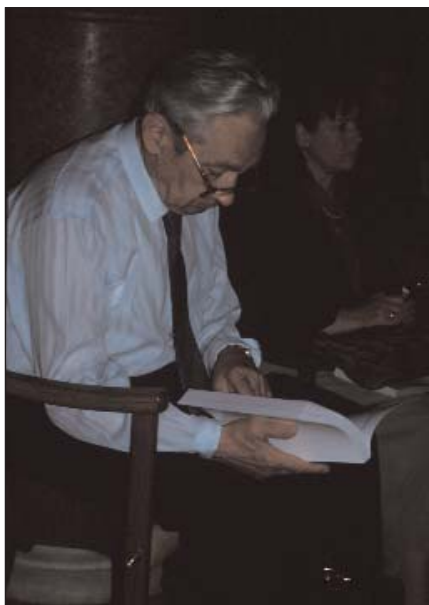

a megoldást. Később ez a helyzet megváltozott. A mezőgazdasági terméseredmények növekedésével a területek felszabadultak, a földvédelmi törvény elvesztette jelentőségét, de ekkorra már a *pénzügyi források csökkentek erősen*.

Különösen az 1965–75 közötti évtizedben volt erősen ingadozó az éves erdőtelepítési támogatás. Ennek eredményeként az előző nagyságrendi feladatokhoz kialakított szaporítóanyag-termelő bázisokon jelentős mennyiségű csemete vált elhelyezhetetlenné, feleslegessé. Az új gazdasági mechanizmus bevezetéséig ezt a klasszikus tervutasításos rendszer rendezte, utána viszont az állandóan visszatérő probléma megoldatlan maradt. A mezőgazdasági termékeknél akkoriban szokásos intervenció felvásárlási rendszert – az erdőtelepítési hitelek terhére – nem sikerült bevezetni.

Ma a legtöbb kritika az elkészült és az előző előadásban ismertetett fafajösszetételt éri.

A fenyő célprogram a Trianonban elvesztett fenyvesek területét, az ország fenyőbehozatalának óriási terheit kívánta mérsékelni. A fenyőrönk-ellátást ugyan nem tudta enyhíteni, de ökológiai

szempontból rendkívül jelentős volt ezeknek a pionír erdőknek a telepítése – különösen azokon a helyeken – ahol más fajok nem jöhetnek számításba. Sajnos a jószándékú serkentő feltételek túlhajszolták a programot, és olyan helyekre is fenyő került, amelyeket ma joggal illet a bíráló szó. Még akkor is, ha ezek az akkori viszonyok között jelentős eredményeknek számítottak.

Az ökológiai megalapozás hiányát, az ún. „dívat fajok” (akác, nemes nyárak) túlzó alkalmazását – adott helyeken, ha azokat szakmai érvek alátámasztják – el kell ismerni. Rá kell azonban mutatnunk arra, hogy az ökológiai érvek mögé bujtatott nosztalgia meg nem valósítható álmokat jelent. A Duna-Tisza közén, meszes homoktalajon, el nem érhető talajvízmélység mellett, pl. pusztai vagy a gyöngyvirágos tölgyesek rekonstrukciója csak illúzió lehet.

Tanulságok, következtetések:

– Az 50-es, 60-as évek kiemelkedő erdőtelepítése csak úgy jöhetett létre, hogy

– egyrészt a költségek majdnem számolatlanul álltak rendelkezésre, volt pénz (ennek politikai indítéka a téveszervezés korai időszakában a falusi pénztelenség enyhítése volt);

– másrészt a tervezést és kivitelezést nem állami területeken az Erdőtelepítő Állomások (ezekre ma már kevesen emlékeznek!), az állami földterületeken pedig a többé-kevésbé jól szervezett állami erdő- és mező-

gazdaságok végezték saját természetű szaporítóanyaggal, saját technikával, akkori technológiával.

– A későbbiekben a helyzet megváltozott:

– az erdőtelepítések pénzügyi támogatása évente rapszodikusán változó. Ennek hiányában nem követhető biztonságosan a szaporítóanyag mennyisége, a kivitelezéshez szükséges erő- és munkagépek beruházása stb.

Az előrelépés érdekében el kell érni, hogy a költségvetés *több évre előre garantálja a támogatások inflációáron nyosan növelt mértékét.*

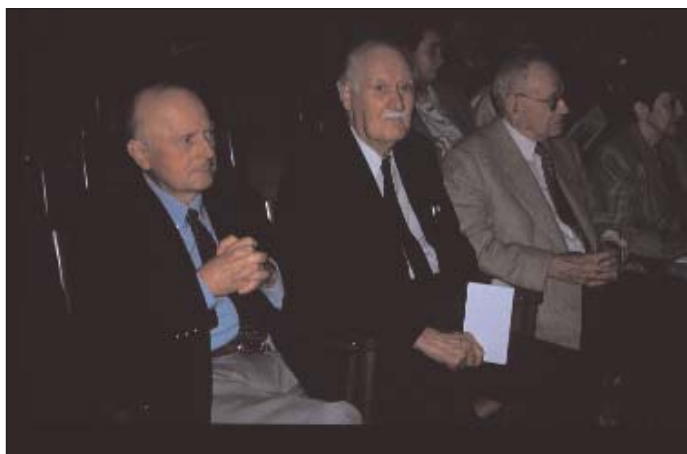
– a tervezés és kivitelezés most bonyolultabb, mint a rendszerváltás előtt volt. Hasonlít a két világháború közötti időszakhoz, amikor is a pénztelenség mellett a maihoz hasonló kisbirtokrendszer volt a kerékkötője a nagyobb erdőtelepítési program kibontakozásának.

Az elaprózott birtokméretek (246 ezer erdőtulajdonos, 1,6 ha/fő erdőtulajdon) önmagukban nehezítik a nagy területű erdőtelepítést, mert

– egyrészt több tulajdonos azonos szándékára és beleegyezésére volna szükség (ez nem fog könnyen menni);

– másrészt a mezőgazdaságból élő kisbirtokosok nagy száma nem áll azon az anyagi fokon, hogy a mezőgazdasági termelés (vagy az erre kapott támogatások) éves jövedelméről át tudjon térni az erdőtelepítésekkel elérhető évtizedes szakaszosságú jövedelemszerzésre.

Ezért a birtokrendszer átalakítása, a birtok-összevonási törekvések támogatása mind a mezőgazdasági termelés, mind az ésszerű erdőtelepítések tervezése szempontjából meghatározó jelentőségű. A mezőgazdaságból élő kisbirtokosok esetében megfontolás tárgya lehet az erdőtelepítésre kerülő földterületen – megfelelő feltételek mellett – a mezőgazdasági támogatás átmeneti fenntartása is.

Az erdőtelepítési program sikeréhez három dologra mindenképp szükség van. Ahogyan a legnagyobb magyar, Széchenyi István mondaná:

- vezérlet,
- felügyelet és a
- segédkez.

A vezérlet és a felügyelet bejárattott pályán halad, a kisebb korrekciók időről időre megtehetőek. A legnagyobb szükség most a „segédkezre” van.

Az elaprózott területek tervezési és főként kivitelezési munkáinak szervezett szakszerű végrehajtása. Sokszor félünk kimondani, hogy ebben a munkában szükség van a nagyüzemek (állami erdőgazdaságok, vállalkozások stb.) integrátori szerepére. Ez nem jelent, nem jelenthet semmiféle visszaállamosítást, kizárólag a tulajdonosi-erdőgazdálkodói jogok tiszteletben tartásával polgárjogi szerződés alapján nyújtott erdőgazdálkodási szolgáltatást. Mindenütt, ahol a kölcsönös együttműködés előnyei alapján sikerült a negatív előítéletek falát lebontani, erre erőteljes igény mutatkozik. A Kiskunsági Erdészeti Rt. pl. évi 800–1000 ha erdőtelepítést végez megbízásos alapon.

Ha viszont az ágazatvezetés és a felügyelet elfogadja, hogy az erdőtelepítési program sikere érdekében az integráció sok esetben helyes és célravezető, akkor segíteni és támogatni kell ezek kialakulását és működését (ÁFA-kérdés, elszámolási rend, igazolások rendszere stb.).

Az ország jövő erdeinek teljesítőképességét (hozam-

ban és rendeltetésben), továbbá a megtermelt választékok minőségét az erdőtelepítési munkák minősége alapvetően meghatározza.

Az erdőtelepítés sikerében alapvető jelentősége van

– a termőhely biztos körvonalazásának,

– a választható fajok spektrumszélességének,

– a termőhelyi korlátok és a tulajdonos célkitűzései kompromisszumának.

Ezekről – és sok másról – a következő előadásban lesz szó.

Vázlatosan és nagy vonalakban át-

tekintve a múlt évtizedek erdőtelepítési munkáit, amelyben az említett és meglévő hibák mellett maradandó értékek születtek, nem mulaszthatom el a köszönetet azoknak, akik ebben tervőlegesen részt vettek. Neveket nem említhetek, félek, hogy mindenkit nem tudnék felsorolni, akik minden ismert nehézség mellett nem a politikának, hanem a magyar erdőnek voltak tántoríthatatlan elkötelezettjei. Életük, munkájuk, erkölcsi tartásuk példa lehet a stafétabotot átvevő újabb erdőtelepítési feladatokra készülő mai nemzedéknek.

sítása változatlanul nagy erővel folyik (pl. a Börzsöny tavalyelőtt megáradt partjait is „rendezgetik”, ahogy hallottam). Ugyanez a problémakör (ligetes jelleg) jelent komoly nehézséget sztyepperdeink kezelésében – erről a KNP munkatársai tudnának sokat mesélni (*Sipos Ferenc és Vajda Zoltán*).

Úgy látszik, a törvények és az erdészeti politika csak a zárt szálerdőket ismeri, persze az ültetvényeket sem akarja elkülöníteni a természetközeliaknek tekinthető állományoktól.

Ahol azonban az erdészek (tervezők, felügyelők, erdőgazdálkodók) szemlélete felül tud emelkedni a törvények által sugallt merev sémákon (pl. „mindenütt zárt szálerdőnek kell lennie”, „minden kopár fásítandó” stb.), ott van egy kevés lehetőség arra, hogy természetközeli megoldásokat valósítsanak meg (mint ahogy erről *Csontos Péter* beszámolt).

Minden jót!

Kapás az Interneten

Most kaptam egy meghívót, akit érdekel, feltétlenül menjen el:

MTA Erdészeti Fórum 2001. Az erdőtelepítés perspektívái.

Érdekes és tanulságos lesz, akár az előzőek, csak lenne egy indiszkrét kérdésem:

Hogyan lehetséges az, hogy az egyszer már leégett „kopárfásítások” helyére értékes, védett és fokozottan védett növényfajokkal szépen induló szukcessziót teraszozással és újra feketefenyő- és erdeifenyő-telepítéssel egyszer és mindenkorra tönkre lehet tenni ma???

Ezek a kopárok: dolomit és homok alapközetűek, vagyis klasszikusan nem voltak sohasem erdők!

Mindezt helyi védettségi területen!

Aki nem hiszi, hogy van ilyen, annak diaképekkel is be tudom bizonyítani.

Mi ebben a gazdaságos (leég, nem ered meg, hó- és jégtörés, „karácsonyfának” sem kell...)???

Hol a természetvédelmi szemlélet?

Egyáltalán, mi indokolhat egy ilyen folyamatot?

Aki tudja a választ, írjon a listára.

Kedves CALTHA-sok!

A leégett területeket újra kell(!) erdősíteni, akkor is, ha meredek dolomitlejtők, mindaddig, amíg a területről le nem veszik az „erdőterület” művelési besorolást. Ezt törvény írja elő.

Az erdők, erdősített területek védelme érdekében annak idején olyan törvények születtek, amelyek egyirányúsították az erdősítés folyamatát – ha egy terület átkerül az erdő művelési ág kategóriába, akkor onnan gyakorlatilag nincs visszaút (vagy csak nagyon nehezen), az erdősített területeknek (összterületnek) növekednie kell (ma is ez az

elvárás és ez a politika – apropó, május 11-én lesz Erdészeti Fórum az MTA Dísztermében –, fókuszban „Az erdőtelepítés új perspektívái”, a meghívó hátoldalán egy kb. 30 éves árbocakác ültetvény „perspektivikusan” fényképezett sorainak képével).

Még akkor is, ha az a korábbi kopárfásítási politika egyes esetekben túlzott és ma is gazdaságtalannak, természetvédelmi szempontból pedig egyértelműen átkosnak tekinthető erdőállományokat eredményezett. („Egyes esetek”-ről beszélek, mert való igaz, hogy a kopárok jelentős részét talajvédelmi és egyéb megokolásokból valóban helyes volt fásítani – az elegendő fenyőtelepítések nem érdemlik meg az „erdősítés, erdőtelepítés” jelzőt.) Annak idején sajnos elmaradt az erdészek és a botanikusok együttműködése, abban az értelemben, hogy *Zólyomi Bálint*nak az ősi kopárok fátlan meghagyására vonatkozó intelmét/felhívását az erdészek figyelmen kívül hagyták (de figyelmen kívül hagyták annak idején az őshonos fajokkal való elegyítésre vonatkozó véleményeket is)!

Mindezekon felül van még egy olyan rendelkezés is, hogy ha egy erdő záródása 60% alá csökken, akkor szintén neki kell esni pótlással stb., különben jön a büntetés. Ez komoly problémát jelent a ligetes erdeinknél, példa erre a puhafaliget, a kiligetesedő fűzesek, pl. a gemenci térségben – törvény szerint muszáj őket felújítani, pedig az öreg fűzesek számtalan természetvédelmi értéket rejtenek, ráadásul a puhafaligetek alapfeltétele a szabályozatlan vízjárás, ez a Duna (és legtöbb vizünk) esetében már régen nem áll fenn, sőt természetes vízfolyásaink csatornásítása, műtárgya-

Harasztby László, a WWF Magyarország igazgatója megkapta az Arany Bárka Rend lovagja címet. A holland Bernard herceg által 1971-ben alapított kintüntetést évről évre a természetvédelem kiemelkedő alakjai kapják meg. A korábban kitüntetettek sorában találjuk Sir David Attenborought és Gerald Durrelt is.

Örömmel értesültünk, hogy dr. Magas László vezérigazgató két kitüntetést is kapott a közelmúltban.

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola Karának Tanácsától

Apáczai-Emlékérem arany fokozat

Ezzel az emlékéremmel a tanítóképző főiskolán folyó erdőpedagógiai képzés és az erdei iskola program sikeres megvalósulását ismerték el.

A Magyar Millennium Emlékérem A Millenniumi Kormánybiztosi Hivatal kormánybiztosa,

Nemeskürty István ezzel az emlékéremmel a millenniumi rendezvények és mindenekelőtt a millenniumi kereszték felállításának elismerését fejezte ki.

Az Országos Erdészeti Egyesület Természetvédelmi Szakosztályának állásfoglalása a jövő erdőtelepítéseivel kapcsolatban

Cél: Olyan erdőtelepítési koncepció megalkotása, melyben nemcsak a fatermesztési (profitszerzési) szempontok vannak figyelembe véve, hanem az ökológiai alapokon nyugvó táj- és természetvédelmi szempontok is, melyek egyben a tartamos erdőgazdálkodás alapjait is képezik.

Távolabbi előzmények: 1949-től 1999-ig, tehát fél évszázad alatt hazánkban erdőtelepítéssel 600 ezer hektár új erdőterület létesült, ezzel az 1,1 millió hektárnyi faállománnyal borított terület 1,7 millió hektárra emelkedett. Kétségtelen, hogy ez volt a magyar erdőgazdálkodás eddigi legnagyobb fegyverténye, de különösen az utóbbi két évtizedben erdővédelmi, tájvédelmi és természetvédelmi szempontból ezt a nagyszabású erdőtelepítést számos kritika érte. Ezek az észrevételek elsősorban a terület- és fajfajválasztásra vonatkoztak.

Közelebbi előzmények: A küszöbön álló EU-csatlakozás után tekintélyes nagyságú földterületen nem lehet majd szántóföldi mezőgazdálkodást folytatni. Ezen területek egy részén célszerűen át lehet térni az erdőgazdasági hasznosításra, azaz erdőtelepítéssel új erdőket lehet létesíteni. Erre szinte kizárólag a magántulajdonban lévő földterületeken nyílik lehetőség, állami támogatással, az eddigi tervek szerint 700 ezer hektár nagyságban.

Erdővédelmi, tájvédelmi és természetvédelmi elvárások a jövő erdőtelepítéseivel kapcsolatban

Általános szempontok:

- A nemzetközi egyezményekkel és társadalmi elvárásokkal egybecsengve a jövő erdőtelepítéseinek célja nem lehet kizárólag az élőfakészlet növelése, hanem olyan stabil erdei ökoszisztémák létrehozása, ahol a biodiverzitás megőrizhető és az új erdők közjóléti funkciói a társadalom szolgálatába állíthatók.

Területválasztás:

- Az elmúlt fél évszázad erdőtelepítései elsősorban sík vidékeinket célozták meg. Mivel az alföldi erdők telepítése elsősorban vízkérdés, s ezen a téren javulás nem várható (a globális felmelegedés miatt sem), javasoljuk, hogy a jövő erdőtelepítései a dombvidéki, alacsonyabb hegyvidéki területekre koncentrálódjanak. Ezekben a részeken lényeges és nagy területű termőhelyrom-

lás nem következett be, lehetőség van a természetes-természetszerű állományok visszahozatalára is. Ezt a régiót annál is inkább előtérbe kellene hozni, mert a legrosszabb minőségű szántóterületek itt találhatók.

- A fenti véleményt annak ellenére is fenntartjuk, hogy tudjuk, a legnagyobb területű szántóterületek az alföldön fognak felszabadulni. Az alföldi szántók helyére telepített nagy kiterjedésű állományok – különösen, ha azok monokultúra jellegűek – sorsa bizonytalan, illetve ezek kedvezőtlen szerepet játszhatnak az egyébként is megromlott víz-háztartásban.

- Az alföldön elsősorban fasorok, erdősávok, facsoportok, erdőfoltok telepítése indokolt. Azokon a sík vidéki területeken, ahol nincs vagy jelentéktelen a talajvízszint-csökkenés (pl. Szatmár-Beregi-sík, Bodrogköz, Körös-vidék, Dráva-sík), ott mindenképpen az erdőterület javára. Ez a terület mint zöld folyosó nagyon fontos az alföldi életközösségek biodiverzitásának megőrzésében és folyóvizeink tisztaságának megővésében, ezért az itt létesítendő természetes-természetszerű állományokat külön támogatásban javasoljuk részesíteni.

- A múlt erdőtelepítéseivel kapcsolatban a legtöbb kifogás azért merült fel, mert sok helyen természeti értékeket (pl. sziklagyepek, lejtősztyepppek, homoki és sziki gyepek, mocsár- és láprétek) semmisítettek meg vele – végérvényesen – vele. Azért, hogy ez meg ne ismétlődessen – az EU-csatlakozás következményeivel számolva és a természeti területek kijelölését figyelembe véve – javasoljuk, hogy a jövő erdőtelepítései a szántó művelési ágú területekre koncentrálódjanak. Esetenként a természeti értéket nem jelentő másodlagos gyepek is szóba kerülhetnek itt. Amennyiben nem szántó művelési ágú területen kívánnak erdőt telepíteni, a területileg illetékes természetvédelmi hatóság írásos beleegyezését be kell szerezni.

- Javasoljuk továbbá, hogy az erdőtelepítésekkel kapcsolatos elvárásokat, irányelveket és konkrét eljárásokat a korábbi „zöld könyvekhez” [Danszky I. (szerk.): Magyarország erdőgazdasági tájainak erdőtelepítési, erdőfelújítási irányelvei és eljárásai I–VI., 1963] hasonlóan mind a 99 erdőgazdasági tájrészletre dolgozzák ki, s azt bocsássák az erdőtelepítők részére. Ezzel a tájlep-

tékü természetmegőrzési koncepció biztosítható lenne.

Fajfajválasztás:

- A másik kifogás az erdőtelepítések-nél alkalmazott jelentős arányú idegenföldi (vagy klónozott) fajfajarányt érintette. A jövőben ajánlatos a természetes-természetszerű erdők arányát az erdőtelepítések segítségével is emelni, ezért – ahol ez lehetséges – szorgalmazni és jelentős mértékben anyagilag is támogatni kell az ilyen törekvéseket. Javasoljuk, hogy az őshonos fajfajokkal végzett erdőtelepítések támogatási egységára sokszorosa legyen a nem őshonos, faültetvénynek telepített fajfajok egységárainak.

- Nagymértékben célszerű emelni az őshonos fajfajok egyes állományainak támogatását is az elegendő állományok támogatásához képest, annak egyértelmű körülhatárolásával, hogy hol és milyen állomány tekinthető természet-szerű, egyes állománynak. Ennek jelentősége messze nem korlátozódik természetvédelmi szempontokra, hanem kiemelkedő erdővédelmi jelentőséggel is bír.

Szabályozás, érdekelttség:

- Mint tudjuk, a jövőben erdőtelepítéseket elsősorban magántulajdonban lévő földrésztelkeken lehet majd megvalósítani. Az egyéni és társadalmi érdek ellentétpár feldolgozásához, a fent megfogalmazott elvárások teljesüléséhez mindenképpen jól működő szabályozórendszer kidolgozását látjuk célszerűnek. Mindenképpen olyan szabályozási rendszert javasolunk bevezetni, amely nem egyszerű, illetve az erdő átadásáig tartó pénzügyi támogatást tartalmaz, hanem éves bontásban, de több évtizeden keresztül kapná az állampolgár a pénzt. Persze ezekben az esetekben a véghasználatkor jelentős jövedelemelvonásokat is be kellene építeni a konstrukcióba.

- Megteremtendő a jogi és pénzügyi lehetősége annak, hogy az erdőgazdaságok, mint az erdők telepítésére és gondozására leginkább felkészült szervezetek, a programban megfelelő arányban részt vehessenek.

- Az erdőtelepítési programot célszerűbbnek tartanánk az EU-csatlakozás után elkezdni. Valószínűleg nem mindegy, hogy az ország mekkora agrárterülettel lép be az unióba, s abból mekkora területen kell a művelési ágat megváltoztatni.

Erdővédelem az ezredfordulón

Az MTA Erdészeti Bizottsága és az Erdészeti Tudományos Intézet Pagony Hubert és Szontagh Pál 75. születésnapja alkalmából Gondolatok az erdővédelemről az ezredfordulón címmel jubileumi ünnepséget rendezett.

A Mátyás Csaba, Fűbrer Ernő, Varga Ferenc, Vajna László, Lengyel László, Szontagh Pál, Tóth József köszöntői és méltatásai után elhangzott előadások:

Varga Szabolcs–Szidonya István: A környezatkímélő gyomkorlátozás lehetőségei az erdőszetben

Varga Ferenc–Szabó Ilona: A mézgás éger fitofórás pusztulásának megjelenése Magyarországon

Szepesi András–Solti György: A lég-

szenyyezés erdőkre gyakorolt hatásának megfigyelésére alakult európai program és a nagy területű felmérés hazai eredményei

Hirka Anikó–Csóka György: Új szempont a tölgymakk téli tárolásának eredményességére vonatkozóan

Koltay András: A feketefenyő elhalások hazai története

Szabó Ilona: Levélkórokozó gombák előfordulása, gazdanövényköre és jelentősége erdei lombos fákon

Asztalos Réka–Standovár Tibor–Ruff János–Barton Zsolt: Jégtörések és szél-döntések a Börzsöny erdeiben

Leskó Katalin–Szabóky Csaba: Vörösfenyő gubacsmoly [*Cydia (Laspeyresia) zebeana* Ratz.] Magyarországon

Leskó Katalin–Szabóky Csaba: Adatok

a gyantagubacsmoly [*Retinia (Petrova) resinella* Linnaeus] életmódjához

Szenikirályi Ferenc–Leskó Katalin–Kádár Ferenc–Schmera Dénes: Az erdőszeti fénycsapda-hálózat adatainak rovarmonitrozásra való hasznosítási lehetőségei

Szántó Mária: A mikorrhiza kapcsolatok szerepe az erdők egészségi állapotában

Leskó Katalin–Szabóky Csaba: Adatok az akáclevél aknázómoly (*Phyllonoricter robiniella* Clemens) életmódjához

Lakatos Ferenc: Táplálkozásbiológiai és genetikai vizsgálatok szübogarakon

Barna Tamás–Jakucs Erzsébet–Bratek Zoltán–Szántó Mária: Az erdőszítések eredményességét fokozó közös mikorrhiza kutatások az ESZTK–ERTI–ELTE részvételével

DR. VARGA FERENC–DR. SZABÓ ILONA

A mézgás éger pusztulásos megbetegedése

A mézgás éger (*Alnus glutinosa*) az erdőgazdálkodásunk egyik jelentős faja. A fajaj-statisztika szerint erdeinknek mintegy 2%-át foglalja el. A sík vidéki nedves, lápos, tőzezes és folyó menti termőhelyek mellett a hegyvidéki patakok mentén is számottevő az előfordulása, és figyelemreméltó a fatérfogat hozama. Faanyaga sokféleeképpen használható, keresett árucikk.

Az utóbbi 5-10 évben több helyről érkezett hír az égerek egyre romló egészségi állapotáról, illetve pusztulásáról. A tartósan aszályos időjárás miatt a jelenség okául minden esetben a vízhiányt, a talajvízszint lesüllyedését jelölték meg. Ismerve az éger nedvesség iránti termőhelyi igényét, a további lehetséges okok vizsgálata nélkül a magyarázat elfogadást nyert.

Az utóbbi évek csapadékban gazdag időjárása ellenére is folytatódott, sőt fokozódott a mézgás éger megbetegedése és pusztulása. Ennek egyik konkrét esete a Kisalföldi Erdőgazdaság Rt. Délhansági Erdőszetében tapasztalt leromlási, illetve pusztulási jelenség az úgynevezett Csíkos éger elnevezésű erdőtümbben.

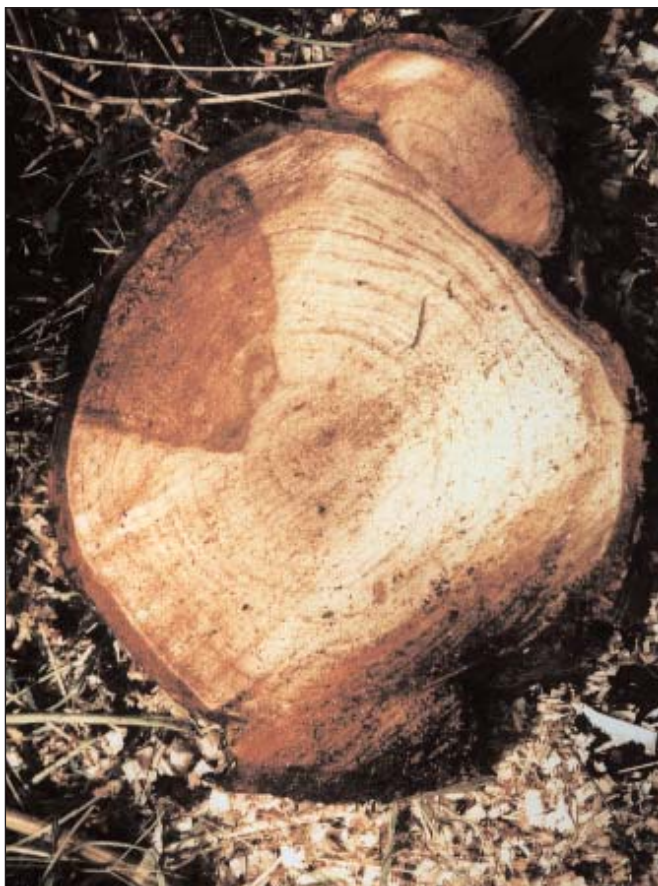
1997-ben a szomszédos Ausztriából érkezett olyan, képekkel illusztrált be-

számoló, amely az általunk vizsgált erdőrészletben is hasonló tünetek mellett fellépett égerpusztulásról tudósít. A dolgozat szerint a megbetegedés Angliában a vízfolyások mentén 1993-ban tömegeesen jelentkezett. Az ott elvégzett vizsgálatok során a szelídgesztenye tintafolyásos megbetegedését okozó *Phytophthora cambivora*-hoz közelálló fajt tudtak izolálni. Az izolált kórokozóra vonatkozóan azonban szakirodalmi adatot nem lehetett találni. Az ismeretlen eredetű megbetegedés 1995-ben már Hollandiában, Belgiumban, Németországban a folyó menti égerekben mindenütt jelentkezett. A

Phytophthora jelenlétét Németországban és Hollandiában bizonyítani is tudták. Később Dániában és Svédországban, majd Ausztriában mutatták ki a pusztult égereken az eddig ismeretlen kórokozót. Az izolált kórokozóval Angliában és Hollandiában sikeres visszaoltásokat végeztek.

A betegség szimptomái a külföldi

szakirodalomban leírtak és a hazai megfigyelések alapján a következő: A törzsön tőtől felfelé hatoló kéreg-nekrózis (kambiumelhalás) alakul ki, melynek felületén belülről kifelé türemkedő fekete foltosodás jelentkezik. Ezt a külföldi munka találóan „kátványfolt”-nak nevezi. A törzs alsó részén erős nedvfolyás tapasztalható. Ezzel egyidejűleg a koronában a levelek nagysága csökken, és így az egész korona fellazul, ritkává válik. A koronában egyre erősödő ágelhalás lép fel, ami végül a fa teljes pusztulásáig megy át. A fenti betegségtünetek megjelenésekor az érintett fa erős fruktifikációt és fattyúhajtás-képzést mutat, amely jelenség a fa stresszállapotát jelzi. Az 1. ábra a beteg törzs törzsrészét mutatja a jellegzetes tünetekkel.

A fertőzés mikéntjére folytatott vizsgálatok során megállapították, hogy a gombaszerű szervezetekhez tartozó *Phytophthora*-faj ostoros spórái a vízben mozogva terjednek. A vízáramlással nagyobb távolságokra is eljutnak, de a növény szövetébe ostromaik segítségével aktívan hatolnak be. Éger esetében feltehetően a fa tövében található adventív gyökereken keresztül történik a fertőzés. Angliai vizsgálatok szerint a fertőzés mértéke és a víz szennyezettsége között szorosabb korrelációs összefüggés csak a víz nitrát-

és nitráttartalma esetében áll fenn. A foszfortartalommal csak gyenge korreláció mutatkozott. A vízfolyás partjától 1 m távolságon belül található fák fertőzöttsége hétszerese volt az 1-10 m közötti távolságra fekvőkénél.

A kéregelhalás okozta nagy kiterjedésű szöveti hiányosságokat a még élő részekből oldal irányba kiindulva a fa kalluszképzéssel igyekeznek pótolni. Emiatt az elhalt és élő rész határán a kéreg alatt erős kidudorodás, bordásodás keletkezik, ami a nekrozisokkal érintett törzs-

szakasz szabályos keresztmetszetét eltorzítja. Ez a szöveti felrakódás évgyűrűszerűen jelentkezik, így azok számából a fertőzés és károsodás időpontja meghatározható. Az elhalás helyén a kéreg 2-3 év múltán lehullik. Valószínű, hogy az élő szövetek elhalása a beforradás helyén ismétlődik, és így a törzs eredeti szabályos kör keresztmetszete teljesen eltorzul. A 2. ábra a betegségben szenvedő, de még élő mézgás éger törzsből kivágott korong felületét mutatja. A torzulás és a sebek regenerálódási folyamata a korongon jól látható. Az elhalt kambiumrész alatti faanyagot färontó gomba támadta meg. Ez a gomba nem lehetett az élő fa egyes részei pusztulásának az okozója, valószínűleg mint lebontó szervezet jelent meg.

A korongok évgyűrű-szerkezetét vizsgálva nagy valószínűséggel megállapítható, hogy a kambium fokozatos elhalása ez előtt 5 évvel, tehát 1995-ben kezdődhetett el. Arra vonatkozóan, hogy mi tehette lehetővé a gomba fertőzését és pusztulást okozó hatását, egyértelmű választ adni pillanatnyilag még nem lehet, további vizsgálatok szükségesek. Mindenesetre feltűnő, hogy a pusztulással érintett állomány közelében, egy hagyományosan, sarjasztatással felújított, 30-35 éves égeresben ilyen jellegű és mértékű megbetegedés és pusztulás nem tapasztalható. Esetleg

felmerülhet annak a gyanúja, hogy a mélyforgatásos talaj-előkészítés okozta termőhelyi módosulások váltják ki, teszi lehetővé a betegségek okozó fellépését. Ez a kérdés további vizsgálatot igényel.

1999-ben a fenti helyről származó hansági talaj- és gyökérmintákból a kórokozót sikerült kitenyészteni, és a tenyészetekből azt meghatározni. Az általunk kitenyészített kórokozóval égercsemetéken visszaoltást végeztünk. A visszaoltás a kezelt fácskákon eredményes volt, a kórokozó kiváltotta a szabadföldi, természetes viszonyok között található idősebb fák betegségtüneteit. Mindezek alapján bizonyítani tudtuk a kórokozó hazai előfordulását.

Az újszerű erdővédelmi probléma további kutatását tervezzük a téma jobb megismerése céljából, mert egy esetleges védekezési eljárást csak az összes körülmény és befolyásoló tényező feltáráásával lehet kidolgozni. Kérjük ehhez a gyakorlatban dolgozó kollégákat, hogyha munkaterületükön a fentiekben leírtak szerinti égermegbetegedést vagy pusztulást tapasztalnak, arról a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdő- és Faanyagvédelmi Intézetét (9401 Sopron, Pf.: 132) értesíteni szíveskedjenek.

Köszönetet mondunk a Kisalföldi Erdőgazdaság Rt. Dél-Hansági Erdészeti-nek (személy szerint *Balsay Endre* és *Németh László* kollégáknak) az eddig végzett munkánkhoz nyújtott segítségükért.

Irodalom:

Cech, Th.L. (1997): *Phytophthora - Krankheit der Erle in Österreich*. Forstschutz Aktuell 19-20.: 14-16 pp.

Gibbs, J.N. - Lipscombe M.A. - Peace, A.J. (1999): *Phytophthora disease of common alder in southern Britain*. European Journal of Forest Pathology. 29 (1): 39-50 pp.

Fotó: a szerzők

Orchideás erdő

Orchideás erdő alakult ki Góga mentén Bogviszló határában, az 1956-os árvíz után épült gát anyaggödrében. A természetvédelmi területen orchideák – vitéz kosbor és hússzínű ujjas kosbor – mellett más különleges növények is találhatóak, mint például a kardos madársisak, a gyíkphóhar, a tőzegpáfrány vagy a mocsári nőszőfű.

Ne kisebbitjük szakmai múltunkat! II.

– avagy mikor alakult ki a magyar erdészeti szaknyelv és szakirodalom? –

Mikor kezdődött azonban valóban a magyar erdészeti szaknyelv és szakirodalom kialakulása?

Ami a magyar erdészeti szaknyelv kialakulását illeti, lásd a 2. pont alatt mondottakat.

A magyar erdészeti szakirodalom kiindulási pontját – azok a szerzők, akik szakirodalmunk 1868 előtti időkből való létezését elismerik – 1578-ra keltezik. Ekkor jelent meg Horhi Melius Péter: „Az Facnac, Füveknek nevekről természetekről és hasznairól” című munkája.

Kádár Zsombor¹⁰ erdészeti szakirodalmi múltunk egyik legjobb ismerője és feltárója így jellemzi a könyvet: „Tartalmazza a legismertebb gyógynövényeket, dísznövényeket, erdei fákat és cserjéket, valamint más vadon termő és termesztett növényeket... A mezőgazdaság-tudomány az első kertészeti, állatgyógyászati szakkönyvnek tartja, míg az erdészettudomány is sajátjának tekintti ezt az első tudományos igénnyel készült népszerűsítő kézikönyvünket és nem alap nélkül.”

Hasonló tartalmú Beythe András 1595-ben kiadott Füves könyv c. műve. Ez szintén füvek, fák nevét, természetét és hasznát tárgyalja. A XVII. századból való Oroszhegyi már idézett munkája (lásd a 2. pont alatt), amelyet részletesen először Mágocsy-Dietz Sándor¹¹ így ismertette: „Ki kell emelnem különösen azt, hogy a fenyőfa akkori alkalmazásáról teljes tájékozással bír, továbbá hogy a zsindelekészítés módjával is tisztában volt, s csak sajnálunk lehet, hogy azt részletesebben nem írja le... Különösen műkifejezéseire kívánom felhíni erdészeti közönségünk figyelmét, mert azok tényleg oly magyarosak, hogy most is alig alkothatnánk azoknál jobbkat.”

Egy jó évszázaddal később, 1770-ben kerül kiadásra a Mária Terézia-féle „Erdőrendtartás” (németből fordították magyarra). Erről Lesenyi a már idézett munkájában⁷ így ír: „A Mária Terézia-féle erdőrendtartás megjelenése erdészetünk történelmének egyik legkiemelkedőbb eseménye. Nemcsak azt foglalja össze és fejleszti tovább, amit az eddig ismert rendtartásokban és utasításokban találunk, hanem az akkori erdészeti kultúra új elemeinek alkal-

mazása folytán az erdészeti szaktudomány és szakoktatás kialakulásában is jelentős szerepet játszik.”

Egy jó évtizeddel később, 1781-ben lép életbe a II. József-féle „Erdőrendtartás” Erdély számára. (Ezt latinból fordították magyarra.) Kádár a már idézett művében¹⁰ így jellemzi a fordítást: „A fordítás dicséretes munka: érthető, latinosságoktól mentes. Apáczai Csere János óta – vagyis 1653-tól – elvértve olvashatunk ennyire magyaros nyelvezetű erdészeti szöveget, mely meggyőző arról, hogy mindig is volt egy idegen kifejezésektől majdnem teljesen mentes magyar erdészeti szaknyelv és ha ezt egyesek nem alkalmazták, az elsősorban kényelmességből történt.”

A két erdőrendtartáshoz még csak annyit szeretnék megjegyezni, hogyha az eddig tudottak szerint a „magyarországit” németből, az „erdélyit” pedig latinból fordították magyarra – és állítólag mindkettőt jó magyarsággal –, akkor megállapítható, hogy a magyar erdészeti szaknyelv a XVIII. század utolsó évtizedeiben már elérte azt a szintet, amely idegen nyelvekből erdészeti ismeretek és szakkifejezések magyarra való fordítására is alkalmassá tette. A XVIII. század „magyar nyelvű” erdőrendtartásai után szinte következetes, hogy a magyar erdészeti szakoktatás kérdése is napirendre kerül. Weisz Leo¹² egyik cikkéből megtudható, hogy Mak Domonkos, Batthyány hercegprímás „földmérője és matematikusa” 1793-ban egy felirattal fordult a regnikoláris bizottsághoz (a „Rendekhez”). Mak ebben a feliratban a rendek segítségét kéri egy magyar erdészeti iskola felállításához. Bár a felirat tárgya inkább erdészeti szakoktatásunk témaköréhez tartozik, de erdészeti szakirodalmunk számára is értékes forrás a benne használatos erdészeti szakszók miatt. Még érdemesebb azonban megtudni, hogy mit szándékozott Mak Domonkos jó 200 évvel ezelőtt az „Erdőlés Tudományából” jövődől tanítványainak oktatni:

„E letzkék átaljában e következő föltzikkelyekből állanak.

1-őr: Az erdők főmivoltának esmertetése. Hová a legnevezetesebb fanemeknek, melyeket Magyarországbán és ő Felsőégének egyébb bírodalmaiban vetni, ültetni és nevelni lehetne, bellyeges tüntetője, avagy magyarázó

laistroma, azután pedig ugyanazoknak vetése, ültetése és nevelése erant való szükséges oktatás tartozik.

2-ór: Azon állapotoknak előterjesztése, mellyel az erdőkben vagy természet szerént, vagy történetből találhatnak, vagy lehetnének, ugyanazoknak hasznáival együtt.

3-ór: Az erdőknek legbelyesebb gondviselése és az erdőkben vonbatandó hasznoknak és nyereségeknek legbizonyosabb módjai.

4-er: Az erdei jussak, ugyanazoknak batárai, törvényei, és miképpen lebeszen azokat leghasznosabban gyakorolnani.

5-őr: A számvetés, rajzolás, vízépités és a gyakorlásbeli földmérés, a mennyire az Erdőlés Tudományjára szükségesek és ugyan azoknak az erdőlésbeli gazdálkodásra való alkalmaztatása.”

Érdekessége még ennek a feliratnak, hogy tudomásom szerint itt fordul elő először a „fagazdálkodás” fogalma, mint egy önálló, erdészeti gazdasági ágazatot jelentő szakszó: „Az ilyen és a még ezeknél is nagyobb rosszak, melyek az Erdőlés Tudományának és a fagazdálkodásnak fogyatkozásából támadnak...”

Mak Domonkosról sajnos még ma is nagyon keveset tudunk, pedig Weisz a már idézett cikkében így ír róla: „Ha kora nem is méltányolta, nekünk kötelességünk nevét emlékezetünkbe vésni, annál is inkább, mert íme magyar ember volt, aki a három nagy idegen: Weisner, Wilkem és Gilleaume előtt, e hazában, az erdészeti szakoktatás érdekében nem csak lándzsát tört, hanem még áldozatokat is hozott.”

A XVIII. század vége felé és a XIX. század elején már növekszik az erdészeti témákról szóló íráskor száma. Ezen munkák legismertebb szerzői: Gáthy István, Kováts Antal, Nagyváthy János, Pethe Ferenc, Rummy Károly, Thessedik Sámuel, Vedres István, Witsch Rudolf. Az eddig tárgyalt korszak magyar nyelvű erdészeti szakirodalmi munkáihoz azonban nemcsak a kiadott, nyomtatásban megjelent művek számíthatnak, hanem azok a kéziratok is, amelyek levéltárak, múzeumok stb. mélyén arra várnak, hogy valaki lefűjja róluk a feledés porát és ezzel – ha hosszú idő után is – szerzőjük sok-

szor fáradságos munkája értelmet kapjon. Két ilyen „eltemetett” kéziratra véletlenül – más után kutatva – a Széchenyi Könyvtárban bukkantam rá. Az egyik kézirat szerzője: Fleckel Károly¹³, aki ezt a munkát 1810-ben írta. A kéziratot azért tartom itt érdemesnek megemlíteni, mert tudomásom szerint ez az első magyar nyelvű erdészeti munka, amely egy tanulmányúton nyert erdészeti tapasztalatokról számol be. Fleckel (nevét később Téreyre magyarosította) 1806–1808-ig a keszthelyi Georgikon hallgatója, majd később ugyanott az ökonómia tanára. Tanulmányai befejezése után 1808–1810-ig külföldi tanulmányútra küldik.¹⁴ Két-éves külföldi tartózkodása alatt Liechtenstein herceg morvaországi birtokait is meglátogatta. Az ott látottak összefoglalója ez a kézirat. A szerző ebben a majdnem két évszázaddal ezelőtt írt munkájában átfogó képet ad a herceg egyik Luntenburg nevű (később Lundenburg, majd Beclar, Csehország) nagy erdőbirtokának erdőgazdálkodásáról. Kezdvé a kerületek nagyságától, beosztásától az állományápolási irányelvekig (regulák), a tartamosság fogalmától a faiskolák kezeléséig, megtalálható benne minden, ami egy akkori fejlett, feudális német erdőgazdasági nagybirtok gazdálkodására jellemző volt.

Figyelembe véve azt, hogy ezt a tanulmányúti beszámolót, a georgikoni tanulmányait éppen csak befejező, fiatal mezőgazdasági szakember írta, úgy a kézirat nagyon értékes erdészeti munkának tekinthető.

A másik kézirat szerzője: Téglási Ertsei József¹⁵. Ertsei ezt a munkát: „Az Erdős Tudományi Mester-Szók” a Pesti Tudományos Gyűjtemény nevű folyóirat 1827. évfolyamában akarta megjelentetni. A kézirat azonban annak ellenére, hogy a cenzor kinyomatásra engedélyezte, valamilyen okból nem jelent meg. Tudomásom szerint ez volt az első kezdeményezés egy magyar–német erdészeti műszótár kiadására. A kézirat előszavából megtudható, hogy Ertsei a szótárt felsőbb utasításra, az „Erdélyi Cs. és K. Fő Erdős Hivatal” megbízásából készítette „egy közhasznú célznak az elérhetésére”.

Ertsei, aki Torda megye erdőfelügyelője volt, ezzel a munkával megcáfolja azt az állítást, hogy sem a nyelvújítás korszaka, sem a reformkor nem hatott a magyar erdészeti szaknyelv és szakirodalom kialakulására, illetve ezek hatása

csak évtizedekkel később jelentkezett. (Lásd Grétsy már idézett cikkét.)

Ugyancsak az 1820-as évekből származik Bólyai Farkas ún. „Erdészeti Csonka Munkája”. Mivel szakmánkban – ebből a korszakból – ez tartozik a legismertebb munkák közé, így ismertetése itt nem szükséges.

A XIX. század 20-as éveitől kezdve fokozottan jelennek meg a különböző folyóiratokban, így a Tudományos Gyűjteményben, Nemzeti Gazdában, Magyar Gazdában, Nemzeti Társalkodóban, Hasznos Multságokban, majd később a Gazdasági Lapokban is erdészeti témájú cikkek.

Az 1840-es évek közepétől kezdve tovább nő az „apa előtti gyermekek” száma. Greiner Lajos (1845), Egloffstein Béla (1846), Jüruszek János (1846), Tomaschek Ede (1846), Beiwinkler Károly (1853) és Bertalan István (1854) gyarapítják tovább kiadott szakkönyvekkel a magyar erdészeti szakirodalom magtárát.

Megemlítendő itt még Fuchs Frigyes¹⁶ 1861-ben megjelent „Magyarország őserdői” című könyve. A könyv német nyelven íródott, de egy terjedelmes német–magyar erdészeti műszótár is hozzá van csatolva.

Így megállapítható, hogy a Divald–Wagner-féle Magyar–német, Német–magyar műszótár kiadása előtt (1868) már kétszer szerkesztettek 1827-ben és 1861-ben magyar–német, illetve német–magyar nyelvű erdészeti műszótárt.

Végül 1862-ben az Erdészeti Lapok megjelenésével új korszak kezdődik el a magyar erdészeti szakirodalom történetében. Ez a Divald és Wagner szerkesztésében rendszeresen, havonta megjelenő erdészeti szaklap lesz a kiegyezés után létrejött független magyar erdőgazdaság leghatékonyabb szellemi támogatója. Ugyancsak nagy szerepet játszik ez a szaklap a kiegyezés után hatalmasan fellendülő magyar erdészeti szakirodalom fejlődésében. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy az 1868-as évek utáni gyors fellendülés a kiegyezés után bekövetkezett politikai, gazdasági és társadalmi átalakulás, valamint a selmeci Bányászati és Erdészeti Akadémia oktatási nyelvének németről magyarra válása nélkül nehezen volna elképzelhető.

A magyar erdészeti szaknyelv és szakirodalom kiegyezés utáni korszakának története azonban már nem tartozik ennek a cikknek témakörébe.

Ezzel zárom a magyar erdészeti szaknyelv és szakirodalom 1868 előtti, dióhéjban vázolt történetét. Ezt abban a reményben teszem, hogy ha egyszer valaki a magyar erdészeti szakirodalom történetét megírja, akkor a kérdéses korszakot is a tényeknek megfelelően fogja ábrázolni.

Irodalom

1. Hiller I.: Erdészettörténet. Sopron, 1985, p. 61.

2. Király P.: Az Országos Erdészeti Egyesület Története 1866–1966. Bp., 1966, p. 28.

3. Madas A.: Az OEE Jubileumi Kögyűlése alapításának 100 évfordulóján. Az Erdő, XV. évf., p. 440.

4. Solymos R.: Az erdészeti szaknyelv szerepe a magyar erdészet fejlesztésében. Erdészeti Lapok, 2000 április, p. 97.

5. Grétsy L.: A magyar erdészeti szaknyelv kialakulása. Magyar Nyelvőr, 1968, 92, 2, p. 156–165.

6. Divald A.: Az erdészeti magyar irodalom ügyében. Vadász és versenylap, 1861, Pest

7. Lesenyi F.: Erdészeti szakművelődésünk és felsőbb erdészeti szakoktatásunk története. Sopron, 1940, p. 55., 48.

8. Kádár Zs.: Erdő és nyelv. Erdészettörténeti Közlemények, XLIII., Budapest, 1999.

9. Csapody I.: A magyar erdészeti irodalom bibliográfiája. Kiegészítések a Gerlai-féle bibliográfiához. Erdészettörténeti Közlemények, XXXIII. Budapest–Sopron, 1997.

10. Kádár Zs.: Székelyföldi erdészeti arcképcsarnok. Erdészettörténeti Közlemények, XXXIX., Bp., 1999, p. 17., 116.

11. Mágocsy-D. S.: A legrégebb magyar erdészeti tárgyú mű. Erdészeti Lapok, 1882, VII. füzet, p. 679–688.

12. Weisz L.: Mak Domonkosról. Adalékok az erdészeti szakoktatás történetéhez hazánkban. Erdészeti Lapok, 1929, 6. füzet, p. 133–141.

13. Fleckel K.: Luntenburgi jegyzések az Erdők műveléséről. Kézirat, 1810, Országos Széchenyi Könyvtár Kézirattára, Quart, Hungari, 3713.

14. Süle S.: A keszthelyi Georgikon 1797–1848. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1967, p. 35., 41., 69., 74., 115.

15. Téglási Ertsei J.: Erdős Tudományi Mester-Szók. Kézirat, 1827, Országos Széchenyi Könyvtár Kézirattára, Quart, Hungari 870.

16. Fuchs F.: Ungarus Urwälder... Pest, 1861.

A magánerdő-tulajdon jelentőségéről és hasznosításáról

Mottó: „Tévedni emberi dolog,
de a tévedésben megmaradni:
ostobaság.”

Történeti áttekintés

A XX. században a magyar erdőgazdálkodás többféle – s nem mindig előnyös – változáson ment át.

A század elejére, mivel az ipar és a kereskedelem fejlődése egyre több faanyagot követelt, megnövekedett erdeink jelentősége.

Trianon a magyar erdőgazdálkodásban is óriási veszélyt és kárt okozott, azt szinte derékba törte. Ezt látva kiváló magyar erdészek – élükön *Kaán Károly* – hivatásuk és tudásuk teljes birtokában azon voltak, hogy a magyar erdőgazdálkodást a lehető legmagasabb szintre emeljék, valamint hazánk erdőterületét növeljék. Ezt akkor tették, amikor az ún. „kis magánerdő-birtokok” megközelítően az ország területének a felét – 1928-ban 47,8%-át – tették ki. Ám ha ehhez hozzávesszük az egyházi, hitbizományi, községi, közbirtokossági és részvénytársasági – ún. korlátolt forgalmú – erdőbirtokokat, akkor ez a terület az ország összes erdejének már több, mint 94%-át(!) jelentette.

Míg a korlátolt forgalmú erdőkben az 1870. évi XXXI. törvénycikk (erdőtörvény) óta üzemterv szerinti erdőgazdálkodás folyt, addig a magánerdő-birtokoknál csak 1935 után (1935. évi IV. tc.) új erdőtörvény lett kötelezővé. Így az erdőgazdálkodásnál a nagy minőségi különbségek csak az ezt követő időkben egyenlítődték ki, amelyeket a nagy gyakorlati és felügyeleti szaktudású erdőmérnökök és erdész munkatársaik el is értek.

1945 után megtörtént az erdőterületek nagy többségének az államosítása. Kiépült az új, egységes irányító szervezet. A soproni Erdészeti Kutatóintézet szerepét az Erdészeti Tudományos Intézet vette át, megerősített személyezettel.

Kitűnő szakemberek készítettek el az egyes erdőgazdasági munkákat felölélő szakmai utasításokat, mint a magtermelési, csemetekerti, erdőnevelési, erdőbecslési, gépesítési, erdőgazdasági útépitési utasítások könyveit. Ezek nyomán a táji erdőgazdálkodás követelményeit mindenkor figyelembe vevő – s mégis egységesnek mondható – erdő-

gazdálkodásunk nagymértékű fejlődése következett be.

1963-ban az állami erdő elérte az összes erdőterület 84%-át, és a még megmaradt közbirtokossági, valamint az újonnan alakult termelőszövetkezeti erdőknél is az üzemterv szerinti gazdálkodás folyt. Erdőtelepítésekkel az 1921-es erdősültségi %-ot 1963-ban már 14,7%-ra sikerült növelnünk.

1997-ben – elsősorban a végrehajtott kárpótlás és privatizáció (magánosítás) folytán – a magánerdő-terület nagysága már meghaladja az összes erdőterület 31,6%-át, azaz az 550 000 ha-t. Ez igen jelentős nagyságú és értékű erdő, amely a mezőgazdaságon belül a második legnagyobb ágazat.

Mivel a gyengébb adottságú szántóföldek beerdősítését kormányunk alternatív talajhasznosításként tervezi és támogatja, a magánerdő nagyságának jelentős növekedése várható. Az eddig jól kezelt és államilag hathatósan ellenőrzött községi, sőt az állami erdőknek egy része is magántulajdonba került.

A privatizáció a magánerdő-tulajdonosok számát túlzottan megemelte, mert a magánosítás végén számuk már meghaladta a 250 000 főt, ami fejenként átlag 1,4 ha erdőterületet jelent. [Valójában a tulajdonosok 25%-a 5,0 ha-nál nagyobb területtel rendelkezik. A magánerdő-gazdák zöme tehát ez alatti, jobbra jóval ez alatti erdőcskét vall magáénak. Értesülesem szerint ez idő tájt a

legkisebb magyar erdőbirtok mindössze 47(!) m², tehát kerekítve sem tesz ki 1 árt.]

Ilyen nagyságú erdőterületen pedig hasznos hozó erdőgazdálkodás nem folytatható.

Rontja továbbá a helyzetet az, hogy egy-egy erdőtulajdonos erdeje nem egy tagban, hanem több erdőrésztletben, sőt több községhatárban van.

Itt jegyzem meg: az Állami Erdészeti Szolgálat tavalyi felmérése szerint – a tulajdonosok bevallása alapján – a városi magánerdő-tulajdonosok 35%-a még soha nem volt erdejében: így pedig egyáltalán nem lehet erdőgazdálkodni! Hozzávéve ezt a tény: a tagok jelentős része *nem is akart erdőgazda lenni*, majd meglepődött azon, hogy rövid távon inkább ráfizetéses az erdőgazdálkodás. Márpedig az új erdőtulajdonosok többsége mielőbb szeretne az erdeje letermelésével *meggazdagodni*.

A magánerdő-tulajdon területe jelentősen megnőtt!

Tekintettel arra, hogy hazánk erdejének közel egyharmada magánosított: ezeknek a területeknek szakszerű kezelését mielőbb meg kell oldanunk.

Az új erdőtulajdonosoknak az erdejükkel való kapcsolata nem egységes. Ezek nagy többségének nincs erdőgazdálkodási tapasztalata, gyakorlata, képzettsége. Az erdőt sokan sajnos, csak a mielőbbi gyors meggazdagodás, haszonszerzés miatt szerezték meg. Ezek

erdejük gyors „kihasználására” törekedve nem gondolnak annak felújítására. Önző felfogásuk nemcsak az erdőgazdálkodás szempontjából, hanem nemzetgazdasági és társadalmi szempontból is káros, *ami ellen minden erőnkkel küzdenünk kell.*

A veszély megelőzésének legbiztosabb módja: az erdészeti társulások *mielőbbi teljes és országosan történő megszervezése, azok megerősítése és támogatása.*

Az erdőtársulások vezetésével kapcsolatban el kell érni, hogy itt a jó felkészültségű és hivatásukat szerető erdészeti szakemberek irányítása hatékony és döntő súlyú legyen. Ezt törvényileg is biztosítani szükséges.

Erre már volt pozitív példa és tapasztalat hazánkban, amikor a volt közbirtokossági és magánerdőknél a járási tanácsok szervezésében működő járási erdészek eredményes és hathatós tevékenysége jelentős erdővagyon mentett át a társadalom, s egyben a jövő számára. Így az üzemterv szerint gazdálkodás általánosan lehetővé, ill. kötelezővé vált, ezt törvény írta elő.

Ha az ország erdőterületének jelentős részét nem csak megkívánjuk menteni, hanem még – ami kötelességünk – növelni, gyarapítani is szeretnénk: *ezen az úton kell tovább haladnunk!*

A meglévő és az újonnan alakult erdőszövetkezetekben kívánatos és szükséges a folyamatos egységesítés elősegítése, megvalósítása.

Az egységesítésnek több akadálya is van. Ilyenek a bizalmatlanság, az önzés, önmaga értékének túlbecsülése, a másik fél lebecsülése, tudatlanság stb. Ezek ellen sikeres harcot folytatni nem könnyű, mégis ennek megvalósítására törekednünk kell.

A magántulajdonú erdők területe várhatóan emelkedni fog. Ezt a folyamatot az egyre erősödő természet- és környezetvédelem is támogatja. Ezzel kapcsolatban megfelelő kompromisszumot kell kialakítani az őshonos és a meghonosodott fajok alkalmazásával. (A magánerdő-tulajdonosok inkább a gyorsan növekvő fajokat kultiválják.)

A magánerdő-tulajdonosok egy része szereti erdejét és jól gazdálkodik.

Ez a kisebb, de jelentős rész jobbra erdészeti szakemberekből, volt erdőbirtokossági tagokból és azok leszármazottaitól, valamint a múltban is erdővel foglalkozókból, természetet ismerő és szerető egyénekből áll. Ők kisebb erdőterületen is képesek biztosítani a szakszerű er-

dőgazdálkodást. Nemcsak az erdő hasznáival, hanem annak fenntartásával, nevelésével, felújításával is törődnek. Szívügyüknek tekintik az erdő érdekeit is. Így megérdemlik az Erdőfelügyelet törődését, támogatását és segítségét.

Munkájuk szakszerű, példájuk vonzó, ezért azokban a kis területű erdőbirtokokban, amelyekben szakszerű erdőgazdálkodás folyik, ezek fenntartása mindaddig indokolt, amíg ez így történik – sőt ezek fokozott figyelmet és támogatást is érdemelnek.

Az ilyen birtokon való gazdálkodás nem veszélyezteteti – ellenkezőleg: *erősíti* – a társadalmi érdekeket.

A vázolt feladatok megoldása a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, azon belül az Erdészeti Hivatal és az Erdészeti Szolgálat munkája.

Az erdészeti szakemberek idejében – de hiába – mutattak rá arra, hogy az er-

dőket érintő privatizációt nem az erdőgazdasági szempontok alapján tervezték meg és folytatták le. Így történhetett meg az ország erdőterülete egyharmadának szétdarabolása. Mentsük tehát, ami még menthető.

A jelenlegi lehetőség szerint a javításnak három módja van:

– A magánerdők többségében elő kell segíteni az *elővásárlást és az egységesítést.*

– Gondoskodnunk kell az erdőszövetkezetekben a *tervszerű, szakszerű és folyamatos erdőgazdálkodásról.*

– A jól, példásan működő kis magánerdő-birtokok működését *államilag segíteni, támogatni kell.*

Mindezt addig tegyük meg, amíg ennek értelme van: amíg a romló állapot visszafordítható.

Hajdú István
ny. erdőfelügyelő

Mi a teendő ingatlan vásárlása esetén?

Az ingatlan-nyilvántartás az ingatlanok adatait, az ingatlanhoz kapcsolódó jogokat és jogi szempontból jelentős tényeket tartalmazza. Elsődleges tehát, hogy ingatlan vásárlása esetén meggyőződjünk az ingatlan-nyilvántartás tartalmáról. Az ingatlan-nyilvántartási tulajdoni lap tartalma korlátozás nélkül megismerhető, arról feljegyzést készíthet vagy hiteles másolatot kérhet.

A tulajdoni lap-másolatot a területileg illetékes földhivatalból lehet beszerezni. A tulajdoni lap-másolat díjtétele jelenleg 2000 Ft, amelyet számla ellenében készpénzben kell befizetni. Vannak díjmentes eljárások is. Ebben az esetben azonban a díjmentességet igazolni kell. Például hagyatéki eljárás lefolytatásához az érintett tulajdonos halotti anyakönyvi kivonatának bemutatása szükséges. Szintén díjmentes eljárás, amikor valamely hatóság kér tulajdoni lap-másolatot a földhivaltól.

A tulajdoni lap-másolat megrendeléséhez a megrendelő személyi igazolványának bemutatása is szükséges. A másolatot a körzeti földhivatal a megrendeléssel egyidőben elkészíti és kiadja a megrendelő részére. A tulajdoni lap-másolat postai úton is megrendelhető. Ebben az esetben a megrendelés beérkezése után a földhivatal befizetési csekket küld a megrendelő részére és ennek

teljesítése után a feladóvevényt ismételtén meg kell küldeni a földhivatal részére. A hivatal a befizetési csekk beérkezése után fogja teljesíteni a megrendelést, vagyis ezután küldi meg az érdekeltek részére a másolatot. A tulajdoni lap-másolat érvényessége általában 30 nap, de vannak olyan hatóságok és pénzintézetek, ahol csak 15 napnál nem régebbi tulajdoni lap-másolatot fogadnak el. Amennyiben a tulajdoni lapon elintézetlen beadvány van széljegyzéve, a hitelesítési záradékban a széljegy tartalmát is fel kell tüntetni.

Az ingatlan-nyilvántartás vezetése és az ingatlan-nyilvántartási ügyek intézése az ingatlan helye szerint illetékes körzeti földhivatal hatáskörébe tartozik. Az ingatlan-nyilvántartást településenként vezetik.

A körzeti földhivatal az ingatlan helyrajzi száma alapján ad felvilágosítást az érintett tulajdoni lapról. Az ingatlan tulajdoni lapja tartalmazza az ingatlan egyedi azonosítóját, amely az ingatlan helyrajzi száma, területe, művelési ága, fekvése, valamint az ingatlan tulajdonosát vagy kezelőjét, illetve vagyongazdálkodóját. Továbbá tájékoztatást tartalmaz az ingatlant terhelő egyéb jogokról és tényekről. Az ingatlan-nyilvántartásba a jogot mindig valakinek a javára, míg a tényét valakinek az érdekében jegyzik be.

Ingtalan-átruházás esetén a legfontosabb az ingatlan terheinek ismerete, mivel ezek a jogok és tények általában korlátozzák az ingatlannal való rendelkezési jogot, vagyis a tulajdonjog bejegyzéséhez az érdekeltek hozzájárulását, illetve törlési engedélyét is be kell szerezni és a bejegyzés alapjául szolgáló okirat mellékleteként a körzeti földhivatalhoz be kell nyújtani.

A tények közül az elidegenítési és terhelési tilalom a legnagyobb korlát, mivel tulajdonosváltás esetén az el-

idegenítési tilalom miatt a jogosult hozzájáruló nyilatkozata vagy törlési engedélye nélkül a tulajdonjog nem jegyezhető be az ingatlan-nyilvántartásba. A terhelési tilalom fennállása esetén pedig minden további jog-tény bejegyzéséhez a terhelési tilalom jogosultjának az engedélye szükséges. Vannak olyan jogok is, amelyek nem akadályai további jog vagy tény bejegyzésének. Ilyen jog például a haszonélvezeti jog, tartási jog, vezetékjog. (farkas)

(*Keckskeméti Ingatlanforum*)

Gemencen elindult a Rezét

A Gemenc Rt. üzemeltetésében lévő kisvasút 30 kilométer hosszúságban kanyarog az Alsó-Dunavölgy legnagyobb összefüggő erdőségében, érinti a Dunát és a holtágakat, tanösvényként feltárja a Duna-Dráva Nemzeti Park részét is képező csodálatos Gemenci erdőt. A vasúti fővonal egyik végpontja Pörboly állomás, a másik a Szekszárd alatti Gemenci Kirándulóközpontnál lévő Báránfyok állomás.

Jelentős a turistaforgalom, örvendően nő az utaslétszám (1977-ben 28 ezer utasa volt a kisvasútnak, 2000-ben elérte a 78 ezer főt.)

Nosztaigiák világát éljük.

Úgy érezzük, hogy a kisvasút jövőjét, hatékony és színvonalas működtetését hosszú távon a turizmus fejlesztése alapozhatja meg, eleget téve a társadalom ilyen irányú elvárásának, biztosítva a Gemenci erdő és a nemzeti park szervezett keretek közötti látogathatóságát, a környezet legkisebb terhelése mellett.

Gőzvonatású, korabeli szerelvényvel utazni – ez Európában is egyre népszerűbb –, kirándulni, közben csodálni Gemenc képközelbe hozott páratlan élővilágát, nosztaigia az idősebb

korosztálynak, csodálatos és maradandó élmény a ma fiatalságának, akik a gyors és látványos technikai fejlődésben egyre távolabbra kerülnek a hajdani gőzösök világától.

A beszerzés az FVM Erdészeti Hivatalának hathatós támogatásával 2000-ben Erdélyből történt.

A gőzmozdony története Resicabányán kezdődött, ahol 1954-ben gyártották, majd Maroshévíz város körzetében teljesített szolgálatot, szállította a borszéki ásványvizet a maroshévízi vasúti átrakóra.

Az elmúlt 14 évet egy mozdonyházi tárolóvágányon töltötte, várva sorsának jobbra fordulását, dacolva az enyészettel.

Teljes felújítást kellett végezni, hogy a magyar hatósági követelményeknek megfeleljen. Ezt Sopronban végezték el.

A Gemenci Állami Erdei Vasútnál „REZÉT” nevet kapta, amely a Gemenci erdő erdőrésztetének helyi jellegzetes elnevezése.

Az ünnepélyes névadó és avatóünnepséget 2001. március 8-án tartottuk a kisvasút Pörboly állomásán.

Az FVM Erdészeti Hivatalától megjelent *Barátossy Gábor* elnök urat és *dr.*

Szabó Tibor szakfőtanácsos urat, Szekszárd város Önkormányzatától megjelent *Kocsis Imre Antal* polgármester urat és *dr. Fenyőházi Elemér* alpolgármester urat, a helyi sajtó képviselőit, a Duna Televízió munkatársait *Csonka Tibor* vezérigazgató köszöntötte.

Rövid megnyitójában köszönetet mondott a hatékony támogatásért, melyet társaságunk kapott a gőzmozdony forgalomba állításához.

Barátossy Gábor avatóbeszédében kiemelte az Állami Erdei Vasutaknál ez a harmadik szolgálatba helyezett gőzmozdony. Kifejezte reményét, hogy a rövidesen hozzákapszolható két nosztaigiakocsival még inkább megnő az utazási kedv és a Gemencre látogatók köre, megfelelően ezzel az erdők többcélú hasznosításából eredő közjóléti funkciók maradéktalan érvényesítésének.

Barabás Tibor vasútüzem-vezető ismertette a mozdony üzembe helyezésével kapcsolatos munkálatokat. A komoly ráfordítások ellenére az igazi nyereséget abban látja, hogy segítségével a kisvasút az embereket közelebb hozhatja Gemenc, Európa legnagyobb összefüggő ártéri erdőségének világához.

Bízunk benne, hogy „akit a mozdony füstje megcsapott”, ha teheti, más-kor is visszatér hozzánk. Úgy legyen!

Nagy András
vasúti szakfelügyelő

Látványtő az ipolytarnóci ősleletek mellett

A mocsaras részekkel övezett, negyedhektáros tőfelületet az Ipoly közeli ártereiről kiszoruló madarak és hullók új élőhelyül szánják. A gyakorlati szempontokon túl látványnak is különleges a tőpartját ugyanis olyan növényekkel telepítik be, melyeket a 20 millió évvel ezelőtiek mai megfelelőiként azonosítottak. Ilyen többek között az ősvilág óriásfenyőjének kései leszármazottja, a cukorfenyő. Így valóságos miocén erdő veszi körül a tavat. Az Európa diplomával kitüntetett Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület tavaly felkerült a Világörökség nevezési listájára. Az ősleleteket ősvilági Pompejiként is emlegetik, mivel a 20 millió évvel ezelőtti ősetlet nyomait egy vulkáni katasztrófa tufaáradata konzerválta. A terület 1944 óta védett, a páratlan értékű ősmaradványok, köztük a megkövült fák vizsgálata azonban már 1836-ban megkezdődött. (ÉT)

Fotó: *Barabás Tibor*

Hulladékgazdálkodási szeminárium

Az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete, a FAO által támogatott Bujáki Kistérségi Vidékfejlesztési Projekt a környék lakossági hulladékkezelési gondjainak megoldását is az általa patronált, fontos feladatok közé sorolja. Így került sor a Projekt szervezésében és kezdeményezésére egy egynapos hulladékgazdálkodási „szeminárium” megszervezésére.

Az összejövétel Thuringia Mezőgazdasági, Természet- és Környezetvédelmi Minisztériumának (TMLNU) segítségével jött létre. A TMLNU Hulladékgazdálkodási osztályvezetője, *Matthias Gefner* vezetésével háromtagú szakember-küldöttség érkezett a térségbe, hogy véleményével és javaslataival segítse a helyi lakossági hulladékkezelési gondok megoldását.

A küldöttség vezetője, valamint társai – *Eberhard Raabe*, a Saale/Orla-i Hulladékgazdálkodási Céltársulás vezetője és *Olaf Schmidt*, a ISA Hulladékgazdálkodási Intézet ügyvezetője, május 2-án érkeztek Bérbe. Az Andezit Fogadóban *Keresztes György* és *Jubász Ferenc*, a Projekt munkatársai tájékoztatták a vendégeket a környék jellegzetességeiről, a gazdálkodási és környezeti viszonyokról. Másnap csatlakozott hozzájuk SZAVAPLAN Építészeti Kft. vezetője és vezető tervezője, *Szabó László* és *Nagy Sándor*. Az ő vezetésükkel és tájékoztatásuk mellett a szakemberek megnézték a működő apci, bujáki, jobbágyi, a már bezárt pásztói és az EU-

normák szerint épülő, új salgótarjáni kommunális hulladéklerakót, valamint a SALKER Kft. jobbágyi veszélyes hulladék lerakására szolgáló telepét. A körút folyamán a vendégek széles körű tájékoztatást kaptak a térség hulladékgazdálkodásáról.

A német szakemberek számára a láttak-hallottak – sem a régi környezet-szennyező, sem az új, korszerű telep látványa – nem volt meglepő. A régi, veszélyes telepek felszámolásának és az új, biztonságos lerakók építésének útját ők is bejárták, bár ott ez a magasabb pénzügyi támogatottságnak köszönhetően gyorsabban ment.

Május 4-re szervezte a Projekt vezetése a tulajdonképpeni szemináriumot, amelyre a Kistérség önkormányzati vezetőin kívül a KöM, a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi Felügyelőség, a Nógrád megyei Önkormányzat és még több érdeklődő szervezet (önkormányzat, hivatal, hulladékgazdálkodási cég) vezetői és munkatársai kaptak meghívást.

Az ülés során először a helyi polgármesterek ismertették községük hulladékkezelésének helyzetét. Ezután a KöM képviselője, *Boróczky Beáta* főtanácsos tájékoztatta a jelenlévőket a témát érintő jogi kérdésekről és az állami támogatási lehetőségekről, majd SZAVAPLAN vezetője a kérdéskör technikai és gazdaságossági vonatkozásait elemezte. Utána a Természetvédelmi Hivatal és a Projekt képviselőjében is

jelen lévő *Marghescu Tamás* – aki egyúttal a tolmácsolás nehéz feladatát is vállalta – ismertette a FAO-nál végzett korábbi munkája révén szerzett, a témát érintő tapasztalatait, sok használható ötletet adva. Végül az ülés befejező részében a német szakemberek ismertették a térség hulladékgazdálkodási problémáit érintő véleményüket és megoldási javaslataikat. Ennek lényege, hogy a most épülő salgótarjáni és nógrádmarcali hulladéklerakók mellé nem szabad újat építeni – elsősorban gazdaságossági megfontolásból –, inkább azok kihasználtságát kell növelni és a hulladékgyűjtés, átmeneti tárolás és szállítás korszerű, biztonságos eljárásait kell meghonosítani. A résztvevők ezeket a javaslatokat a szakszerű és ésszerű magyarázat után elfogadták.

A szeminárium hosszas, de a gondok megoldását elősegíteni igyekvő vitával ért véget, valamint a további együttműködés – egyelőre „távegyütműködés” – szándékával, amelynek jele, hogy a vendégek megígérték, hogy május végére elkészítik a pontos tematikát a lakossági hulladékgyűjtési és kezelési rendszer megvalósításának előkészítéséhez és ha módjukban áll – ez még otthoni (thuringiai) utánajárás kérdése –, jó állapotban lévő, de kedvező árú eszközök beszerzésében segítenek. *Koplányi János* és *Patkós István*, Szanda és Buják polgármestere vállalta, hogy az elindított folyamatot továbbviszik a térség hulladék-elhelyezési gondjainak globális megoldása érdekében.

Kép és szöveg: **Keresztes György**

A pásztói szemételepen

Pingvinpulóver

Tasmániában mintegy ezer pingvin kaptott gyapjúból kötött pulóvert. A 40 centi magas pingvineket a ruhadarabok elsősorban nem a tél hidegétől hívatottak megvédeni, hanem attól, hogy olaj kerüljön a begyükbe. Ugyanis azok a pingvinek kapnak ilyen öltözéket, amelyek tollazata olajos lett. Ha nincs rajtuk pulóver, tollászkodás közben a csőrükbe jut a sűrű olaj és lenyelik. A pingvinek nem voltak túl boldogok, amikor a természetvédők beöltöztették őket a tollászkodást gátló öltözékbe, amelyet zömmel idős hölgyek kötöttek, s küldtek el a világ minden tájáról egy akció során.

(É.T.)

Erdész-bányász együttműködés?

Talányos címet adott az Erdészeti Lapok márciusi számában közzétett dolgozatának *dr. Posztor Imre*, a Szent István Egyetem Gyöngyösi Karának adjunktusa: „A rekultiváció feladatai a külszíni szénbányák erdészeti újrahasznosításánál.” Szabadjon még néhány – közfigyelemre érdemes – mondatot idéznem: „A meddőhányók rekultivációja többnyire erdőtelepítéssel zárul, mert egy 60–120 éves kultúra alatt a termőréteg regenerálódhat.” „Az erdőtelepítés a biológiai rekultiváció részét képezi, és nem annak eredményére épülő tevékenység.”

A rekultiváció újraművelést, a terület újraművelésbe vonását, hasznosítását, a termőképesség helyreállítását jelenti – jelentené. Gondolom, a szerzőt a Visonta-környéki meddőhányók sorsa ihlette dolgozata megírására. Magam is érdeklődéssel kísértem figyelemmel a lebányászott terület sorsát; az ott tapasztaltakat szeretném most közreadni.

Ott bizony a bányavállalat semmiféle rekultivációnak nevezhető tevékenységet nem végez, megszegve ezzel a bányatörvény előírásait. Azokon a földeken kiváló minőségű szántók, szőlők, gyümölcsösök voltak, amelyeket a hajdani minősítők 20–30 aranykorona közé minősítettek. A rekultivációhoz a nyers, laza kőzetet el kellene látni ásványi és szerves tápanyagokkal, humusszal, legalább néhány deciméter vastagon visszaterített termőfölddel, hogy egyáltalán talajról lehessen beszélni. A nemlétező „rekultiváció” tehát nem is „zárulhat erdőtelepítéssel”. Az ott sínylő akác- és nyárcecsmeték jóvoltából sem 60, sem 120 év alatt nem „regenerálódhat” a termőréteg. Ez az erdőtelepítésnek nevezett hókus-pókusz tehát semmiképp nem „képezheti a biológiai rekultiváció részét”, hanem olyan szemfényvesztés, ami a rekultiváció elmulasztását van hivatva elkendőzni. Az ott tengődő facsometék a többségben lévő gyomoknak köszönhetően valamelyest zöldbe öltöztetik a tájat, de ez csak az oruknál tovább nem látóknak hozhat megnyugvást. Valójában e holdbéli tájat az unokáinkra örökítjük.

Lehet persze, hogy most olyan szegények vagyunk, hogy a külszíni lignitbányászat, a hőerőmű táplálása érdekében most fel kell áldoznunk a termőföldünk ezerhektárjait, de vajon bekalkuláljuk-e ezt a veszteséget az energia árába, amikor összehasonlítjuk

ennek költségeit a más módokon (széntüzelésű, vízi, atomerőművi) termelt energia költségeivel?

Ami pedig a tervezett fafajokat illeti, valóban üdvös lenne a szerző által javasolt „...hazai, ún. őshonos” fafajok alkalmazása, ám ezek eddig mind kudarcot vallottak. A sanyarú körülményekkel eddig talán az akác, a vörösfenyő és a puszta-szil tudott valamelyest megbirkózni.

A fentiek szerint tehát – ha nem félnek az udvariatlanság bélyegétől – a

címben említett „erdészeti újrahasznosítást” csak a blöffök világába tudnám sorolni. Szerencsére van példa arra is, hogy egyes kis, ingyen kapott parcellákat a tulajdonosok mily jó termővé tudtak tenni, de óriási anyagi ráfordítás árán.

Mihelyt pedig hajlandóság mutatkozik a bányász barátaink részéről az újrahasznosításra, készek vagyunk kivenni részünket e nem kis feladatból.

Reményfy László

Tanulmányút a szombathelyi erdészethelyénél

Több éves hagyomány szerint, idén is közös tanulmányutat szerveztünk a Szeniorok Tanácsa és az FVM Helyi Csoportja számára. 2001. május 18–19-én a Szombathelyi Erdészeti Rt. területére látogatott el 23 tagtársunk.

A szombathelyi vasútállomáson *dr. Pethő József* vezérigazgató úr fogadott bennünket. A szálláshelyek elfoglalása előtt *Bejczy Péter* titkár úr vezetésével a város nevezetességeivel ismerkedtünk.

Ebéd után a Kőszegi-hegység felé indultunk. Első megállóknál – Velem 12/C erdőrésznél – *Csapó György*, az igazgatóság műszaki vezetője ismertette a sikeres bükkösfelújítást. Érintette a túlszaporodott muflonállomány kérdését, a munkaerő-ellátás sajátosságait, a művelői létszám hiányát. A gondok ellenére is láthattuk, hogy a feladataik ellátását hozzáértéssel, az erdők iránt elkötelezett szeretettel végzik. Következő állomáshelyünk a steierhági bükkösök voltak, ahol részletesebben a Kőszeg 43/E erdőrészt tanulmányoztuk. Az erdőállományok mellett *Bejczy* úr büszkén mutatta a Steierhági Múzeumot, mely a kőszegiek számára kirándulások egyik célállomásaként is szolgál, és emléket állít a feladataikat korábban itt ellátó erdészeknek. A program szerint az Óházikilátó felkeresése következett, ahol a viharos időjárás ellenére élveztük a kilátóról elénk táruló csodálatos panorámát. Ezt követően a Hét-forrást tekintettük meg, majd Kőszeg város műemlékeivel ismerkedtünk. Az emlékeze-

tes napot a vacsora utáni beszélgetésekkel, jobbak esetében tarokkozással zártuk.

A tanulmányutunk második napját a Jeli Arborétum felkeresésével kezdtük. A bejárás során gyönyörködhetünk az *Ambrozy Migazzi István* gróf hagyatékában, a méltán híres *Rhododendron* sp. gyűjteményben. A részvénytársaság nagy elhivatottsággal gondolja a 100 ha feletti keretet. *Vörös Lajos* erdész kolléga a kalauzolás közben kitért a kert fenntartásnál adódó nehézségekre is. Az Rt. a fenntartó munkájához a gyűjtemény turisztikai jelentőségére tekintettel több anyagi segítséget érdemelne. A csipkerekű vadászhatásban ebédeltünk, majd ezt követően megtekintettük az újonnan létesített, osztályon felüli színvonalú hidegkúti vadászházat is. Kísérőink bemutatották még a Farkas-erdei híres Banyafa kidőlt maradványát, tanulmányoztuk a bejczygyertyányosi, mélytövelgyi azonális bükkösállományt és pár percre megálltunk *Schberg Lőrinc* emlékművénél.

A gyorsan eltelt órák, napok nem csak kikapcsolódást jelentettek számunkra, de gazdag szakmai feltöltődést is. Megismerkedhettünk az Rt. múltjával, jelen problémáival, sikereivel. A program részletes megszervezéséért, csoportunk kalauzolásáért és vendéglátásáért valamennyi közreműködőnek hálás köszönetet mondunk.

Virágh János
csoporttitkár

Egyesületi hírek

Beszámoló az ERTI Erdőművelési Osztálya által megrendezett konferenciáról

Az EU kutatástámogatásának sokféle formája van. Ezek közül egy az ún. COST-akciók támogatása, melynek lényege, hogy egy jól meghatározott témakörben dolgozó kutatók maximum négy éven át rendszeresen konferenciákon vehetnek részt. Ezeket a konferenciákat közösen tárhatják fel problémákat, megismerhetik egymás kutatási stratégiáit, ötleteket, adatokat ismerhetnek meg. Mindezek segítségével részben országos, részben európai szintű új tudományos eredmények születhetnek.

A COST-akciók közül nagyon aktívak azok, amelyek erdészeti témákkal foglalkoznak. Ilyen volt az erdőrezervátumok témakörében szervezett E4 jelű – már befejeződött –, valamint a másfél évvel ezelőtt kezdődött E21 jelű akció. Mindkét akcióba Magyarország is intenzíven bekapcsolódott.

Az utóbb említett E21-es akció témája: „Az erdők és az erdőgazdálkodás hozzájárulása az üvegházhatás mérsékléséhez”. Ebben a témában eddig már két workshop került külföldön megrendezésre. *Somogyi Zoltán* (ERTI) meghívására a kutatók harmadik, már konferencia méretű összejövetelére Budapesten 2001. április 25–28. között került sor.

A konferencia iránt a vártnál is nagyobb érdeklődés nyilvánult meg. Az említett első két workshopon mintegy 45-45 fő vett részt; a budapesti rendezvényen a 87 bejelentkezett közül 85 külföldi jelent meg. Összesen 23 országból érkeztek résztvevők; a volt kelet-európai tömb országaiból Litvánia 1, Csehország 4 és Románia 1 fővel képviseltette magát. A vendégek között európai hírű professzorok (pl. *Melvin Cannell*), az EU kutatóintézetének (JRC, Ispra, Olaszország) jeles kutatói (pl. *Helmut Loewe*) és számos európai kutatóintézeti, egyetemi, minisztérium, ill. NGO-k.

A konferencián tárgyalt főbb témák az alábbiak voltak:

- Az erdők szerepe az üvegházhatású gázok körforgalmában
- A biomassza, valamint a fatermékek szénttartalmának meghatározása
- A talajok szénttartalmának meghatározása

– A szénkészletek leltározásának módszerei regionális és európai szinten

– A klímaváltozás hatásainak csökkentését szolgáló erdőgazdálkodási módszerek gazdasági és szociális hatásai

– Az erdőgazdálkodási módszerek hatásai az ökoszisztémák szénttartalmára

A konferencián *Rédei Károly* üdvözlő szavai után, az akció vezetőjének bevezetőjét követően *Somogyi Zoltán* tartott rövid megnyitó előadást. Ezután két, esetenként 3 szekcióban folyt a munka. Összesen 33 előadás hangzott el. A helyi tanulmányút során a magyar és a budai erdők és erdőgazdálkodás bemutatásán kívül szó esett a hazai, szénlektézési szempontból sem elhanya-

golható jelentőségű erdőtelepítési lehetőségekről is.

A konferenciát az osztály szinte teljes egészében önerőből szervezte meg. Az előkészítésben és lebonyolításban az osztály részéről *Hunyadi László*, *Szabó Gyula*, *Szimet Zsolt* és *Szabados Ildikó* vett részt. Az előkészítésben *Pöcze Tamás*, a lebonyolításban pedig az ERTI Ökológiai Osztályáról *Sitkey Judit* és *Kurucz György* segített. Mindannyiukat elismerés illeti meg az odaadó, lelkes, a mindenkor feladatra koncentrálni munkájukért, amely nélkül az egyébként mindenben sikeres konferencia nem lett volna lebonyolítható.

Somogyi Zoltán

Erdészeti szakmai nap Jászberényben

A nemesnyár-állományok nyesése címmel tartott nagyszerű rendezvényt Jászberényben az Országos Erdészeti Egyesület Szolnoki Csoportjának Magánerdő tagozata a mezőtúri főiskola Vidékfejlesztési és Szaktanácsadási Centrum segítségével.

A május 15-én szép számban (46 fő) megjelent közönség (erdőtulajdonos, erdőész, szaktanácsadó és NEFAG Rt. szakember) betekintést nyerhetett a nyesés elméleti és gyakorlati ismereteibe.

A Lehel Vadásztársaság megyespelei vadászházában *Répászkly Miklós* alelnök megnyitóját követően a Kecskeméti Magközpont igazgatója, *Barna Tamás* vezette be a hallgatóságot a nyesés rejtelmeibe. A videófilm-vevítésrel színesített előadás során igen részletes információkat kaphattak az erdőtulajdonosok arról, hogy miért kell, mikor kell, hogyan kell, milyen mértékben lehet és milyen eszközzel célszerű végezni ezt az értéknövelő beavatkozást.

Ezt követően az OMMI főtanácsosa, *Bagaméri Gáspár* – az új nemes nyár klónok egyik legjobb ismerője – a metszések erdővédelmi vonatkozásait ismertette mélyrehatóan. A nagyérdemű közönség által feltett kérdések megválaszo-

lása után terepi bemutatóra került sor a helyi két Erdőgazda Szövetkezet (Portelki, Szelei úti) erdőterületein.

A Jászerdő Bt. elnöke, *Szárász Sándor* úgy állította össze az útvonalat, hogy az képletesen reprezentálja, milyen eredménnyel jár a megfelelő időben, minőségben elvégzett nyesés, és milyen lesz a nyáras erdő, ha elmarad – jelen esetében a kárpótlás elhúzódnása miatt – a munka elvégzése.

A bemutató végén a helyileg használt fűrészekkel végzett nyesésről kaphatott ízelítőt a szakembergárda *Nemes Sándor* erdőész vezetésével.

A szakmai programot – a vadászház udvarán tartott – erdészeti munkaeszközök forgalmazásával foglalkozó Grube Kft. termékbemutatója színesítette.

A nap záróakkordjaként baráti beszélgetés keretében cserélhették ki gondolataikat az erdészek és az erdőtulajdonosok. A rendezvényről a Szolnok TV Erdőjáró című magazinja tudósította a megye közvéleményét.

A szakmai nap nem jöhetett volna létre az ÁESZ erdőfelügyelő *Czeglédi István* minden részletre kiterjedő szervezőmunkája nélkül.

Eszmecsere a Seggaubergi kastélyban

A Stájer Mező- és Erdőgazdálkodási Kamara szakértőket hív meg a „Mezőgazdálkodás a szomszédságban” című nemzetközi kongresszusra, amely 2001 november 15-én, csütörtökön 10.00 órától november 17-én, szombaton 13.00 óráig tart

Helye:

Seggaubergi kastély, Oktatóház, Kongresszusi és Szabadidőközpont, Seggauberg 1, A 8430 Leibnitz.

Közép-Európa gazdasági térségei az Európai Unió határainak kitolásával alapvetően megváltoznak. A mező- és erdőgazdálkodásnak Magyarország, Szlovénia, Horvátország és Ausztria vidéki régióiban alapvető szerepe van. A megnevezett országok csatlakozási tárgyalásain itt jönnek elő a legkülönbözőbb nézőpontok.

Erdőgazdálkodás és megújítható energia.

A megújítható energiák feltörekvő területeinek alapvető szerepet kell játszaniuk az EU agrárpolitika jövőbeni szélesítésében. Itt rendelkezik Stájerország olyan projektekkal és előharcosokkal, akik járható utakat mutatnak. Ezen gondolatoknak a belépésre váró országokkal történő megvitatásának kell e fórum feladatának lennie. A kifejlődő biomasszaformációknak kapcsolódniuk kell. A fahozam ebben fontos szerepet játszik, ezáltal tanácsadási és erdőgazdálkodási együttműködések keletkezhetnek. Ehhez adódik itt az érdekes kérdés, hogyan folytatódik az erdőgazdálkodás fejlesztése és vajon Magyarországon, Szlovéniában és Horvátországban kirajzódnak olyan erdőértékesítések, me-

lyek az új struktúrát magukban foglalják?

Ennek alapján kérjük a nevezett országok agrárpolitikai és EU csatlakozási, növénytermelési és állattenyésztési, megújítható energia-, erdészeti és oktatási szakterületei felelőseit, hogy a kongresszus keretében a kapcsolatokat mélyítsék el a kiszélesítési folyamat pozitív befolyásolása végett.

Kérem különösen a biomasszával foglalkozó szervezetek, államerdészeti igazgatóságok, parasztszövetségek és a faipar közelében levő személyek megnevezését.

Helmut Spitzer okl. mérnök sk.
8010 Graz, Hammerlinggasse 3.
Tel: 0316/80501269,
Fax: 0316/833540
E-mail: spitzer@lk-stmk.at

IPOLYVIDÉKI ERDÉSZEK EGYMÁSÉRT ALAPÍTVÁNY MEGALAKULÁSA

Az Ipoly Erdő Részvénytársaság indíttatásában megalakult az Ipolyvidéki Erdészek Egymásért Alapítvány. Működését a Nógrád megyei Bíróság 2001. május 2-i végzésében nyilvántartásba vette.

Az alapítvány célja: „Szociális tevékenység, családsegítés, hátrányos helyzetű hozzátartozók társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése, idősek gondozása. Különösen az elhunyt vagy súlyos egészségkárosodást szenvedett erdészeknek és a társaság egyéb dolgozóinak, gyermekeinek pártfogásában, esélyegyenlőségük megteremtésében, anyagi helyzetük javításában való részvételt jelent.”

Ezúton kérem a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium illetékeseit,

kérem az ÁPV Rt. erdészeti szakembereit, hogy szervezzék az alapítvány támogatását.

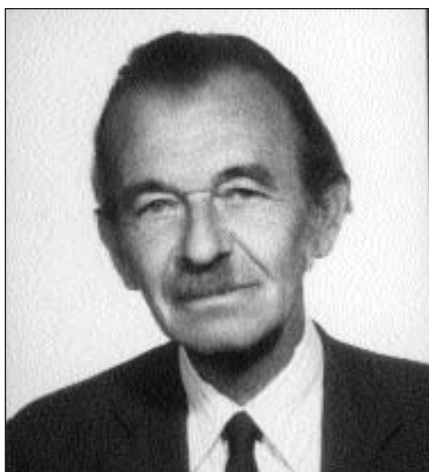
Kérem az Országos Erdészeti Egyesület valamennyi tagját, az Erdészeti Lapok tisztelt olvasóit, hogy adományokkal segítsenek.

Szomorú aktualitást ad az alapítvány munkájának, hogy sürgősen segíteni kell Ember József özvegyének és három fiatal korú gyermekének. A férjet és édesapát az elmúlt év október 26-án ragadta el a halál 43 éves korában.

Az alapítvány számlaszáma: OTP Bank Váci Fiókja - 11742094-20168719

Vajda Pál
kuratórium elnöke

Nemes Kálmán
1930–2001

Nyugdíjas erdőtervező – ezzel a foglalkozási megjelöléssel jelent meg hozzászólása az Erdészeti Lapok 2000. novemberi számában Vita az erdőről címmel.

Jelzésértékű számomra ez az eset, mert az embert túléli az írása, gondolatai, munkája.

Nemes Kálmánnak nehéz sors jutott osztályrészül. 1950-ben a nagyhírű Pápai Református Gimnáziumban érettségizett. Ez további sorsát meghatározta. Volt állatforgalmi irodán szakmunkás, benzinkútkezelő, anyagkiadó, váltóőr. Az osztály- és békeharcot folytató kor nem akarta képességeinek megfelelő munkakörben alkalmazni. Részt vett az 1956-os forradalmi eseményekben. Ez közrejátszott abban, hogy eltávolították munkahelyéről, csak fizikai munkát végezhetett. Így került 1967-ben Veszprémbe mint segédmunkás, az akkori 2. számú Erdőrendezőszékhelyhez. Itt kitűnt szorgalmával, becsületességével, megbízhatóságával, igyekezetével. Mint segédmunkás elvégezte a szegedi Kiss Ferenc erdésztechnikumot és 1972 novemberétől kinevezett üzemtervező lett.

Szorgalmával igyekezett minden munkát a legnagyobb odaadással végezni. Nem válogatott a munkában, örült, hogy emberhez és képességéhez méltóan dolgozhat, mint erdőtervező. Humán beállítottságú ember volt, aki szeretett irogatni. Az Isten kezét látta abban, hogy az erdőhöz közel kerülhetett, azt megismerhette és megszerhette.

Családi vonatkozásban is kötődött az erdőszékhöz. Felesége dédapja volt az a Gáty István, aki 1841-ben megírta az első magyar nyelvű háromkötetes erdészeti művet: „erdészet a Haza jelen szükségéhez alkalmazva”, amely kéziratban volt meg a második világháború előtt. Bízunk benne, hogy valahol lappang és egyszer előkerül. Nemes Kálmán egész életében kereste ezt a munkát és remélte, hogy megtalálja. Ezt tartotta volna az erdészetért végzett tevékenysége betetőzésének.

Mi, akik körülálltuk 2001. február 6-án az ösküi temetőben a sírját, amelyet dolomit-sziklából csákányoltak ki, éreztük, hogy egy szikla egyéniségű társunktól búcsúzunk, aki megharcolta a ráért harcot itt, a földi oldalon és odaát nyeri el méltó jutalmát.

Veszprém, 2001. július 3.

Mészáros Gyula

Munkatársat keres – JOBBÖRSE

Großhandel Schnittholz und Holzwerkstoffe

Kundenorientierung, Seriosität und Vertrauen kennzeichnen unsere Geschäftstätigkeit.

Wir sind ein innovatives Großhandelsunternehmen auf dem Sektor Schnittholz und Holzwerkstoffe und bieten nicht nur eine umfassende und hochwertige Produktpalette, sondern auch kompetente Beratung und perfektes Service.

Für den Aufbau unserer Niederlassung in Ungarn suchen wir eine(n)

Außendienstmitarbeiter/in

Als künftiger Mitarbeiter unseres Verkaufsteams werden Sie den Erfolg unseres Unternehmens in Ungarn maßgeblich mitgestalten.

Wir wünschen uns eine ehrgeizige Persönlichkeit (idealerweise mit Berufspraxis in der Holzbranche) mit kaufmännischer oder technischer Ausbildung und guten Deutschkenntnissen. Ein präzise selbstständige Arbeitsweise sowie ein hohes Maß an Kommunikationsfähigkeit und Verhandlungsgeschick zeichnen Sie aus. Wir bieten Ihnen einen überdurchschnittlichen Einkommensrahmen sowie ein Dienstfahrzeug mit privater Nutzung und Autotelefon.

Betriebsleiter/in

Als direkt der Geschäftsleitung unterstellter technischer Leiter des gesamten Betriebes sind Sie verantwortlich für den kontinuierlichen Aufbau eines flexiblen, dynamischen und teamorientierten Mitarbeiterstabes und der optimalen Produktivität.

Wir wenden uns an etablierte Persönlichkeiten mit betriebswirtschaftlichen Denken und Handeln sowie Zielstrebigkeit und Führungserfahrung. Weitere Voraussetzungen sind eine entsprechende schulische Ausbildung, Deutsch in Wort und Schrift, fundierte EDV-Kenntnisse, Erfahrung in der Holzwirtschaft (Handel oder Industrie) und einige Jahre Praxis in ähnlichen Positionen. Wir bieten Ihnen größtmöglichen selbstständigen Entscheidungsspielraum sowie ein der Position entsprechendes attraktives Einkommen.

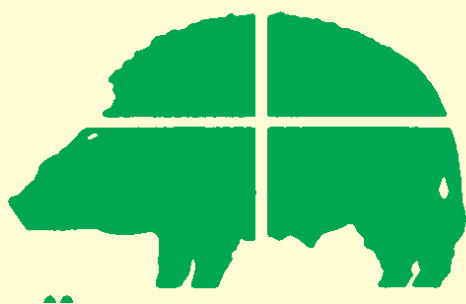
Wenn Sie einen der Aufgabenbereiche in einem Unternehmen anstreben, das durch Dynamik, Erfolg und Qualität gekennzeichnet ist, so sollten Sie sich bewerben!!

Ihre aussagekräftigen Unterlagen mit Foto senden Sie bitte unter Bezugnahme auf die angestrebte Position an:

DONAU

Wirtschaftsprüfungs- und Steuerberatungs-Ges.M.B.H.
A-1060 Wien, Lehargasse 1

587 57 95/0 - 587 57 96/0

ÖREGLAK

***AZ ÖN MEGBÍZHATÓ PARTNERE
AZ ÖREGLAKI VADFELDOLGOZÓ KFT.***

Cégünk a belföldön elejtett szarvas, vaddisznó és őz mennyiségének jelentős részét vásárolja és dolgozza fel, majd forgalmazza a külföldi és a hazai piacon egyaránt.

Minden mennyiségben vásárolunk lőtt szarvast, vaddisznót és őzet a legmagasabb piaci áron, kedvező fizetési kondíciókkal.

*Az alábbi telefonszámon várjuk
leendő partnereink jelentkezését:*

85/530-019, 530-018, 530-014

***Címünk: Öreglaki Vadfeldolgozó Kft.
8697 Öreglak, Vasadi-hegy***

Szabolcs-Bereg-Szatmár – visszavár!